

ЛЕЗГИ Газет

Жуван Ватан, ватанэгълияр,
дидед чIал хуьх!

Законлувал ва кьанун-кьайда мягькемарунин карда лайхлувилерай ва гзаф йисара гьакьсагьвилелди кьуллугь авунай Дагъустан Республикадин Кьилин 2016-йисан 19-декабрдин 360-нумрадин Указдалди Дагъустан Республикадин Гьукуматдин Председателдин заместитель **Рамазан Жафарович ЖАФАРОВАЗ** "Дагъустан Республикадин вилик лайхлувилерай" орден ганва.

"Лезги газетдин" редакциядин коллективди Рамазан Жафаровичаз и чIехи награда риклин сидкьидай мубаракзава.

1920 – йисалай акъатзава

N 3 (10752) хемис 19 – январь, 2017 – йис WWW.LEZGIGAZET.RU

Кьимет "Дагпечатдин" киоскрай - 16 манат

Гележег фикирда аваз

12-январдиз Дагъустандин Кьил Рамазан Абдулатипов Россиядин карчи, РФ-дин Федеральний Собранидин Федерациядин Советдин член Сулейман Керимовахъ галаз гуьрушмиш хьана. Абуру регионда чирвилер гудай "Сириус" центрадин филиал ачухунин мумкинвилер веревирдна, хабар гузва РД-дин Кьилин ва Гьукуматдин Администрациядин пресс-кьуллугьди.

Сулейман Керимов винидихъ тIвар кьунвай центрадин кьаюмвалдай советдин составдик ква. 2014-йисан декабрдиз Сочи шегьерда чирвилер гудай "Бажарагь ва агалкьун" фондуни РФ-дин Президент Владимир Путинан теклифдалди олимпийский объектрин бинедаллаз тешкилай и центрадин максад искусстводин, спортдин, тIебии илимрин, гьакIни тенический яратмишунрин рекьйй лап чIехи алакьунар авайди кьалурай бажарагьлу аялар вахтундамаз дуьздаз акьудуникай, абуруз пешекарвилин жигьетдай хкаж хьун патал куьмек гуникай ибарат я.

Вичин куьмекдалди чирвилер гудай "Сириус" центр тешкилай фондуни тIварцихъ Рамазан Абдулатипова разивилин келимаяр лагьана.

"Сулейман Керимова Дагъустанда пар квай ва важиблу гзаф кьадар проектар уьмуьрдиз кечирмишна, Сириус" тIвар ганвай проектни республика патал акьалтIай важиблуди я. Алай вахтунда Дагъустандиз савадлу, пешекар ва медени инсанар гьазурунал машгьул хьунин чарасузвал ава. Эгер чалай гьахтин пешекарар гьазуриз алакьайтIа, Дагъустан вич ерилудаказ вилик финни таъминариз алакьда. Чна и проектдиз лап екедаказ итиж ийизва, чун ам кьилиз акьудунин карда алакьдай вири жуьрейрин куьмекар гуз гьазур я" - малумарна Дагъустандин Кьили.

» Р.Абдулатипов: "Сулейман Керимова Дагъустанда пар квай ва важиблу гзаф кьадар проектар уьмуьрдиз кечирмишна, Сириус" тIвар ганвай проектни республика патал акьалтIай важиблуди я".

Вичин нубатдай яз, Сулейман Керимова кIвалахдив лап мукьвал тир вахтара эгечIунин ниятар авайди кьалуруна. "Пешекарар и рекьйй чпин тежрибадихъ галаз танишариз гьазур я. КIанзавайди республикадин руководстводи проектдиз

рехъ ачухун я", - кьейдна С. Керимова.

"Бажарагь ва агалкьун" фондуни руководител, РФ-дин Президентдин патав гвай илимдинни образованидин рекьйй Советдин член Елена Шмелевади йисни зуран вахтунда центрадиз уьлкведин вири регионрай аялар атайдакай лагьана. "Чина аялар патал чирвилер гудай махсус программаяр кардик кутаз алакьдай пешекар педагогри кIвалахзава. "Сириусдин" методикадин кьетIенвал квекай ибарат я лагьайтIа, аялриз чирвилер гунал неинки школайрин педагогар, гьакI вузринни илимрин институтрин кьуллугьчияр

машгьул жеда. Аялар патал жуьребажуьре лабораторияр ачухнава. Чун жуван тежриба теклифиз ва гележегда Дагъустандин аялрихъ галаз кIвалахдай

▶ 2

Кьуллугьдал тайинарнава

Кьиле тухвай конкурсдин нетижайрал асаслу яз Дагъустан Республикадин печатдин ва информациядин министрдин 7-Л-нумрадин приказдалди 2017-йисан 13-январдилай РД-дин "Республиканский "Лезги газет" газетдин редакция" государстводин бюджетдин идадин руководителвиле **ИБРАГЬИМОВ Мегьамед Ибрагьимович** тайинарнава.

КУЬРУЪ ТАРЖУМАГЪАЛ

Мегьамед Ибрагьимович Ибрагьимов 1988-йисан 6-мартдиз Кьурагь райондин Кирийрин хуьре муаллимдин хизанда дидедиз хьана.

2005-йисуз СССР-дин Игит Э.Б. Салигьован тIварунихъ галай кюкьван мектеб акьалтIарай ам ДГПУ-дин Дагъустандин филологиядин факультетдик экечIна. 2009-йисуз филологиядин образованидин бакалаврдин, 2011-йисуз - магистрдин дережаяр кьачуна. 2011-2014-йисара ДГПУ-дин аспирантурада келна ва филологиядин илимрин кандидатдин дережа хуьн патал "Твердые формы" в творчестве Азиза Алема" темадай диссертация кхьена. Вузда келзавай йисара М.И. Ибрагьимова РД-дин Президентдин ва Дагъустандин халкьдин шаир Расул Гьамзатован тIварунихъ галай стипендияр кьачуна.

2008-йисалай "Кьурушрин сес" газетда жавабдар секретарь, 2009-йисалай "Лезги газетда" мухбир яз кIвалахзава. Ам РФ-дин писателрин Союздин, РФ-дин журналистрин Союздин член я. Хайи чIал ва культура хуьнин, еримлу авунин карда кьалурунавай лайхлувилерай М.И. Ибрагьимоваз 2012-йисуз Дагъустандин халкьдин шаир Юсуп Хаппалаеван тIварунихъ галай премия гана. 2017-йисуз ам чIалан месэлайрай лап хьсан материалар кхьинай чIехи алим Мегьамед Гьажиеван тIварунихъ галай премиядиз лайхлу хьана. М.И. Ибрагьимов "Илгьамдин сегоьер" (Махачкьала, "Мавел" чапхана, 2009-йис) кIватIалдин автор ва "Умудрин экв" (Махачкьала, Дагъустандин ктабрин издательство, 2013-йис) ктабрин соавтор я.

2016-йисуз М.И. Ибрагьимоваз РД-дин печатдин ва информациядин министрстводи Гьуьрметдин грамота гана.

Эвленмиш хьанва.

"Лезги газетдин" редакциядин коллективди **Мегьамед Ибрагьимовичаз чIийи кьуллугь мубаракзава ва адахъ кIвалахдин рекье еке агалкьунар хьун алхишзава.**

ЭКОНОМИКА

Республикада агрологистика вилик тухунин карда хьсан патлахъ жезвай дегишвилер фикирда кьуналди, кар алай месэлайрик гьакIни авай сортарин кьадар яргьалди хуьз жедай маса сортаралдини артухарун акатзава.

▶ 6

ХАБАРАР

Дагъустандин "Салам" ансамблди 2017-йис международный конкурс-фестивалдин Гран-при кьачунилай башламишна. Зурба мярекатда тафаватлу хьайи чи ватандшар Санкт-Петербургда авай Дагъустандин векил Гь.Гьасанова тебрикна.

▶ 12

Меслятдивди к'валахна

16-январдиз Дагъустандин Кьил Рамазан Абдулатипова РД-дин кьенепатан крарин министерстводин коллегиядин гегенш заседанида иштиракна. Анал республикадин кьанун-кьайда хуьдай кьурулушри 2016-йисуз тухвай к'валахдин нетижаяр ва 2017-йисуз велик акъвазнавай везифаяр веревирдна.

РД-дин кьенепатан крарин министр Абдурашид Мегьамедова, кьилди кьачурт'а, малумарайвал, ведомстводи кьанун-кьайда ва общественный хатасузвал хуьн таъминарунин, тахсиркарвилерихъ галаз женг ч'лугунин рекьяй нетижалу серенжемар кабулна. Терроризмдизни экстремизмдиз аксивал авуниз, гьа виликдай хьиз, кьет'ен фикир гана. Алатай йисуз региондин территорияда чинеба кардик квай бандитрин дестейриз аквадай хьтин ягьунар кьуна. «Им Федеральный кьуллугьдин Дагъустан Республикада авай Управленидай тир чи юлдашрихъ галаз меслятнавай к'валах тухунин нетижая», - кьейдна Абдурашид Мегьамедова.

Министрдин гафаралди, республикада агьур ва лап агьур тахсиркарвилерин дережа агьуз аватна, гуьлле алай яракь, хьиткинардай шейэр ишлемишуналди авур тахсиркарвилерин кьадар, кьанун-кьайда хуьдай органрин кьуллугьчийрин чандиз кьаст ийиз алахъунин, граждана чандиз кьаст авуна кьинин дуьшуьшрин кьадар т'имил хьана, экономикадин хиле ийизвай тахсиркарвилер дуьздак акъудунин дережа кьаж хьана. Терроризмдиз акси яз тухвай к'валахдикай ра-

тан крарин министрди вичин юлдашрихъ галаз санал республикада законлувал ва кьанун-кьайда гуьнгуьна хтунин к'валах галай-галайвал кьиле тухузва. И кардал зун шад я. Чна санал к'валахай кьуд йисан вахтунда министрдила РД-дин МВД-дин кьурулушар цийи, михи хьувунин барадай лап гзаф крарийиз алакьнава. Гьа са вахтунда велик цийи везифаярни ква», - лагьана РД-дин Кьили.

Кьанун-кьайда хуьдай органрин куьмекни галаз республикадин бюджетдиз кьезвай налогрин пуларин кьадар хейлин артух хуьн таъминариз алакьунилай разивал кьалурналди, Рамазан Абдулатипова кьейдна: «хъсан нетижаяр чна неинки маса ведомствойрихъ галаз активдаказ санал к'валахуналди, гьакни муниципальный тешкилатрин килерихъ галаз алакьа хуьналди кьезанмишнавайди я».

Гьа са вахтунда чинеба кардик квай бандитрин террориствилерин дестейрихъ галаз женг ч'лугун РД-дин МВД-дин к'валахдин асул тереф тирди кьейдна. «И меслятадай эсиллагь бушвална виже кьезедач», - малумарна региондин руководителди.

Рамазан Абдулатипова участковый полицейскийрин форум кьиле тухун пландик кутунвайдакяйни лагьана: «Участковыйриз дуьз рехъ кьалурун герек я. Участковыйдилай неинки кьайдаяр хуьн, гьакни агьалийрин эдеблувални аслу я. Форумдиз депутатриз, районринни хуьрерин активриз теклифдай фикир ава».

Эхирдай Дагъустандин Кьили кьанун-кьайда хуьдай органрин кьуллугьчийри

» Р.Абдулатипов: «МВД-да, республикадин ва муниципальный властрин органа к'валахдай ч'лавуз, гьак' Россиядин Федерациядин жергедин гражданин язни ватанперес хуьн, жуван к'валах гьакьисагьвилелди кьилиз акъудун важиблу я».

хадай ч'лавуз Абдурашид Мегьамедова кьейд авурвал, гьайиф хьи, 2016-йисуз личный составдиз пучвилерни хьана: террористриз акси женгина кьенепатан крарин органрин 18 кьуллугьчи ва ФСБ-дин кьве кьуллугьчи телеф хьана. Идалай гьейри, кьенепатан крарин органрин 45 кьуллугьчидал хирер хьана.

Министрдин доклад куьтыгь хьайидалай гуьгуьниз залда авайбуру кьуллугьдин везифаяр таммардайла телеф хьайи кьанун-кьайда хуьдай органрин работникар, са декьикада кисна акъвазуналди, рикел хкана.

Рамазан Абдулатипова РД-дин кьенепатан крарин министерстводи к'валахда ийизвай чалимишвилериз лайихлу кьиммет гана. «МВД-да, республикадин ва муниципальный властрин органа к'валахдай ч'лавуз, гьак' Россиядин Федерациядин жергедин гражданин язни ватанперес хуьн, жуван к'валах гьакьисагьвилелди кьилиз акъудун важиблу я. Тарихдин са куьруь девирда Владимир Владимирович Путинан регьбервилек кваз чи уьлкведа Яракьлу кьуватар гуьнгуьна хуьтаз алакьна. Идалайни башкьа, алай аямдин дуьньяда женгиниз виридалайни гзаф бажарагь авайди Россиядин армия я. Кьенепатан

чпин велик эцигнавай везифаяр лайихлу даказ кьилиз акъудайдахъ инанмишвал кьалурна.

Тахсиркарвилер дуьздак акъудунин карда Россиядин Силисдин комитетдин Дагъустанда авай Силисдин управленидиз куьмек гунай, республикадин территорияда законлувал ва кьанун-кьайда хуьн таъминаруник еке пай кутунай РД-дин кьенепатан крарин министр Абдурашид Мегьамедоваз «Кьегьалвал ва дирибашвал» медаль гана. Коллеги-ядин заседанидал 2016-йисуз ведомстводи тухвай к'валахдин нетижаяр веревирдна, кимвилер арадал атунин себебар, абурал эхир эцигунин дуьзгуьн рекьер тайинарна.

Мярекатда Россиядин СК-дин РД-да авай СУ-дин руководитель Эдуард Кабурнеева, ФСБ-дин Дагъустанда авай Управленидин руководитель Александр Миронова, РД-дин прокурор Рамазан Шагьнавазова, Россиядин милли гвардиядин кьушунрин федеральный кьуллугьдин РД-да авай управленидин начальник Мегьамед Баачилова, РД-дин МВД-дин центральный аппаратдин, РД-дин МВД-дин территориальный отделрин начальникри иштиракна.

Гележег фикирда аваз

1

педагогиз махсус чирвилер гуз гьазур я. Центрадин вири иштиракчийри образованидин, спортдин ва илимдин методикайрай чпин чирвилер кьажда», - малумарна Елена Шмелевади.

Твар кьунвай центради йиса кьилляй-кьилди к'валахда, «Сириус» центрадиз атуна ва ана чирвилер кьачун патал аялри пулдин харжияр авунин лазимвал авач. Гьар вацра иниз центрада чпин пешекарвилерин дережа кьажзавай вишелей виниз преподавателар ва тренерарни галаз 600 аял (10-йисалай 17-йисал кьведалди яшда авай) кьезева. Чирвилер физикадин математикадин, химиядин биологиядин, спортдин школайрин тежрибалу педагогри, гьакни ака-

институтдин кьенепата цийик'а тукьурь хьувунин к'валахар мукьвал тир вахтара башламишиз жеда. Ида объект лап са куьруь вахтунда лазим тир дережада гьазурдай мумкинвал гуда.

Рамазан Абдулатипова кьейд авурвал, «Сириусдин» бинедаллаз аялриз милли культурадин дибар, музыкадин милли алатрал кьугьваз чирун, гьакни Дагъустандин ч'аларай чирвилер гун лазим я. РД-дин Кьили центрада гележегда чирвилер кьачудай аялар патал общежитияр гьазурун чарасуз тирдини кьейдна.

«Чаз центр кьецихъай гьик' аквадат'а, «Сириусди» вичин везифаяр гьик' кьилиз акъуддат'а, акун лазим я. И кар патал, центрадин к'валахдин тежриба тамамвилелди чириз жедайвал, талукь

демический музыкадин, классический балетдин ва изобразительный искусстводин рекьяй т'вар-ван авай деятелри гузва. Чирвилер гунин программа 24 югь патал тайинарнавайди я. Адак гьам хьанавай пешедай тарсар, гьамни алакьунар ачухардай махсус серенжемар, мастер-классар, машгур пешекаррихъ галаз яратмишунрин гуьруьшар аказва.

Гьа и юкьуз Рамазан Абдулатиповни Сулейман Керимов Махачкьалада чпин бинедаллаз бажарагьлу аялар патал «Сириус» центрадин филиал ачухиз жедай образованидин са жерге идарайриз фена.

Делегациядин составдик РФ-дин Госдумадин депутат Мегьамед Гьажиев, Вирироссиядин выставкайрин центрадин генеральный директор Мегьамед Мусаев, РД-дин Гьукуматдин вице-премьер Екатерина Толстикова, РД-дин образованидин ва илимдин министр Шагьабас Шагьов ва маса ксар квай.

Региондин Кьил гуьрметлу мугьманрихъ галаз санал Дагъустандин образование велик тухудай институтдизни фена. Ина абур лабораторийриз, спортзалдиз ва столовойдиз килигна. Елена Шмелевадин гафаралди, и дараматда чирвилер гудай цийи центрада к'валахдай преподавателриз чирвилер гунал машгур жедай вири мумкинвилер ава.

Сулейман Керимова кьейд авурвал,

тир ксар Сочидиз рекье туна к'анда. Гьелелиг лагьайт'а, чна вичин бинедаллаз талукь тир проект кьилиз акъудиз жедай технический тапшуругь арадал гьун герек я», - лагьана Рамазан Абдулатипова.

Ахпа мугьманар Дагъустандин гостехуниверситетдиз фена. Ина абур студентрин аудиторийриз ва кабинетриз, гьакни илимдин лап цийи агалкьунрин залдиз фена.

ДГТУ-дин ректор Тагьир Исмаилова вуздин мумкинвилерикай ва ада эхиримжи са шумуд йисуз к'валахда кьезанмишнавай нетижайрикай гегеншдаказ суьгьбетна. «Чахъ лазим тир вири кьурулушар, университет велик тухудай майдан ава. Алай вахтунда чи вуздихъ общежитийра 2 агьзур чка ава. Абурукай анжах 60 процентдин чкаяр кардик ква. Амай чкаяр чун центрада чирвилер кьачудай аялриз чара ийиз гьазур я. Идалай гьейри, чахъ футболдин 5 майдан, 3 спортзал, т'уьн недай центр ава. Чна студентрин городок тешкилнава. «Сириус» проект кьилиз акъуддай мумкинвилерни ава. Чунни ам кардик кутун патал куьмек гуз гьазур я», - малумарна ректорди.

Дагъустандин Кьили мугьманрихъ галаз санал гележегдин центр велик тухунин, гьакни а проект кьилиз акъудуниз республикадин руководстводи куьмек гунин мумкинвилер веревирдна.

Тебрикар

За журналистриз, издателриз, полиграфиядин организационин раб-отникриз, хиле ветеранриз пеше-карвили сувар - Россиядин печатдин юг мубаракзава.

Вири вахтара СМИ-рин работник умуурда ватандашвили активный рехъ къазвай, умуурда кыле физвай вири краикай фикир-завай ксар яз хъайиди я.

Къе журналистика - им обществодиз вичин патахъай вирида-лайн гзаф игтияж авай пешейри-кай сад я. Ада къетлен везифа кы-лиз акъудзава, гъа са вахтунда адан хиве чукурзавай информаци-ядин патахъай зурба жавабдарвал-ни гъатзава.

Дагъустанда акъатзавай печат-дин гзаф къадар СМИ-ра чпин бур-жи лайихлудаказ кылиз акъудза-вай халисан гъевескарри зегъмет чулгвазва. Вири абур республикадин общественно-политический ва куш-турадин умуурда рикливай ишти-рак авуни, ислягъвал ва миллетрин арада меслятал хуыз чалишмиш хъуни сад ийизва.

Общественностдин фикир ара-дал гъуниз еке таъсирдай къуват авай Дагъустандин массовый ин-формациядин такъатри регион яшайишдинни экономикадин жигъ-етдай вилик тухунин месляяр гъа-луни карда, адан твар хъсан па-тахъай акъудунин карда важиблу роль къугъвазва, Россиядин сад тир информационный майдан мяг-кемаруник аквадай хътин пай кутаз-ва. Идахъ галаз сад хъыз, гафунихъ неинки яратмишдай къуват, гъаки барбатвилер арадал гъидай чхеи къуватни авайди аннамишун акъал-тай важиблу кар я.

Зун инанмиш тирвал, печатдин вини дережада савадлу къвалахдин гъавурда авай, жавабдар работник-рин гъуьндурвал гележегда мад-ни хкаж жеда.

Заз квехъ сагъламвал, Дагъу-стандин ва Россиядин абадвал па-тал яратмишунрин рекъай цийи агалкъунар хъана кланзава.

Дагъустан Республикадин
Къил Р.АБДУЛАТИПОВ

ГЪУЪРМЕТЛУ
АГЪАРИЗА УЗАИРОВИЧ!

За Квез Россиядин Печатдин юг мубаракзава!

Алай вахтунда Дагъустандин журналистикади цийи технологияр ва информация агакъаруни цийи жуьреяр активдаказ кардик кутаз-ва. Идан нетижада республикадин агъалийривай чпин лап важиблу конституционный ихтияррикай сад тир информация аздадаказ жагъу-рунин, къачунин ва чукурунин па-тахъай авай ихтиярдикай мадни не-тижалудаказ менфят къачуз жезва.

Дагъустандин руководстводи яратмишунрин ва обществодини властди дуьзгун алакъа хуьнин мураддалди журналистри республикадин умуурда мадни гзаф активвал къалуруниз итиж ийизва.

Заз Куь газет клелзавайбурун къадар, агъалийрин патай адаз авай ихтибарлувал артух хъун, алай аямдин лап жуьреба-жуьре меди-амумкинвилерикай менфят къачу-налди, жегилрин фикир желб авун кланзава.

Квехъ яратмишунра агалкъунар, мягъкем сагъламвал ва хушбахт-вал хъурай!

РД-дин Къилин ва Гъукумат-дин Администрациядин инфор-мационный политикадин рекъай Управленидин начальник З.ЗУБАЙРУЕВ

Хушвилелди къейдна

Хийир ЭМИРОВ

Алатай гъафтедин жуьмядин юкъуз рес-публикадин массовый информациядин такъ-атрин векилри чпин пешекарвили сувар хуш-вилелди къейдна. И меслядиз талукъ мя-рекат Дагъларин уьлкведин милли библио-текада кыле фена. Печатдин работник тебрик ийизвай межлисда Дагъустан Респуб-ликадин печатдин ва информациядин ми-нистр Бурлият Токбулатовади, РД-дин Къи-лин ва Гъукуматдин Администрациядин ин-формационный политикадин рекъай управ-ленидин начальник Зубайру Зубайруева, Дагъустандин журналистрин Союздин пред-седатель Али Камалова, РД-дин тебриатдин ресурсрин ва экологиядин министр Набию-ла Къарачаева, республикадин СМИ-рин ру-ководителри, журналистри иштиракна.

Министрди сифте гаф Али Камаловаз гана ва ада алатай йис республикадин жур-налистар патал писди тахъайди къейдна. Адан гафаралди, «алатай йисуз журналист-рин чандиз къаст ийидай дуьшуьшар хъанач, милли газетрин, республикадин телеканал-рин коллективри яратмишдай теъерда къва-лахна. Газетри чпин тиражарни квадарнач. Амма ибур чи къвалахда вири крар хъсанза-ва лагъай члал туш. Къени чи журналистрив вацра юкъван гъисабдалди 15 агъзур манат агакъзава. Советрин девирда республикадин газетрин ва обкомдин, министерствойрин работникрин мажибрин арада еке фаркъ авай-ди тушир, къенин фаркъ 5-6 сеферда гзаф я. Им лап гъайиф къведай кар я. Республика-дин журналистар ихътин чкадал тун лазим туш. Абуру республика патал гзаф зегъмет чулгвазва. Заз инанмишвал ийиз кланзава, чи цийи министрди СМИ-риз талукъ важиблу месляяр гъалун патал вичелай алакъдай вири крар ийиди».

Бурлият Мовсаровнади къватл хъанвай виридаз пешекарвили сувар тебрикна ва адан тарихдиз са гъвечи сиягъат авуна.

- 13 январь тарихдин вакъайрихъ галаз алакълу югъ я. I Петрдин указдин бинедал-лаз и юкъуз Урусатда "Ведомости" твар алай газет акъатнай. Пачагъди гъа вахтунда вичин реформаяр кыле тухудайла газетдикай еке куьмек жедайди къатанай. 1917-йисан октяб-рдин инкъилабдилай гуьгъуьниз Россиядин (Советрин) печатдин югъ "Правда" газетдин сад лагъай нумра акъудай 5 майдин югъ яз гъисабна, - лагъана министрди. - 1991-йисан 28-декабрдиз Россиядин Федерациядин Верхов-ный Советдин Президиумди акъудай къарар-дин бинедаллаз Россиядин печатдин югъ къейд авун мад 13-январдал хкана.

Министрди къейд авурвал, печатдин югъ журналиствилин хиле зегъмет чулгвазвай агъзуралди инсанрин пешекарвили сувар я. Абурун арада печатдин, типографийрин, журналрин, газетрин, электронный СМИ-рин работник ава. Гъикл лагъайтга, алай вахтун-да Интернетдани политический, обществен-ный, илимдин ва публицистикадин гзаф из-данияр ава. Вуч лагъайтгани, къенин югъ ча-вай газетар, журналар, телеканалар ва Ин-тернет галачиз фикирдиз гъиз жедач.

Рекъемри шагъидвалзавайвал, алай вах-тунда Россияда СМИ-рин 83 агъзур издание ава. Абурукай чхеи пай газетрални журнал-рал ацалтзава. Абуру чи уьлкведа 102 члалал чапдай акъатзава. Абурун арада Дагъустан-дин халкъарин члаларал акъатзавайбуруни ава. Авайвал лагъайтга, чи республика мас-совый информациядин такъатрин хел вилик фенвай регион яз гъисабзава. Республикада печатдин 168 ва электронный 164 издание, телеканал ва къве агентствони ава. Дагъус-тандин халкъарин члаларал 13 газет ва жур-налар акъатзава. Милли члаларал телекана-дар, радио кардик ква.

Б.Токболатовади лагъайвал, Дагъустан Республикадин массовый информациядин такъатар чи уьлкведин политический къу-рулушдик акъатзавай дибдин са пай я. Абу-рун хиве авай везифани важиблуди я: рес-публикада яшайишдин, экономикадин, поли-тикадин жигъетдай авай гъаларикай, госу-дарстводин властдин органрин къвалахди-кай, обществада кыле физвай гъерекатри-кай вахтунда агъалийрив хабарар агакъарун. Чи республикадин яратмишдай коллектив-ри и кар лайихлувилелди ийизва ва абуру

цийи йисни хъсан нетижайралди къарши-ламишнава. Республикадин властдин орган-ри тешкилнавай вири СМИ-риз чпин сайтар ава, Интернетдин майдандиз районрин га-зетарни гъахънава, республикадин къилин телеканалди суткада кыляй-кылди пере-дачаяр къалурузава. Алай йисуз къилди чи региондин цифровой канални кардик акат-да. Чпихъ авай вири мумкинвилерикай мен-фят къачуна, Дагъустандин СМИ-ри Росси-ядин информациядин сад тир майдан ара-дал гъуник аквадай хътин пай кутазва. Об-ществода ахлакъдин, марифатдин ерияр, ивира хуьниз, акъалтзавай несилриз ватан-пересвилдин тербия гуьниз, руьгъ мягъкема-руниз куьмекзава.

Къенин юкъуз журналистика мадни ви-лик тухудай пара мумкинвилер ва шартлар ава. Общественный фикир арадал гъуни-жигъетдайни СМИ-рин таъсир зурбади хъан-ва. Гъавилляй чун и мумкинвилерикай респу-бликадиз анжах хийир хкатун патал алахъ-да, - лагъана министрди.

Къватл хъанвайбуруз Россиядин печатдин югъ З.Зубайруева, Н.Къарачаева, ГТРК-дин директор Л.Алихановади, "Россиядин диде-яр" общественный организациядин Дагъус-тандин отделенидин регъбер Т.Билаловади, "Россиядин халкъарин ассамблея" обще-ственный организациядин региональный от-деленидин председатель З.Ильясва, рес-публикадин культурадин работникрин профсоюздин комитетдин председатель М. Бутаевади ва масабуру тебрикна.

Эхирдай Б.Токболатовади ва М.Бутаева-ди хейлин журналистрив гуьърметдин гра-мотаяр вахкана.

Дагъустан Республикада Каспийдин ва ятарин маса ресурсрин йис кыле тухунин гъакъиндай

Дагъустан Республикадин Къилин УКАЗ

Дагъустан Республикадин территорияда авай ятарин надир ре-сурсар хуьнин ва абур менфятлудаказ, экологиядин жигъетдай ха-тасузудаказ ишлемишун таъминарунин мураддалди за къарар акъуд-зава:

1. 2017-йисуз Дагъустан Республикада Каспийдин ва ятарин маса ресурсрин йис кыле тухун.
2. Гъукуматди 2017-йисуз Дагъустан Республикада Каспийдин ва ятарин маса ресурсрин йис кыле тухунин барадай тешкиллуви-лин комитет арадал гъин ва адан состав, Каспийдин ва ятарин маса ресурсрин йис кыле тухунин рекъай серенжемрин план тескикъа-рин.
3. Дагъустан Республикадин печатдин ва информациядин ми-нистерстводи Дагъустан Республикада Каспийдин ва ятарин маса ресурсрин йис кыле тухузвай гъал массовый информациядин такъ-атрай раиж авун таъминарин.
4. Дагъустан Республикадин муниципальный районрин ва ше-гъеррин округрин чкадин самоуправленидин органриз, обществен-ный тешкилатриз ва маса организациониз Дагъустан Республикада Каспийдин ва ятарин маса ресурсрин йис кыле тухунин карда ишти-рак авун меслят къалурун.
5. И Указ вичел къул чулгур йикъалай къуватда гъатзава.

Дагъустан Республикадин Къил Р.АБДУЛАТИПОВ
Махачкъала шегъер, 2016-йисан 30-декабрь, №369

А.В.МАСЛЯКОВАЗ "Дагъустан Республикадин вилик лайихлу-вилерай" орден гуьни гъакъиндай

Дагъустан Республикадин Къилин УКАЗ

Республикадин вилик лайихлувилерай ва гзаф йисара яратми-шунрин къвалахдал машгъл хъунай Москва шегъерда авай сергъят-ламишнавай жавабдарвал хиве авай "Телевиденидин яратмишун-рин "АМИП" тешкилат" обществодин президент МАСЛЯКОВ Алек-сандр Васильевичаз "Дагъустан Республикадин вилик лайихлу-вилерай" орден гун.

Дагъустан Республикадин Къил Р.АБДУЛАТИПОВ
Махачкъала шегъер, 2016-йисан 30-декабрь, №370

Лайихлувилер къейдна

Дагъустан Республикадин руководитель Рамазан Гъажимура-дович Абдулатипова "Докъузпара район" МО-дин къил АБАСОВ Керимхан Саидагъмедовичаз "Хайи чил клан хъунай" Дагъустан Республикадин гуьърметдин знак ганва. И награда адав алатай йисан эхирра Махачкъалада, Дуствилин къвале шадвили гъалара вахкана.

К.Абасоваз и награда зегъметда къазанмишнавай агалкъунрай ва гзаф йисара бегъерлудаказ къвалахунай ганвайди я. Идалайни гъейри, Докъузпара райондин образованидин управленидин началь-ник ШАГЪВЕЛЕДОВ Гъвайибег Эмирбековичаз "Дагъустан Респуб-ликадин муниципальный къуллугъдин лайихлу работник" лагъай гуьърметдин тварни ганва.

Нацистрин дарбадагъ авур планар

(Паулюс кыле авай 6-армияди рей гайидалай инихъ 75 йис тамам хьунихъ галаз алакьалу яз)

Жамидин ИСМАИЛОВ,
Педагогикадин НИИ-дин илимдин
члехи къуллугъчи

1941-йисан декабрдиз Москвадин патарив фашистрин зурба къуватар дарбадагъ авуни, душман чир меркездивай 400 километрдин рагъакьидай патахъ гадар хъувуни Гитлеран Германияда ва армияда еке велвела тунай. Ада вичин хейлин генералриз "ягъун къунай". ИкI, къураматдин къушунрин главнокомандуюй, армиядин "Центр" группадин командуюй ва са жерге маса военачальникар (35 кас къван) алай къуллугърилай алуднай.

Есирвиле къунвай Паулюс

Москвадин кланик еке гъалибвал къачурла, США-дин президент Франклин Рузвельта И.В. Сталиназ къеней: "Ваз хабар гуз кланзава хь, куь члехи миллет хуьн патал Советрин Армиядин агалкъунри виринра руьгъ хкажнава..."

Советрин Союз са куьруь вахтунда къачунин план къилиз акъат тийидайди, дяве яргъал члугурди жедайди къатлай Германиядин военный командование гележегдин женгерин план тайнарунин фикирдал атана, яни советско-германский фронтда ахътин цийи ягъун къан хь, герек 1942-йисуз СССР магълуб жедайвал. ИкI, 1942-йисан январдиз, Япониядин посолдихъ галаз суьгъбетдайла, Гитлера лагъанай: "Къведай гатуз чна Советар кукварда". Вири фронт тирвал гъужумиз виликди еримишиз тежесвайвилей гила асул къуватар къиблепата къватлун къетна, яни чир улкъедин девлетлу ресурсар авай чкаяр къуна, Советрин Армия экономикадин асул центрайрикай, Ирандай яна авай алакьайрикай магълум ийин, Туркия Германиядин патал алаз дяведик экечлуник тади кутан.

1942-йисан майдин сифте къилерай душманди Крымдин фронтдин къушунрал вегъена. 250 йикъан оборонадилай гуьгъуьниз Ставкадин буйругъдалди чир къушунри Севастополь туна. Харьковдин терефдихъ чир Киблединни Рагъакьидай патан фронтдин къушунри авур гъужумдихъ агалкъун хъанач. Са къадар къуватар гьалкъада гъатна, фашистри Воронеж галайвал гъужумна. Нетижда Брянский ва Киблединни Рагъакьидай патан фронтдин царцъий хъалхъам акъатна ва Советринни Германиядин фронтда стратегиядин инициатива мад немсерин гиле гъат хъувуна. Виликди гъужумналди, фашистрин къушунрилай Донбасс къаз, Дондин

къекъуьндан экъечлиз ва Кеферпатан Кавказдизни Сталинграддиз къурхулувал арадал гъиз алакьна. Киблепата душмандин и гъужумди 1942-йисан гатуз чир улкъе патал лап четин гьалар арадал гана.

Амма Кавказдин халкъарин интернациональный къуватди, абур члехи урус халкъдин патарив сад ва тупламиш хъуни, Кавказ оборона ийизвай Яру Армиядин къуватри игитвилелди аксивал авуни душмандин хура акъваздай, ам Закавказьедин ахъай тийидай мумкинвал гана.

Кавказдихъ гьерекарунихъ галаз сад хъиз гитлерчийри Волгадал экъечлунин, промышленностдин зурба центр Сталинград къачунин мураддалди гьа терефдихъни гьерекарузвай. Сталинград гиле гъат тавунмаз, Кавказдин терефдихъ гъужумунихъ агалкъун хъунихъ абур инанмишвалзавачир. "Кавказдин къисмет Сталинградда гьалзава", - къейдзавай фашистрин командованиди.

Июлдин юкьвара немсерин къушунар Дондин еке къекъуьндан экъечила, Советрин командованиди абурун къаршидиз резервдай тади гьалда 62, 63 ва 64 лагъай армияр реке туна, абур Сталинградский фронт арадал гъунин бине хъана.

Арадал атанвай члугур гьалар фикирда къуналди, 1942-йисан 14-июлдиз ЦК-дин Политбюродин Сталинградский областда военный гьалар малумарунин къарар къабулна. И шегъердиз Политбюродин членвиле кандидат, ГКО-дин член Г.М. Маленьков, ЦК-дин член, СНК-

Немсерин 6-армия гьалкъада

дин Председателдин заместитель В.А. Малышев реке туна. И терефда гьеле Г.К. Жуковни А.В. Василевский авазвай. Волгадал женгер са шумуд ваъра юкьуз, я йифиз яваш жезвачир, абур тахъай хътин жуьреда къизгъиндаказ кыле физвай. 1942-йисан гатузни зулуз Сталинград военный гьерекарун центрадиз элкьвена. Ина резервийрин члехи пай, яракъар, женгинин гзаф техника къватнавай. Волгадал женгери вири улкъедин къисмет гьалзавай.

Дуьньядин тарихда тахъай хътин женгерин нетижда: агъзурралди телеф хъайибур къаю агажарайбур, есирди гъаттайбур... Душмандин 330 агъзур кас аскерарни офицерар гьалкъада гъатна! Гьалкъада авайбурун куьмекдиз къвез алахъай Манштейнан гьерекаруни къилиз акъатна. Мад аксивалун башибузкувал тир. Немсерин къили къвалахзавай члехи офицерри къатлузвай хь, далупатай абуроз къведай са куьмекни авач. И кар фельдмаршал Паулюсани хъсандиз чизвай. 7-январдиз Гитлера

Сталинград патал эхирдалди женг члугунин буйругъ мад сеферда тестикъарна. Немсерин гзаф генералриз, аскерризни офицерриз ефрейтор Гитлер патал дяве ийиз кламачир, абур рей гуз гъазур тир. Амма армиядин штабдин начальник Шмидта гьар са камуна Паулюс алдатмишзавай, ам вичин "гъута къунвай". Гзаф дивизийрин, частарин командирри советрин къушунрин командиррихъ галаз рей гуниг гьакъиндай меслятарзавай. Амма и кар ийиз гъазур туширбури гзаф авай.

Ихътин гьалара вич арадал гъунин карда чир военачальникрин еке коллективди иштиракай контргъужумдин план стратегиядин жигъетдай зурба жуьрэтлувилелди, женгерин гьерекарун гьегъеншилелди ва кътевилелди тафаватлу жезвай. Партиядин ЦК-дин Политбюродин ва Ставкадин заседанидал хъсанди яз гьисабай ва тестикъарай и планди душман дарбадагъдай мумкинвал гана.

Сталинграддин женгерикай хъенвай ктабар, макъалаяр, риклел хкунар гзаф ава. Гъавилей за жуван вилик вири женгерикай, вакъайрикай галай-галайвал хъинин везифа эцигзавач. Лугъун хь, Волгадал къачур члехи гъалибвиле Япониядини Туркиядин Советрин Союздал вегъинин планриз зурбаз лаш яна, неинки Ватандин Члехи дяве, гьакI санлай Дуьньядин къвед лагъай дяве кыле фина дибдин дегишвал туна, гила инициатива мад Советрин Верховный Главнокомандованидин гиле гъат хъувуна. Советрин Союз са куьруь вахтунда къачунин 1941-йисан план хъиз, адан

Вил рекъикай атлузвач...

Шагъабудин ШАБАТОВ

Журналиствилин пеше себеб яз, зун лезги районрин саки вири хуьрера хъана. Зи фикир гъамиша, чпин къвалерин вилик куьсруьдал ацукьна, гъамлу вилералди рехъ гуьзетзавай яшлу дишегълийри чпел желбдай. Агъадай винелди виняй агъуз шегъредай физвай машинриз, инсанриз сефилдаказ килигиз ацукьнавай абур яраб квекай фикирар ийизватла, лугъуз жедай зун. Жузун-качузун авурлани, абур сесиник пашманвал кваз жавабар гудай.

Са сеферда заз агъамакъави, гъуьл фронтдай тахтай, вичин къве аял хуьз яшамеш хъайи ва и мукъвара рагметдиз феий Загъирбегова Бажихалум халади суьгъбетнай:

- Икъван гагъда, чан бала, са квек ятлани умуд кумай. Пудкъанни цлуд йис жезва бадедин вил рекъеллаз. Я атлай вил хъанач, я хтай гъуьл. А залум дяведин йисара виридан мурад сад тир; душман жезмай къван фад кукварун ва багърияр къвалериз хтун.

Чна авур къван къвалахар эзбер авуртла, ктабарни гъакъ тавун мумкин я. Цанар цун, векьер ягъун, гвенар гуьн, йигарар гатун, маларив, хперив фин, суьрсетдалди фронт таъминарун, къейибур кучудун-ибур зарафатдин крар тушир. Пакадин йикъахъ инанмиш яз, чна чав хажалатар-пашманвилер агуддачир, чир балайриз вилелай нагъв къалурдацир. Векъера, никлера "уррадал" ацалтна, манияр ягъиз къвалахдай. Манияр туькьурзавайбури чун тир, чир гъар са папан рахунни мани тир. Чна саки гъар юкьуз куь диде Перидин манияр эзбердай. Куь дидеди хъсан члалар туькьурдайди тир, адан гъуьлни дяведа авай.

*Дяведавай совет солдат,
Къвалахиз чун жедач галтад.
Къилелай гъил ийиз алтад,
Гъалиб хъана, фад хъша куьн.*

*Чи вил гъалиб хъунал ала,
Душмандиз куь зурар къала.
Чун къвалахиз ава гара,
Гъалиб хъана, фад хъша куьн.*

*Чун итимар хъанава къе,
Цан цаз, гвен гуьз ава никле.
Душман Гитлер туна йикъе,
Гъалиб хъана, фад хъша куьн.*

Завай, чан бала, зи итим Нуьсуьгъ реке твадайла, лугъун хъайи члалар ава, за абур эзбер тавур югъ, белки, хъанач жеди, абур манидалдини яда за ара-бир. А бандер хуьруьнбурузни мани хъиз чир хъана.

*Военныйр къада лугъуз,
Куьчедавай ичли фургъун.
Регъувалмир, гъил зав гице,
Тавакул я, чун чаз акхун.*

*Бахтавар зул мус къведа вун,
Хъли пешер авадариз?
Зунни къведа Белиждиз къван,
Вун машинда акъадариз.*

*Военныйрин юкьва къвазмир,
Къерехдал къваз, чан нуьгъвед ич.
Айгъана ваз са кар хъайтла,
Рекъидалди риклелай фич.*

*Виш манатдай къачур устул,
Сталинан кланик кутур.
Ваз минет хъуй, дад командир,
Дахни, халу реке хтур.*

*Военныйр къвез, акъваздай
Магъачкъалад члехи контур.
На рахкурдай пацу чарче
Зи азизди, ви шикил тур.*

Зи къвед лагъай хва Гьемзебег къвачи къекъезвай са къадар аял тир, а кесибдиз дахдин шикил акунач. Заз гъамиша зи итим, чан бала, ахварай акважеда. Зи намус михъиди тирди чир хъайила, ада мили хъверда, гъамиша гъа са арада зун ахварикай кватда.

Чи са бязи жанабияр виликан девир русвагъ ийиз алахънава. Абур лугъузвайбур бизнесуз гафар я. Ала-тай девир члада авайди ваъ, лайихлу, баркаллу девир тир. Руьгъдай аватмир, балаяр, куьн. Гележег хъсан жедайдак умудар кутур, умудди инсан хуьда...

Уьмуьр намуслу зегъметдиз, Ватандиз гайи, дяведин цларай тахтай чпин гъуьлериз вафалу хъайи вири дидеиз баркалла ва аферин!

Санлай къачурла винизди туш

Дагъустанда агъалияр хуси производстводин суьрсетдалди таъминвилдин умуми дережа гьелелиг винизди туш.

Республикада и жигьетдай авай гьалар хъсанарун патал гьасилзавай хуьруьн майишатдин суьрсетдин къадар артухарунин рекье еке кваллах тухузва. ИкI, анжах алатнавай йисуз регионда гьасилнавай хуьруьн майишатдин суьрсетдин къадар тахминан 100 миллиард манатдиз барабар хъана.

Бязи жуьредин продукциядалди таъминвилдин индексди къалурзавайвал, виниз тир дережа майвайрихъ (335,6 процент) ва картофурихъ (124,4 процент) ава, вилидалайни тIимил къадарда аваз республикада балугъ, балугъчивилин продуктар (7,8 процент) ва вечрен какаяр (28,3 процент) гьасилзава.

Сезондин вахтунда Дагъустандиз Россиядин регионриз 500 агъзур тонндиллай артух майвар, тахминан 15 агъзур тонн емишар, 30 агъзур тонндиллай артух столовий сортарин ципицлар ракъурдай мумкинвал ава. Республикада хуьруьн майишатдин суьрсет гьасилунихъ галаз алакьалу четинвилер авач, кар алайди сезонрин арада авай вахтунда агъалияр хуси продукциядалди таъминарунал я.

Республикада майвар ва емишар патал гьамбарханаяр тIимил ава, маса гудалди вилик абур гьазурунин, къапар тунин къурулуш зайифди я, ида лагъайтIа уьлкведин базарра игътияж авай, экологиядин жигьетдай михьи суьрсет лазим къайдада аваз муьштерийрал агакъарун патал хуьдай мумкинвилекай магьрумарзава. Къенин юкъуз республикадин гьамбарханайриз анжах 20 агъзур тонн майвар ва емишар хуьдай мумкинвал ава.

Алай вахтунда Дербент райондин "МИР" СПОК-да ва Шамил райондин "Садовод" КФХ-да агрологистикадин объектар эцигзава, абур инлай къулухъ сезонрин арада авай вахтунда республикадин агъалияр майваралди ва емишаралди таъминариз жедай вахт артухардай мумкинвал гуда. Шамил райондин "Уни-сервис" ООО-ди Махачкъаладин мулкунал тахминан 10 агъзур тонн емишар ва майвар хуьз ва маса гуз жедай центр эцигзава.

Идалайни гъейри, республикада алай вахтунда авай сортарин емишар ва майвар асул гьисабдай яргалди хуьз тежедайбур я. Гъаниз килигна, республикада агрологистика вилик тухунин карда хъсан патахъ жезвай дегишвилер фикирда къуналди, кар алай месэлайрик гьакIни авай сортарин къадар яргалди хуьз жедай маса сортаралдини артухарун акатзава.

"Дагъустан" бренд"

Республикадин суьрсет гьасилзавайбур акъудзавай продукциядал мукьвал вахтунда "Дагъустан" бренд" лишан пайда жеда, хабар гузва РД-дин Къилин ва Гьукуматдин Администрациядин информациядин политикадин край Управлениди.

Ам ишлемишунин къайда декабрдин эхирдай РД-дин Гьукуматдин къарардалди тайинарнава. И кар чкадин самоуправленидин органриз, муниципальный карханайриз ва продукт акъудзавайбуроз бренд ишлемишдай ихтияр гунал машгул жедай идарайрин уртах рабочий комиссия тешкилда.

Чешмеди хабар гузайвал, и лишан ишлемишунин къетIен ихтияр РД-дин промышленностдин алишверишдин министерстводихъ ава. И министерстводиз виликамаз хабар гунил нетижада "Дагъустан" бренд" лишан чкадин исполнительный властдин органриз авай абурун къаюмвилек квай идарайривай выставкаяр ва презентацияр, рикIел аламукъдай пишкешар гьазурдайла ишлемишди жеда.

РикIел хкин, Дагъустандин территориальный бренд алатай йисан 29-мартдиз къиле фейи Республикадин промышленникрини карчийрин къвед лагъай форумдал майдандиз акъуднай. РД-дин Къил Р.Абдулатипова къейд авурвал, бренди региондин тIвар хъсан патахъай райж ийиз кумекда.

"Дагъустан" бренд" лишан республикадин тIвар Россиядин активнидаказ вилик физвай регионрикай сад яз пайда авунин макьсадалди тукьлуьрнава. Ада Дагъустан инвестицияр серф авунин жигьетдай къешенг чка яз малумариз, региондин ва Россиядин базарра республикада гьасилнавай ва гьазурнавай ерилу суьрсетдиз чка ийиз кумекда, гьакIни республикадин производителрин гьевес артухарда.

"Дагъустан" бренд" лишан - им ачух чуьлда авай ва варар ачухнавай къеледин имаратдин шикил я, ам къве паконикай ибарат я. Чапла пад рагъул рангунинди, эрчи пад шуьтруьди я. Имаратдин винел ракъунин шикил ала, амни сад хътин къве патал-къизилдин ва туракъ рангаринбуруз пайнава, шикилдин агъада экуь ва мичли вили рангарин гьуьлуьн лепейра аквазва. Къеледин къулухъ лацу куклушар алай дагъларин шикил гала, са патахъай абур экуь къацубур, муькуь - мичли къацубур я. Лишандин агъа пата чулав рангунин гьарфаралди "Дагъустан" гаф кхьенва.

100 процентдин акционер хъанва

Виликдай федеральный государстводин унитарный кархана тир "Махачкъаладин гьуьлуьн алишверишдин порт" (ММТП) 2016-йисан декабрдин эхирдай акционервилдин обществодиз элкьуьрна куьтыгьнава.

"Махачкъаладин гьуьлуьн алишверишдин порт" акционервилдин обществодин 100 процент акцияр, Россиядин Федерациядин Гьукуматдин къарардалди маса гудалди, федеральный хусиятда амуькьда", - хабар гузва карханадин генеральный директордин кумекчи Алик Абдулгьамидова. Ада къейд авурвал, акционервилдин обществодиз элкьуьрайдалай къулухъ адан генеральный директор Мурад Хидиров хъанва (идалай вилик ада карханадин руководителдин везифаяр тамамарзавай).

Абдулгьамидован гафаралди, Махачкъаладин гьуьлуьн алишверишдин портуни 2016-йисуз карханадин тарихда садрани тахъай къадар техил са жуьре транспортдай масадаз везьенва, гьа са вахтунда къабулнавай техилдин къадар 70 процентдин артухарнава. Алатай йисан вахтунда ММТП-ди Ирандиз 332 агъзур тонн техил рекье тунва.

Мурад Хидирова къейд авурвал, ихътин нетижаар портуни вири мумкинвилер желб авунин, гьавурда аваз идара авунин ва портуни логистика авайдалай хъсанарунин нетижада къазанмишиз хъанва.

Алик Абдулгьамидова малумарайвал, санлай къачурла 2016-йисуз портуни са жуьре транспортдай масадаз 3 миллион тонндиллай артух къуру ва жими пар, гьа жергедай яз 2,9 миллион тонн нефт авуднава.

150 метрдив агакъна яргивал алай ва 4,5 метрдиз къван цик жедай гимияр къабулзавай ММТП Россиядин Каспийдал алай ва садрани муркIади къан тийизвай дерин ятарин авай са порт я. Адан къурулушдик сухогрузар къабулдай ва йиса 3 миллион тонн шей къабулдиз жедай чка, генеральный ва навалочный парар ва контейнерар патал (йиса 1,2 миллион тонн) причалар, ракъун рекьин ва автопаромдин терминалар (йиса 1,3 миллион тонн), техилдин терминал (йиса 0,5 миллион тонн) акатзава. 2015-йисуз портуни 3,83 миллион тонн пар къабулна, им 2014-йисан нетижайрилай 22,6 процентдин агъуз къадар я.

Багълар ва ципицIлухар кутазва

Мегьарамдхуьруьн райондин къил Фарид Агьмедован тапшуругьдалди, Дагъустан Республикадин кар алай "Нетижалу агропромышленный комплекс" проект уьмуьрдиз куьчуьрмишунин планда къалурнавай мярекатар тамамарунин сергьятра аваз, районда фад беьгердал къведай багълар ва ципицIлухар кутунин кваллахар къиле тухузва.

Ярагъ-Къазмайрин хуьруьн къерехда авай участкада уьзуьмлухар кутун патал гьазурлухвилдин кваллахар къиле тухванва.

И кар патал участкада чил гьазурнава, ракъун даяхар тайинарнава, цадай чубукралди таъминарун патал икьрарар кутуннава ва са къадар къелемарни маса къачунва.

Райондин "Хуьруьн майишатдин отдел" МКУ-дин дирек-

тор Къизиагьмед Букарован гафаралди, гьавадин шартIар къулайбур тир и йикъара Руслан Хидирован рабочий бригадади активнидаказ кваллахна ва лазим даяхар 50 гектардин майданда акIурна.

Адетдин жуьредин фад беьгердал къведай багълар гегьенш майданра кутунин кваллахар Мегьарамдхуьруьн райондин "Гранит" ва Возрождение" кооперативрани къиле физва.

Ярагъ-Къазмайрин хуьре 50 гектардин майданда юкъван къакъанвал авай ва фад беьгердал къведай жуьредин стIал-стIал яд гуз жедайвал тукьлуьрнавай багъ кутунин кваллахарни тамамарзава.

ЦIийи багълара кутун патал асул гьисабдай Краснодардай маса къачунвай ва имунный жуьредин сортарин ичерин къелемарни гьазурнава.

СтIал-стIал яд гудай система патал тахминан 10-12 агъзур кубометр яд гьакъдай гьавиз тукьлуьрнава.

ГьакIни Билбил-Къазмайрин хуьруьн мулкунал 153 гектардин майданда карханади шуьмягьлух кутадайвал я.

Майданар артухарнава

Алатай йисуз Дагъустанда 76 агъзурни 300 тонн прунз гьасилнава, им 2015-йисан нетижадиллай 23,5 процентдин виниз тир къадар я. Беьгер 18 агъзур гектардиллай артух майдандай кIватI хъуьна, хабар гузва РД-дин хуьруьн майишатдин ва недай суьрсетдин министерстводи.

2012-йисан нетижайрив гекъигайла, алатай йисуз гьасилнавай прунздин къадар 2,6 сеферда артух хъанва. И девирда республикада прунз цадай лакарин къадар 9,5 агъзур гектардиллай 18 агъзур гектардив агакъдайвал артухариз алакьнава.

И кардиз базарра муьштерийрин патай игътияж артух хъуни рехъ гана, им лагъайтIа, гьа жерге-

дай яз, къецепатан уьлквейрай гьизвай хуьруьн майишатдин суьрсет ватанда гьасилзавайдалди эвезунин программа уьмуьрдиз куьчуьрмишунихъ галазни алакьалу я.

Прунз гьасилунин месэладиз РД-дин кар алай "Нетижалу АПК" проектдани къетIен фикир ганва, ида лагъайтIа региондин властди и хел виликди финин интерес хуьзвайдакI шагьидвалзава.

Алай вахтунда Дагъустанди прунз гьасилунай уьлкведа къвед лагъай чка къунва, сад лагъай чкадал Краснодарский край ала. Санлай къачурла республикада и набатат гьасилунал 20-далай артух карханаяр машгул я.

РикIел хкин, Дагъустанда прунздин садрани тахъай хътин беьгер 1989-йисуз 26 агъзур гектардай - санлай къачурла 90 агъзур тонн - кIватIнай. Къенин юкъуз региондин вилик виликан рекорддин делилрив агакъарунин месэла ква, малумарзава министерствода.

Муаллимдин веси

Рамазан ВЕЛИБЕГОВ,
РФ-дин журналистрин Союздин член

Хив райондин кьибле пата, Цнал хуьрун патавай 2 версинин мензилда дегь заманайрин Кура хуьрун лап чир жедай лишанар ама. Тарихдин делилри субутзавайвал, инал хуьр гьеле чи асирдал кьведалди III-II асир хъана.

Ина еке квалерин хандакар, мискиндин цлар, пирерин гуьмбетар ама, саки 20 гектардихь агакьна авай чурариз элкьвенвай майданра куьгне сурар экля хъанва.

Сурарин кьванерни лап екебур, хъсан нехшралди тукьлуьрнавайбур я. Абурун куфа ва араб кхьинар ала. И сурара ирид лагьай асирда Кьиблепатан Дагъустандиз Ислам дин гваз атай шейхерикай сад тир Халифадин сурни ава. Чиликай хъенчин гунгара аваз яд гъанвай. Цин гъавизар, гъамам, фу чрадай чка жагъанва.

Хуьрун тарих чирунал машгур алимар тир Амри Шихсаидов, Гъалиб Садики, археолог Исаков ва масабур машгур хъана.

Бязи документи шагидвалзавайвал и хуьруькай шегьр хъанвайди, Куьре округ и хуьруьн тиварунилай атанвайди, халкьдин терефдар шаир Мелик IV асирда аваррин чилерал куьн хъайиди ва гъана авай Курамегъамедовар гъабурукрай тирди тестижъ жезвай делилар ава.

Кура хуьрун тарих лап екеди я. Къенин суьгьбет жумарт тербиячи - муаллим, 56 йисуз Хив райондин школайра квалалахай, 80 йис хъана режидайла, вич Цийи Фригъа аялрин сурара кучудунин веси авур рагъметлу Мегъамедшафиев Насрулагъ муаллим рикел хжуникай я.

Насрулагъ 1934-йисуз къадим Кура хуьре дидедиз хъана. 1956-йисуз ада Хивда юкьван школа куьтягъна. Вахтар са акъван генгбур тушир. Хуьре амай кьуд квале школадиз физвай 14 аял авай. Абурун патав гвай Цналрин ирид йисан школадиз физ хквезвай.

Аялрин четин гьал акур Насрулагъ абурун хуьре 4 классдин школа ахъайиз туна. Школадиз дараматни авачир. Насрулагъ хуьруьнвийрин куьмекалди мискиндин квал ремонтна, къайдадиз гъана, ана сифтегъан школа ачухна.

Гъа четин йисара им еке агалкьун тир. Мегъамедшафиев Насрулагъ ва Гъабибулаев Жамалдина и школада, сифте муаллимар яз, аялриз чирвилер ва тербия гузвай.

Кваллахдивай кьерех тахъана, Насрулагъ СО-АССР-дин меркез Орджоникидзе шегьрда госуниверситетдин биологиядин факультет агалкьунралди куьтягъна.

Ахпа жегьил пешекар Цналрин хуьруьн 8 йисан школа биологиядин муаллимвиле тайинарна. Школа юкьван чирвилеринди хъана, Насрулагъ муаллимни - анин завуч. Ада 1967-йисалди Цналрин школада зегьмет члугуна.

Ина юкьван школадин еке педколлективда, хуьруьн жемьтдин, диде-бубайрин арада ада вич хъсан чирвилер авай, кар алакьдай пешекар тирди къалурна. Школадин, хуьруьн, райондин, республикадин гьар жуьре мярекатра, олимпиадайра датлана иштиракиз, вичи ва тарс гузвай аялри лайихлу чкаяр къаз, виниз тир наградаяр ва грамотаяр къачуна.

А вахтара Ричал дерада сифте яз Цналдал юкьван школа ачухнавай. Ина кьунши саки 13 хуьруьн аялри школа-интернатда келзавай. Аялрин къадарни 350-дав агакьнавай, педколлективни члехиди тир. Ина школадин завуч-муаллим яз кваллахзавай Насрулагъ виридаз чешне тир. Шоколада производстводин бригадани тешкилна, хуьруьн колхоздизни куьмекардай.

1966-йисуз Кьиблепатан Дагъустанда еке залзала хъана. Гзаф хуьрер кучаруниз мажбур хъана. Кьунши хуьрер - Фригъар, Курар, Камарар Белиж поселокдин кьекьундин вини патал алай еке мублагъ чилерал куьн хъана, цийи хуьр арадал атана.

Гуьрметлу Насрулагъ муаллимни къисметди иниз - Цийи Фригъарин хуьруьз, школадиз акъудна.

Ина ада, муаллим, методист - насигъатчи яз, акъалзавай несилдиз вичин умуьрдин эхирдалди дерин чирвилер ва тербия гана.

Ада чирвилер гайи вишералди гадайрикайни рушарикай алимарни муаллимар, духтурарни инженерар, фялеярни устларар хъана, гьукуматдиз ва халкьдиз вафалу яз чи ватандин гьар сана ва къецепатан уьлквейрани намуслукаказ кваллахзава.

Муаллимдин зегьметдиз еке къимет гьукуматдини гана, ам цудалай виниз медалринни грамотайрин сагъиб хъана.

Ада умуьрдин юлдаш Зумриятахъ галаз ислягъ еке хизан тешкилна.

Вилерин экв, умуьрдин гьетер тир кьуд велед шегьредал акъудна. Абурун бахтлукаказ яшамиз жезва. Адахъ 26 хтулни 8 птул ава.

Сагърай чеб!

Сагърай вун, Седакъет!

С.-А. АБДУРАШИДОВ,
Рутул райондин Хуььлудрин хуьр

Чаз Интернетдай шаир, гьикаятчи, публицист, манидар, композитор, журналист, общественно-политический деятель Седакъет Керимовадин маниринни кьуьлерин «Сувар» ансамблдин ва «Самур» газетдин 20 йис ва вичин 60 йис тамам хъуниз талукъ мярекатриз, «3и хайи халкь» ва «3и Лезги эл» фильмайриз тамашдай мумкинвал хъана.

«Сувар» ансамблда иштиракзавайбур вири хъсан сес авай гьевеслугур я. Абурун Седакъетан члариз (музыкани вичин) кхъенвай манияр вини дережада аваз тамамарзава. Решад Ибрагимова, Жамиля Заловади, Жавагьир Абдуловади, Роза Гъажимура-

довади, Эльвина Гъайдаровади ва масабур тамамарай «Лезгинкадал илига», «Кцларикай мани», «Даглар», «Чан диде», «Шагдагъдин цуьк», «Самур вацц», «Яргунар», «Къарийрин кьуьл» ва масабур залда авай ва Интернетдай килигзавай тамашачийриз гзаф бегенмиш хъана.

Седакъет Керимовадин суьгьбетрай малум жезвайвал, «Сувар» къецепатан гзаф уьлквейриз фенва, анра авай лезгийрин чпин алакьунралди тажубарнава, абурун руьгъ кутунва. Чазни лезгийрин игитвилдин «Шарвили» эпосдин суварик «Сувар» ансамблдихъ яб акалдай мумкинвал хъана.

Седакъет Керимова, лезги халкь вилик тухузвай, дуьньядиз машгурзавай куь яратмишунрал чна рикивай дамахзава. Квехъ мадни еке агалкьунар хуьрай!

Гъвечли коллективдин еке агалкьунар

Зильфира Ибрагимова ва Бесхалум Нежведилова

Вадим ЖАМАЛДИНОВ

Сулейман-Стальский райондин Герейханован хуьре 1963-йисалай аялрин бахча кардик ква. Анин регьбер Умуят Гъабибовади аялрин бахча 2005-йисалай идара ийизва. Аялрин бахчада лап гъвечли яшарин 2 группа, юкьван 1 группа ва садни школадиз фидай яшда авай аялрин группа, вири санлай 96 кас ава. Амма вири кьулайвилер авай аялрин и бахчадиз къведай яш хъанвай, аниз къвез кланзавай аялрин къадар 400-далай гзаф я. Абурузни ракарар ачухун патал райондин регьберри вири чалишмишвилер ийизва.

Эхиримжи йисара Умуят Гъабибовади вичи регьбервал гузвай аялрин идарада цийивилер тунва, мебель, нинияр маса къачунва. Группайрин тербиячийри чпин планрин бинедаллаз алай аямдив кьур къайдада тер-

биядин мярекатар тешкилзава. Тербиячийри райондин гьар жуьре конкуррани мярекатра датлана иштиракзава, агалкьунарни ава. Месела, лап гъвечли яшарин 2-группадин тербиячи Нежведилова Бесхануман активвал кьейд ийиз жеда.

2016-йисуз кьиле фейи «Йисан тербиячи» конкурсда ада 1-чка кьуна. И конкурсдиз ада цини гъазурвал акъазва. Бесханум Нежведилова чарарал, парчайрал нехшар акъудунал машгур я. Ада и сеняткарвилер аялриниз чирзава, абурун зегьметдал рик алаз тербияламишзава.

Аялрин бахчада фадлай кваллахзавай тежрибалу кьуллугъчяр мадни ава. Кьилин категориядин пешекар Зильфира Ибрагимова абурукай я.

Аялрин и идарин гуьрметлу коллективди хуьруьн, райондин, уьлкведин гележег тир бицекяр тербияламишунин карда вири чалишмишвилер ийизва.

Подписка 2017 Къуьн кутуна

Къагьриман ИБРАГЪИМОВ

Дербентда подписка тешкиллуда кьиле тухуз къуьн кутур шегьрдин общественный Советдин председателдин заместитель, РД-дин лайихлу духтур Нариман РАМАЗАНОВАЗ, РД-да авай Россиядин ФНС-дин 3-нумрадин МРИ-дин регьбер Жамбулат ГЪАСАНОВАЗ, казначействодин Дербентда авай отделдин начальник Фаргъад КИЧИБЕГОВАЗ, «Дагюгстрой» ОАО-дин директор Гъажи ЖАБРАИЛОВАЗ, шегьрдин прокурордин заместитель Анвер ЖАБРАИЛОВАЗ, Дербент шегьрдин пенсийрин фондунин регьбер Славик АЛЛАГЪКЪУЛИЕВАЗ, «Здоровье» ООО-дин регьбер Къази КЪАЗИЕВАЗ, шегьрдин кеферпатан базардин руководитель Сократ БАБАЕВАЗ, Дербентдин кадетрин корпусдин директор Максим ЭМИНОВАЗ, шегьрдин больницадин кьилин духтур Румина ДЕМИРОВАДИЗ, «ТЕФИ» фирмдин регьберар тир Тельман ГЪАМЗАЕВАЗ ва Физули САГУЕВАЗ, Лезги госмуздраттеатрдин, Дербентдин педколледждин ва шегьрдин электросетрин коллективриз, гъакни газет кхъей виридаз сагърай лугъузава

Белиж посёлкада 2017-йис патал «Лезги газет» 160 экземляр кхъена. Ина «Лезги газетдин» члехи даяхар посёлкдин МО-дин кьил Рамиз ГЪАБИБУЛАЕВ, «ОТЕГ» ООО-дин генеральный директор Мегъамедрасул ОМАРОВ, Белиждин больницадин кьилин духтур Роберт АБДУЛКЕРИМОВ, гимназиядин директор Нариман ШИХМЕГЪАМЕДОВ, 3-нумрадин юкьван школадин директор Магъмуд МАГЪМУДОВ, Лукларин школадин директор Айнудин ОСМАНОВ ва абурун регьбервал гузвай коллективар я. Сагърай чеб!

Кардик ахкатнава

Хийр ЭМИРОВ

2014-йисалди Махачкъаладин ракъун рекьин отделенидин пассажирар тухудай, мукьув гвай шегьрдин арайра кардик кваз хъайи пригородный поездри, Дербентдиз, Хасавюртдиз физ, чи агъалийриз кьуллугъзавай. Экономикадин кризисдикай себеб кьуна ва и электричкайривай чпиз харж ийизвай пул кчадал хкиз жезвач лугъуз, Дагъустандин кьибледихъни кефердихъ физвай электричкаяр акъвазарнай.

Кутугай вахтунда ва ужуз къиметралди республикадин меркездиз физ хквезвай агъалийри, иллаки студентри, Махачкъалада кваллахзавай инсанри еке наразивалнай. Абурун талукъ чкайриз арзаярни кхъенай. Ван къведай кас хъаначлани, ингъе кьве йис алатайла, «Россиядин ракъун рекьер» ОАО-дин кьиле авайбуру республикадин агъалияр патал хъсан кар авуна. 2017-йисан 16-январдила Махачкъала-Дербент электричка кардик куктунва. Меркездай пассажирар тухудай поезд нынин сятдин 6-даз 19 декьика, Дербентдайнин экуьнахъ, сятдин 7-даз 10 декьика кваллахайла рекъе гъатзава.

“Сагъламвал” милли проект - уьмуьрдиз

Шартларни, кваллахни хъсан хъанва

Хазран КЪАСУМОВ

СУЛЕЙМАН-СТАЛЬСКИЙ райондин центральный больницада цийи кьайдада туькьурунин кваллах (модернизация) агалкьунралди кьиле фена. Идан нетижанда агъалийриз медицинадин рекъай куьллуьг авун са кьадар хъсан хъанва. Алай вахтунда 56 агъурдалай виниз агъалийривай больницада медицинадин жуьреба-жуьре рекъерай куьмек кьачуз жезва.

Райондин центральный больницадик 180 койкадин чкаяр авай стационар, са сменада 200 кас кьабулдай мумкинвилер авай поликлиника, 7 койкадин участковый больница, 9 акушервилнини фельдшервиллин, 18 фельдшервиллин пункт, хуьрерин 9 амбулатория акатзава. Вири идарайрихъ лицензияр ва лечебно-диагностикадин кваллах тухудай ихтияр ава.

Районда бактериологиядин диагностикадин кваллахдин куьллуьг, функциональный диагностикадин, УЗИ-диагностикадин ва эндоскопиядин, дишеглияр цитологиядин рекъай ахтармишдай, физиотерапиядин кабинетар кардик ква, абур алай аямдин тадаракралди таъмин я.

Больницадин 98 духтурдикай 50 процентдихъ категорияр, са шумудахъ Дагъустан Республикадин лайихлу духтур лагъай тварар, санлай

кьачурла, 390 кас медицинадин работнирикай 72 процент пешекаррихъ кьилин ва сад лагъай категорияр ава. 20-30 йисуз кваллахзавай медработникрин кьадарни гзаф я.

ЦРБ-диз тежрибалу духтур-стоматолог, кьилин категориядин духтур-тешкилатчи, Дагъустан Республикадин лайихлу духтур Максим Играмудинович Ханбалаева регъ-

ЦРБ-дин кьилин духтур М.Ханбалаевни терапиядин отделенидин заведующий Э.Мирзеханова азарлу дишеглиядин патав

бервал гузва.

- Эхиримжи вахтара здравоохраненидин кьурулушда ийизвай истемешунриз килигна, чна чи кваллахдани са кьадар дегишвилер, цийивилер тунва, - лугъузва М.Ханбалаева. - ИкI, чна реанимациядин ва тади куьмекдин отделенияр алай аямдин тадаракралди таъминарна, анра кваллахдай хъсан пешекарар гъазурна.

Чпихъ кьилин категорияр авай духтурри-реаниматологри алава яз Кьиблепатан Дагъустандин 4 райондин агъалийризни куьллуьгзава.

Агъалийриз сагъламвиллин ва профилактикадин рекъерай куьллуьг авун хъсанарунин мураддалди эхиримжи вахтара аялрин, хирургиядин, терапевтиядин, аялар хадай, реанимациядин отделенийра капи-

лион манатдилаи виниз пул акатна.

ЦРБ-дин руководстводин планрик больницадин патаривни аваданламишунин кваллахар тухун ва анаг тадаракламишунни ква.

- Эхиримжи вахтара тади куьмекдин отделенидин кваллахни хейлин хъсан хъанвайди кьейд ийиз кланзава, - давамарзава М.Ханбалаева. - Ана чна алава яз духтуррин бригадани кардик кутунва. Мадни, рекъера авариярикти хасаратвилер хъайбуруз куьмек гун патал чи больницадиз Дагъустан Республикадин здравоохраненидин министерстводи алай аямдин тадаракралди таъмин реанимобилни чара авуна. И кардай чна министерстводиз чухсагъул лугъузва.

Духтуррин намуслу зегметдин нетижая яз, эхиримжи йисара районда хазвай аялрин кьадар артух, кьиникин дуьшуьшар тIимил хъанва.

Гъакьикъатдани, РД-дин здравоохраненидин министрстводин ва райондин руководстводин кьайгъударвал сеbeb яз, ЦРБ-да духтурриз кваллахдай, чпин хиве авай везифаяр кьилиз акъуддай кьулай шартлар тешкилнава. Ида районда агъалийриз медицинадин жигъетдай куьллуьг авунин кваллах хъсанарнава. Лугъудайвал, рехъ физвай касди атлуда. Райондин центральный больницадин коллективдихъни гъавилляй кваллахда хъсан нетижаяр жезва.

Гриппдикай куьне куьн хуьх

Буба МЕЛИКОВ

Гриппдихъ галаз гьикI женг чуьгвадатIа чирун патал и йикъара зун Къумтуркъаладин ЦРБ-дин терапевт Саида Сулудиновна СУЛЕЙМАНОВАДИХЪ галаз гуьруьшмиш хъана ва адан вилик са шумуд суал эцигна.

Саида Сулудиновнадин ери-бине Хасавюрт райондин Цийи Кьурушдилай я. Школа Ленинградда куьтягъна, Дагъустан академиядин лечебный факультетдик экечна. Республикадин ветеранрин госпиталда интернатурада клелна ва гъаина духтур-ординатор яз кваллахна. 2016-йисалай Къумтуркъалада поликлиникадин заведующийвиле ва райондин терапевтвиле кваллахзава.

■ **Сифте куь коллективдикай суьгъбетнайIа кланзавай?**

- Чи коллектив сада-садаз куьмек гудай дуствилинди я. Адан кьиле кьилин категориядин духтур-гинеколог Анель Камилевна Забитова акъвазнава. Ам пешедал рикI алай, кваллах истемешдай тешкилатчи, регъебер я.

Саида Сулудиновна неинки хъсан пешекар, гъакIни вафалу уьмуьрдин юлдаш, кьайгъудар дидени я. Адан хизанда яшар тамам тахъан-

вай пуд аял чехи жезва. Саида духтурдин кваллахдин вахт кваллиз хъфейлани куьтягъ жезвач, гьикI лагъайIа, поселокда духтурдивай куьмек кланзавайбуьр тIимил авач.

■ **Саида Сулудиновна, гъар йисуз гриппдин эпидемияди инсанар гъелекзава. Хизанда сифтени-сифте гриппник акатзава?**

- Эпидемиядин вахтунда гриппдик виридалайни вилик аялар, абурулай гуьгъуьниз яшар хъанвайбуьр ва гъакIни хронический азарар авайбуьр азарлу жеда. Гриппдин вирус гъавадай инфекция квай цуькьундилай нефесдин органрик акатда. Грипп акатнавайла, кьил, туьтвер тIа жеда, фул кьведа, беден зайиф жеда.

■ **Къуьд къуватда гъатнава, гъадахъ галаз гриппни...**

тальный ремонтар тухвана. Мукъвара ремонтрин кваллахар стерилизационный отделенида ва операциярин блокдани акъалтIарна.

Фадлай лап чуьру гьалда аваз хъайи инфекциядин отделенидани капитальный ремонтрин кваллахар мукъвал вахтара акъалтIарда.

2015-йисуз райондин поликлиника ремонт авуниз 50 мил-

- Са жуьрединни кьетIен хаталувал и хъуьтуьз гриппдикай жедач. Вирусдин кьурулушда дегишвилер гъамишда жезвайди я, гъакI вакцинадин составни гъар йисуз цийиз туькьурзава.

Алай вахтунда ОРВИ-дин азарри кьил хкажнава.

■ **Адаз акси рапар янавачни?**

- Гьелбетда, Къумтуркъала районда чна рапар яна куьтягнава. Са гьихътин ятIани себебралди рапар ягъ тавунвайбуьр за витаминралди иммунитет мягъкемарун, химиопрепаратар (ремонтидин, арбидол), векьер кьаларин (лимонникдин, женьшендин) гъалимаяр ишлемишун меслят кьалурзава.

■ **Рапар ягъун хаталу яни?**

- Адак квай компонентрилай аллергия хъун, ифинар акъалтун мумкин я. Гриппдиз акси вакцинадин раб анжах духтурдихъ галаз меслят авурдалай гуьгъуьни ягъайIа, хъсан я. Гъилел-кIвачел агъур дишеглияр иллаки дикъетлу хъана кланда.

■ **Гриппдин азар ОРВИ-дикай гьикI тафаватлу ийиз жеда?**

- Респираторный азаррик, адет яз, нерай нефес кьачуз жедач, уьгъуьяр акатда, тумавар жеда.

Грипп галукънавайла, садлагъана еке ифинар акъалтда, кьил, яцIу якIар тIа жеда. Грипп азар кьати хъун (осложнение) гзаф хаталу я. Ада жигеррин стIалжем, бронхит, вирусрин пневмония азарар арадал гьиди. Дуьньядин статистикадин делилралди, гриппди екез осложненияр гайи азарлуьрин 42 процент кьиникъал гьизва.

■ **Духтур кьведалди азарлуда вуч авун лазим я?**

- Гриппдик азарлу хъанвайла, жезмай кьван кьери шейэр-чай, жуьреба-жуьре компотар гзаф ишлемишна кланда. Ифин 38 градусдилай тIимил тирла, ам агъузарун меслят кьалурзавач ОРЗ азардин лишанар авайла, антигистаминные препаратар ва гъакIни набататрин (богульниқдин, дамаррин пешерин) гъалимаяр ишлемишда.

Туьтвер тIазвайла, дезинфекция ийидай чуьтран цуькьверин, шалфейдин, колендуладин ва содани кьел какадарнавай гъалимаяр туьтвера экъуьрда.

■ **Саида Сулудиновна, кьез чи газет кIелзавайбуьрхъ элкъвена, вуч лугъуз кланзава?**

- Заз “Лезги газет” кIелзавай зи вири ватангъилийрихъ чандин сагъвал, уьмуьрда хушбахтлувал хъана кланзава. Куьне куьн хуьх, гуьрметлуьбуьр, начагъ жемир духтуррин меслятрал амал ая.

“АЙБОЛИТ”

Чир хъун хъсан я

“Айболит” газетдай
гъазурайди - Надият ВЕЛИЕВА

Гъар са азар фад сагъ жеда, эгер сагъарунихъ галаз сад хъиз иви михъи авуртIа. Иви михъи авунин са шумуд кьайда ава.

• **2 стакан виртедик** са стакан регъвенвай шивитрин тум, хуьреқдин 2 тIуруна авай регъвенвай валерианадин дуьвулар вири сад садак какадарна 2 л ргъзвай яд илична са суткада термосда тада. Ахпа фу нез 30 декьика амайла хуьреқдин са тIуруна авайди ишлемишда.

• **Иви михъи** ийидай виридалайни хийирлу такъат яру продуктар яз гьисабзава: чугъундур, вишня, яру ципицIар, клюкьва, яру кьачI галай келем. Клюкьвадин миже иллаки хийирлу я. Ам пуд гъафтедин вахтунда ишлемишда. 1-гъафтеда йикъа пуд сеферда са стакандин кьатIа авайди хъвада, 2-гъафтеда са стакандин кьатIа авайди йикъа 2 сеферда, 3-гъафтеда са стакандин кьатIа авайди йикъа садра ишлемишда. А мижедикай са зарарни авайди туш. Гъавилляй ам гзаф хъвайитIани жеда.

• **Хуквада** ва я яцIу ратуна полипар авайла чистотель набататдикай менфят кьачуда: хъчар хъсандиз михъи авуна иллаки дуьвулар кьайи цийи чуьхвена як регъведай машиндай авадарда. Ахпа ам жунадик вигъена миже худда ва адак эрекъ (сад хътин паьр) какадарна 10-юкьуз холодильникда эцигда, сифте юкьуз пуд сеферда фу нез са сят амайла, ругунвай 100 г кьайи цихъ галаз гзафтеда кофедин тIурунавайди, кьвед лагъай гъафтеда - чайдин тIуруна авайди, пуд-гъафтеда десертдин тIуруна авайди, куд-гъафтеда хуьреқдин са тIуруна авайди ишлемишда. 28-юкьуз ял яна мад гъа, и жуьре башламишда.

• **Дамарра** авай ивидин гъерекат гзаф тирла (гипертония) 3-4 чугъундур аладарна кьелечI клусар атIана 3 л балондиз вегъена винелай ругунвай кьайи яд илична, сив жунадалди клеви авуна, югъ арадай физ кларасдин тIур хуькуьриз 7-8 юкьуз кухнядин столдал тада. Ахпа ам маса балондиз куьзна холодильникда эцигда. Туькьурнавай квас ишлемишдайла, цийиди туькьур хъийиз башламишда. Ихътин квасди ивидин давление кьайдадик кутада.

• **Рики** фад-фад кваллахдайла (мерцательная аритмия, тахикардия) козья ива (цIвелин тарцин са жинс) набататди хъсан куьмек гуда. Ам и кьайдада гъазурда: хуьреқдин кьве тIуруна авай куьлуь авунвай ччалрал 300 г кьайи яд илична зайиф цIал 7-10 декьикада ргада. Кьайила куьзна фу недальди вилик 50 г ишлемишда. И гъалима чай хъиз шекер ва я вирт вегъена хъвайитIани жеда. Ам аялар патални гзаф хийирлу я.

• **Ивидин** давление агъуз тирла ихътин кьайдадикай менфят кьачуда: 50 г кофедин тварар са тIимил акъугъна кофемолкада регъведа, ахпа ам 0,5 кг виртедик какадарда ва аниз са лимондин миже алава хъвуна хъсандиз хуькуьрда. Фу тIуьна 2 сят алатайла чайдин са тIуруна авайди ишлемишда. И кьаришмади кьуватдай аватнавайлани хъсан хийир гуда.

• **Чулав лекъ** тIазвайла (цирроз) гъафтеда садра 2 кг афнияр 5 сеферда ишлемишун, менфят кьалурзава, амма гъа и юкьуз мад са шейни тIуьна кланзавач.

• **ДуркIунар** тIазвайла, 2 кг чичекар михъна, як регъведай машиндай авадарна, аниз 400 гр песок вегъена кьве сятда ргада. Ахпа ам суьзекдал жуна экIяна, анай куьзда. Вири 700 гр миже хъун лазим я. Экуьнахъ ичIи рикIелай 100 гр, мадни 1,5-2 сятдилай мад 100 гр хъун меслят кьалурзава. Гъа икI вири 700 гр миже са юкьуз хъун лазим я. Ихътин дармандин неинки са дуркIунриз гъакIни уьгъуьяр хкатунизни куьмек гуда.

• **Яшар** хъанвай инсанар кьуватдай аватнавайла, ихътин рецептдикай менфят кьачуда: гъар нянихъ са гъапа авай кишмишрал ругунвай яд илична, экуьналди тада. Экуьнахъ кишмишар неда ва ядни винелай хъван хъийида.

• **Юкьва купул** (радикулит) авайла, аптекдай маса гузвай бодягадин порошокдин чайдин тIурунин са кьатIа авайди набататдин ягълудик хуькуьрда. Адакай икьи кьаришма туькьурда. Ам гъар нянихъ, ксудалди вилик тIазвай чкайривай гуьцIа. ТIал фад секин жеда ва азар геждалди малум хъжедач.

Дагъустандин культурадин меркез Музейрин шегьер

Генерал Мустафа Насиров

Нариман КЪАРИБОВ

(Эвел 28, 29, 32, 33, 36, 38, 40, 41, 42, 45-46, 48-нумрайра)

Тебии кар я: гъар са халкъдихъ, миллетдихъ вичин баркаллу рухвар ва рушар ава. Эгер зун ягъалмиш туштIа, ахътин ксарин гъар садан умуурдин рехъни са тарих я. Музейдин экспонат хъиз я. И гекъигун вичин ери-бине къадим Дербентдай тир генерал-майор **Мустафа Жафарович НАСИРОВАЗНИ** талукъ жезва.

Къейдна къанда хъи, ам неинки Дагъустанда, гъаки къунши Азербайжандани сергъятдин къушунра къуллугъзавай азербайжанвийрикай тир са генерал я.

Насиров Мустафа Жафарович 1921-йисан 25-октябрдиз Дербент шегьерда дидедиз хъана. Ада сифте ина мектеб, педучилище, ахпани Махачкъалада къве йисан пединститут акъалтарна. 1940-йисалай гатумна муаллимвиле, Дербент райондин Сабнова хурурун мектебда завучвиле къвалахна.

Аскервиле къуллугъ дербентви муаллимди 1942-йисан январдила, жергедин аскер яз, башламишна ва 1987-йисан майдиз, 45 йис алатайла, генерал-майордин чинда аваз къутягна.

Сергъятдин къушунра къуллугъуни, ам Памирдин дагълара, Къиргъизстандин погранокругда, масанра хъана.

1947-йисан мартдиз жегъил офицер-пограничникдин къуллугъда ада гузлемеш тавур дегишвал арадал атана - ам НКВД-дин къушунрин рекъай Фрунзе шегьердин военный комендантвиле тайинарна. И кардикай хийир къачуналди, Мустафа Насирова Къиргъизстандин госпединститутдани экстернидаказ къилин образовани къачуна. Гъа йисуз ам МГБ-дин военный академиядиз къелиз рекъе туна ва анаг акъалтарайла, М.Насиров СССР-дин КГБ-дин Азербайжандин пограничный округда женгинин гъазурвилерин рекъай штабдин начальникдин заместителвиле тайинарна.

Гуьгъуни йисара чи ватангъелиди Пришибдин, Нефтечаладин ва Нахичевандин погранотряддин начальниквиле къуллугъна.

Къиблепатан сергъятдал къуллугъдай йисара Мустафа Насирова Нахичевандин ва Жульфадин участка СССР-дин пограничный комиссарвиле, Араз вацIал СССР-динни Ирандин саналди тир гидроимаратар эцигдайла, СССР-дин пограничный уполномоченный язни вичел тапшурмишай жавабдар везифаяр намуслувилелди тамамарнай.

И дережар субутзавай яржарни хейлин ава: СССР-дин сергъятдин къушунра гъакъисагъвилелди къуллугъунай чи ватангъелидиз ганвай къван наградаирин сан-гъисаб авач. Са вахтара СССР-дин КГБ-дин Председатель хъайи Ю.Андропован, улкъведин сергъятдин къушунрин начальник Матросован къулар алай гуьрметдин грамотаяр, Ватандин дяведин сад лагъай дережадин орден, "Зегъметдин Яру пайдахдин" орден, цIудралди медалар.

Мустафа Насиров вичиз СССР-дин Верховный Советдин Президиумдин 1967-йисан 19-декабрдин Указдалди ганвай "Яру пайдахдин" ордендин сагъибни я. Кар анал ала хъи, ам женгинин награда я ва ислягъ девирда и орден тек-бир дуьшуьшра ва анжах лап чIехи лайихлувилерай гузвайди я...

Азербайжанда вичиз гъакъван гъаф ва чIехи гуьрмет авайтIани, генерал-майор Мустафа Жафарович Насирова вичин гъвечли ватан - Дербент садрани рикIелай алуднач. Ам мукъвал-мукъвал, вичин яшлувилезни килиг тавуна, хайи шегьердиз мугъман жедай. Гъалибвиле йикъан ва маса суварин мярекатра иштиракдай, жегъилрин гуьруьшра истеклу кас тир. Адаз Дербент шегьердин Гуьрметлу гражданинвиле тIварни ганва.

И макъаладин авторди 1962-1965-йисара, Къиблепатан сергъятдал къуллугъдайла, М.Насирован къул алаз ганвай Гуьрметдин грамота ва "Сослуживцу по Закавказскому пограничному округу, замечательному пограничнику Нариману Алибеговичу Карибову с глубоким уважением. М.Насиров" гафар къхена ганвай "Верность службе на границе" ктабни багъа ядигар хъиз хуьзва.

Гъайиф, М.Насиров чи арада амач. Ам Бакуда Гуьрметдин аллеяда кучуднава.

Къадирлу дербентвийри чпин ватангъели, вафалу хчин экуь къамат рикIелай алуднавач, шегьердин куьчейрикай садаз генерал М.Насирован тIвар ганва.

Школадин музей

Хазран КЪАСУМОВ

Камалгъелияр, арифдарар, шаирар, машгъур маса ксар гъаф акъатай, еке ва баркаллу тарих авай Сулейман-Стальский районда са шумуд музей хъун дуьшуьшдин кар туш. Тарих чирунин, ам къвезмай несилдал агакъарунин карда музейрин роль екеди я.

Эминхуьруьн, Герейханован 1-нумрадин, Вино СтIалрин ва ЦIийи Макъарин юкъван школайрани музейяр кардик ква, им тебрик авуниз лайихлу къвалах я.

И йикъара чун Вино СтIалрин школада кардик квай музейдиз фена, адан къвалахдихъ галаз мукъувай таниш хъана. Адаз "Нурмегъамед Мегъамедович Мегъамедован тIварунигъ галай Вино СтIалрин юкъван школадин комплексно-краеведческий музей" лугъзува.

Алай вахтунда музейдин директордин везифаяр тамамарзавай муаллим Агъмед Шихнабиева чаз лагъайвал, школада 1956-йисуз край чирдай пIипI тешилкай. Школада кардик кваз хъайи ТОКС-дин десте-ди краевед, РФ-дин лайихлу муаллим Н.Мегъамедован гуьзчивилик кваз хуьруьнвийрикай, хуьруькай делилар, тарихдин материалар, гъакини вилик девирра дагъвийри яшайишда, хуьруьн майишатдин къвалахра ишлемшиз хъайи къаб-

къажак, алатар къватлун патал еке къвалах тухванай.

Н.Мегъамедова регъбервал гузвай ТОКС-дин школадин десте республикада хъсанбурукай сад тир.

1970-йисуз школада край чирдай музей ачухна. Музейда аквадай чкадал «Музейдин бине кутур Нурмегъамед Мегъамедович Мегъамедов» къил гана чIехи ва гуьрчег фотостенд акъуднава. Ада, гъакини Ватандин ЧIехи дяведин иштиракчи, Пуд Яру Гъед орденрин сагъиб Агъмедбег Мирзезалаеваз талукъарнавай, "Дагъустанвияр-Советрин Союздин игитар", "Чи хуьруьнвияр дяведин иштиракчияр", "ТОКС гъамиша къвалахдик ква", "Школадин ТОКС",

Куьгъне адетар рикIел хъизва

Вадим ЖАМАЛДИНОВ

Сулейман-Стальский райондин Герейханован 1-хуьруьн школада тарихдин музей ачухна 55 йис хъанва. 1963-йисуз муаллим Алла Владимировнади музейдин сифте экспонатар

къватлиз башламишнай. Музейда виликан Россиядин пачагълугъдин девирда ишлемшизавай са бязи яркъар, пулар гъакини гъар жуьредин хъенчин, цурун къапар ва маса шейэр ава. И музей районда школайрин арада ачухнавай музейрикай девлетлу музей яз къейдзава.

"Яру партизанар", "Ленин, революция ва Россияда Граждан дяве" къилер ганвай фотостендри школьникрин фикир чпел желбзава.

- Чи музейда алай вахтунда 6160-дав агакъна экспонатар ава, абурун къадар йисалай-суз артух жезва, - лугъзува Агъмед Шихнабиева. - Чи музейда гъакини ажайиб, мад гъич са музейдани авачир хътин экспонатарни ава.

Гъакъикъатдани, музейда дикъет гуниз лайихлу экспонатар гъаф ава. Абурун къилди-къилди разделриз пайна эцигнава: "НафтIадин лампаяр", "Яркъар", "Гъайванрин крчар", "Чарчин пулар", "Фронтдай чарар", "Искусство. КIарас. Ракъ. Гипс", "Музейдин библиотека", "Куьгъне алатар, афтафаяр, цурун къапар", "КIвалин къаб-къажак", "Уьтуьяр" ва масабур.

Музейда кардик квай "Теклифрин ва арзайрин ктабда" авунавай хъинрай якъин жезвайвал, аниз неинки чи райондай, гъакини республикадин маса районрайни шегьеррай, Россиядин субъектрай алимар, тарихдин пешекарар, студентар, школьникар къвезва.

Агъмед Шихнабиева чаз лагъайвал муниципальный райондин Къил Н.Абдулмуталибова школадин музейдиз гузвай фикир ва куьмек екеди я. Алай вахтундани школада 30 касдикай ибарат тир ТОКС-дин десте кардик ква, адан членри машгъур ксарикай, хуьруьнвийрикай делилар, гъакини вилик девиррин къвалин къаб-къажак, хуьруьн майишатдин къвалахра ишлемшиз хъайи алатар къватлунин къвалах давамзава.

Алай вахтунда музейдиз вичихъ къилин чирвилер авай тежрибалу муаллим Керимова Расмиади регъбервал гузва. Школьникири гатфарин вахтунда экскурсийриз физ музейдиз къвалав гъай тарихдин чкайрай цIийи экспонатар гъизва.

Эхиримжи йисара райондин руководстводи вири школайра, библиотекайра Дагъустандин халкъарин культурадин адетар рикIел хъун ва абурун патал музейрин пIиплер ачухун тапшурмишна.

Гъа ихътин адетар фикирда къуна райондин культурадин къвалера музейриз экспонатар къватIзава, школайра Дагъустандин халкъарин культура, адетар хуьн патал тарсар тухузва.

Им жуван халкъдин культура, адетар хуьн, алай девирдин жегъилрин рикIелай абурун ракъур тавун, бубайрин адетриз гуьрмет авун лагъай чIал я.

Муграгъ Салахъан "Дердер"

ЦIИЙИ КТАБАР

Мегъамед ИБРАГЪИМОВ

2016-йисуз Дагъустандин ктабарин издательствода чапдай акъатнавай изданийрин арада лезгийрин шаир **Муграгъ САЛАХЪАН "Дердер"** тIвар алай ктабни ава. Лагъана къанда, идалай вилик адан къелемдикай "Яб це билбилдиз" ва "Таб галачиз" ктабар хкатнавай. ЦIийида лагъайтIа, шаирди виликан къве ктабдай хкъгъай ширирарни эхиримжи йисара къхънвай чIалар гъатнава.

Муграгъ Салахъ (Мегъедин Къардашов) шаиррин макан яз гъисабзавай Миграгърин булагдай яд хъванвай зари я. Шаир ва публицист Мердали Жалилова вичин "Аямдин муракаб уламар ачухарзавайди" макъалада къейдзавайвал, *Муграгъ Салахъ*

миграгъви шаиррин - Мазан Къемеран, Муграгъ Мардалидин, Шихнесир Къафланован, Жамидинан лап хъсан ирс цIийи шартIара давамарзава. И фикир "Дердер" ктабди нубатдин сеферда тестикъарзава.

Муграгъ Салахъан "Дердер" "Гъахъвал, дуьзвал хкидайвал чкадал...", "Сад лацу цуьк, сад яру цуьк...", "Девирдин бархунар", "Ярардустар, багърияр" паярикай ибарат я. Абура шаир къелзавайдан вилик хайи ерийригъ рикI кузвай ватанперес, ислягъвилехъ, халкъарин савдилехъ тамарзлу инсан, веледрал, хтулрал рикI алай къайгъудар буба, вафалу дуст, рикI ашкъидин гъиссерив ацIанвай лирик хъиз акъваззава.

Шаирди вичин яратмишунра жуьреба-жуьре темаяр къарагъарзава. Ада "Лезги чил", "ЧIехи вахаз" ширира лезги халкъдин свар ганвай къисметдикай, "Ким", "Са вахтара" эсерра алай

аямдин нукъсанрикай, артух фикир хун тийизмай тербиядин месэлайрикай, "Гъамиша вун къвез хъфидай булагда", "Вун акурла зи рикIин цав хуьреда" сонетра къанивилекай, "Эй гъукумат! Къей гъукумат", "Шегьерда къелзавай руш" тестифра чи девирдиз хас гъерекатрикай, лишанрикай къхъизва. Са гафуналди, шаирдин цIийи ктабда милли эдебиятдал рикI алай гъар са касдиз итижлу, хуш жедай шаирар гъаф ава.

Муграгъ Салахъа "Дагъдин куькуш" тIвар алай ширира лугъзува: *"Дагъдин лацу куклушдихъ*

зун рекъева,

Четинвилекай жуван жигъир

туькьуьриз,

Уьмуьрдикай масан шиир

туькьуьриз,

Амма куклуш яргъа ава, винева..."

Къуй шаирдиз Сад Аллагъди, уьмуьрдин рекъе гъалтавай вири четинвилериз дуьрум гана къаькан куклушар муьтIуьгъардай чандин сагъвални къуватар гурай!

Алирза Саидован 85 йис

РикI инсанрив тунвай шаир

Мердали ЖАЛИЛОВ,
литературадин отделдин редактор

Накь Махачкъалада, РГьамзатован тварунихъ галай Милли Библиотекада шаирдин юбилейдиз талукъ члехи мярекат къиле фена. Адакай материал чна къведай нумрада чапзава.

АЛИРЗА САИДОВ... Гьикъван нурлу пак хиялар адан тварци чи рикел гьизва! Шаирар Аллагьдин патай чилел ракъе твазвай пайгьамбарар я лугьзува. Эгер гьахъ гафар ятла, ихътин пак везифа, вич чи арада амачирлани, къиле тухузвай шаиррикай сад Алирза Саидов я.

*Инсан! Инсан! Къецеп тлурфан алайла,
Гьахъ зи риклиз-ачух я рак вун патал.
Гьахъ зи риклиз - ана экъни чимивал
Хуьзва даим за инсанриз гун патал...*

Ингье им члехи шаирди чаз тунвай весивер гун я. Адан риклиз мукьва жез алакь! И карди чаз, чан аламайбуруз, гьар са рехъ, имтигъан асантдиз алудиз, уьмуьр давамариз куьмек гуда!

Алирзадин мад са шиир клелин:

*Заз дуньядал затни кландач, са затни.
Михи цавни, мублагъ чилни квез хьурай.
Тафаватсуз жемир анжах гьич садни,
Цлун хьелерни цин селлер зал къвез
хьурай...*

*Затни кландач: фуни, ядни, партални,
Анжах зал куь дертни гьам гвай*

*Бес я зи рикI вири къушар паталди,
Шаирдин рикI чилин шардиз ухшар я...*

И саягьда халкъдихъ, инсаниятдихъ галаз рахаз алакьайди планетадин шаир тушни бес!

Алирза Саидов эбеди яз халкъдин рикле, меце, гьар йикъан женчи крада амуькьдай-дакай маса члехи шаир **Ибрагьим Гьуьсейнова** къенва:

*Килигзава диде вичин баладиз -
Гьихътин виклеъ шаир хьана хъикай,
Кьулун вацлун гуьнедизни къузадиз
Алхидин гаф къвадарзавай мецикай.*

*Тарифзавай санлай вири улкъевдин,
Регьбердикай риваятар теснифдай.
Кьван жез гьазур инкъилабдин бинедин,
Тарихдинни гележегдин тарифдай.*

*Кьал къачуна, гьатна чилин бягьсина,
Шарвилдин къамат акваз виликай,
Хцин рикел хирер жезва женгина...
Са риваят жезва эхир вичикай...*

Шаир гьахъ я. Алирза Саидован ирс риваят хьиз халкъдив гума, инлай къулухъни лезги члал, чил, халкъ амай къван амуькьдай-ди я. Урусин члехи шаир Евгений Долматовскийди къейд авурвал, Алирза Саидовалай "шаирдин республика тир Дагъустандин баркалла мадни виниз хкажиз" алакьна.

Шаирди вичини пис лагьанвач: Кавказ! Зун ви рагарин са кклар я, Уьмуьрлухди вакай хкат тийидай. Ви гьайбатлу гьуьлерин са стлал я, Гару яна къецеп ават тийидай...

Ихътин садвал, хайи чилиз вафалувал уставилелди къалуриз алакьай маса лезги шаир гьелелиг чаз малум туш.

И йикъара чна члехи шаирдин 85 йисан юбилей къейдзава. И кардихъ галаз алакьалу яз чакъ лугьудай, рикел хкидай крар, гафар, вакиаяр гзаф ава. И чинни чна, асул гьисабдай, гьа рикел хкунрикай ва члехи тварциз бахшнавай эсеррикай гьазурнава.

Мегьамед АГьМЕДОВ, Дагъустандин халкъдин шаир, писателрин Союздин председатель:

- Алирза Саидов, гьакькъатдани, халкъдин уьмуьрдалди яшамис хьана. Ада вичин халкъ, халкъдини ам вич хкажна. Цавун гьетер, кометаяр куькьуз-хкахьда, амма гьакь-

ики шаирдин экв садрани хкахьдач. Чеб чи арада амачирлани, абурон эсерри халкъ игитвилерал руьгьламышда. Маса шаирар чеб амай къван яшамис жеда. Алирза хътин шаирин женг халкъ амай къван давам жеда.

Алирза Саидов са халкъдинди ваъ, вири халкъарин милли руьгь ва къанажагъ хкажзавай шаир я. Ада са Лезгистандикай, Аваристандикай ва я Дагъустандикай ваъ, Азербайжандикайни, Гуржистандикайни, Россиядикайни, Африкадикайни - вири дуньядикай манияр лагьана. А манияр, гьа къе теснифайбуру хьиз, ванзава. Инсаниятдин вилик эбеди аквазнавай хъсанвилинни писвилин, уьмуьрдинни ажалдин, дявединни ислегьвилин, кланвилинни таканвилин, экьвилинни мичивилин - вири месэлайри шаирдин руьгьда чка къуна. Им лагьайтла, гьакьки милливал квай шаирриз хас лишан я. Дагъустандин литература амай къван ана чакъ галаз Алирза Саидовни жеда.

("ЛГ"-дин 2007-йисан 22-февралдин нумрадай)

Мегьди МЕГьДИЕВ, "Лезги газетдин" махсус корреспондент:

- Зунни ам таяр я. Чна гзаф йисара санал, са кабинетда, са отделда къвалахна. Хийир-шийирдикни чна санал шериквалдай. Чун санал командировкайрани хьана. Гьакь хьайила заз ам хъсандиз чинни ийида...

Яхъцурни са йис идалай вилик чиг жегил яз редакциядиз къвалахал атайла, редактор Исмаил Вагьабович Вагьабовалай алаятайла заз сифте чир хьайибурукай сад Алирза Саидов я. Кьакъан буйдин, кьермец лацу якларин, мег са патал эянавай ам акунмазди заз хуш хьана. Жував гекьгайла ам чранвай кас тирди за гьа сифте декькиайра гьиссна. Гуьгьуьнлай йисар къвез фирдавай, и кар тескиьни хьана. А члавуз адахъ вичин хизан, коллективдани хъсан фикир авай.

- Куь члехиди Алирза я, - лагьанай Исмаил Вагьабовича, - гьада лагьайвал ийида куьне.

Алирза Саидов уьпускаяйди тир. Заз ак хьанай хьиз, газет акъудзавайди ам я. Газет са касдивай гьазуриз тежедайди, выпускающий типографияда редакциядин патай векил тирди, ада корректорин, набор авунин, газетдин чинар туькьурзавай метранпаждин къвалахдал гуьзчивал ийизвайди ахпа чир хьана. Са кар къейд тавуна жедач. Ада корректорни, старший корректорни эвез авур вахтар, жавабдар секретардин, переводчикдин (а члавуз газет "Дагъустандин правда" къил алаз гьафтеда вад сеферда дубляж яз акъатзавай) къвалахар тамамарай йикъарни тимил жедачир. Газет лагьайтла а вахтара лап геж, йифен сятдин 2-4 даз, мадни геж акъатзавай. Гьа и йифен геж сятара, иллаки хуьтлуьн береда, дежурныйрилай гьейри редакцияда кас амачирла, Алирза, гьиле Маяковскийдин ктаб къуна, адан шириар хуралай клелиз, са кабинетдай маса кабинетдиз физ къекъведай. Урусрин и зурба шаир-

дал ам ашукь тир. "Закай Маяковский жеда", - лугьудай ада. Им лавгьавал тушир. Идакай адаз пай ганвай. Им жегил шаир члехи имтигъандиз - М.Горькийдин тварунихъ галай литературный институтдиз гьахъун патал гьазурвилер аквазвай вахт тир.

Институт Алирзади агалкъунралди акьалтарна. "Келдай йисар акунатакуна фад акъатна, абур хъсан йисар тир", - мукьвал-мукьвал тикрардай ада. Абур яратмишунрин рекьяй бегьерлу йисарни хъанвай. Урус ва лезги члаларалди ктабар акъудзавай. Чаз лагьайтла ам галачиз хьайи вахт лап екеди хьиз тир...

("ЛГ"-дин 1992-йисан 29-февралдин нумрадай).

Гьажи ГАШАРОВ, ДГУ-дин профессор:

- Вичел чан аламаз Алирза гзаф критика авур шаиррикай сад я. Гьелбетда, зурба шаир хьиз, им адан бажарагъ къалурзавай лишанрикай сад тир. Зун аспирант яз сифте макъалани а вахтунин "Коммунист" газетдиз Алирзадин гьилелай фенай. Лезги литературадиз ада гьайи къван цийивилерикай за гзаф лагьанва. Адаз неинки Дагъустандин, урус литература чидай, гьакьни ам дуньядин литературадикай тамам чирвилер авай шаиррикай сад тир. Урусин литературада машгьур шаирар хьайи Белла Ахмадулинадихъ, Роберт Рождественскийдихъ, Андрей Вознесенскийдихъ галаз санал клелай ада дагьвийрин камалдив, акьулдив ацанвай гаф клусни агдада авачирди вичин яратмишунралди, бажарагьдалди тескиьнай. Москвадин М.Горькийдин тварунихъ галай литературадин институтда клелзавай йисара Алирза Саидова Виссарион Белинскийдин тварунихъ галай премия къачузвай.

Уьмуьрдин къене ам къуллугьрихъ, члехи тварарихъ галугь тавур шаир я. Авай гаф чинал лугьудай виклеъ инсан тир. Дагъустандин писателрин Союзда шииратдин хилляй ам секретарь тир, гьакьни лезги писателрин секциядизни регьбервал гузвай. Инсанвилин ерийриз хас мад са хъсан лишан къейд тавуна жедач - мугьманпересвал. Ам, дугьриданни, мугьманрал, ярар-дустарал рикI алай ачух инсан тир. Гьеле вич студент яз Москвада клелзавай йисара ада, Москвадин М.Ломоносован тварунихъ галай госуниверситетдиз фена, анайни Дагъустандай атанвай ватангьлияр жагьурдай. Санал къватлдай, ватангьли студентар кафедриз тухудай. РикI, гьил ачух жумарт кас тир...

Инал къейд авурвал, халкъ къе патал паюнин нагьакъан месэлни ада сифтебурукай сад яз, клусни кичле тахана, кьарагьарнай. "Лезги куьче", "Лезги цуьквер" тешпигар поэзияда ишлемишдайла ам анжах милливилин месэляяр вилик кутуна, вичихъ эсиллагь миллетчивал авачиз рахазвай шаир тир.

Алирза къакъан буйдин, кьелечI якларин, килигдайла хци вилер авай, абурай акьул камал къатлуз жедайвал аквадай инсан тир. Зун адахъ авай чирвилери мягьтелардай. Ам вири патарихъай савадлу тир. Адан яратмишунриз еке кьимет Антокольскийди, В.Луговская, Л.Ошанина гана...

("ЛГ"-дин 2012-йисан 2-февралдин нумрадай).

Алибег ГьАСАНОВ, "Лезги газетдин" хуси корреспондент:

- За Мегьарамдхуьруьн райондин "Самурдин сес" газетда къвалахзавай. Зулун югь нисиниз мукьва хьайила, ихтияр авани лагьана, кабинетдиз къилиз рех янавай, яшар хъанвай, фад-фад ва туьнтдиз рахдай итим гьахьна. Малум хьайивал, эгьли кас Докьузпара райОНО-дин заведующий, Миграгьрин хуьруьн юкьван школадин директорни хьайи, къилин образование авай математик, дявединни зегьметдин ветеран Буньяминов Аскер тир. Милаймдиз жузун - качузун авурдалай гуьгьуьниз за мугьмандивай газетдин къвалахда иштиракун, уьмуьр акунвай ветеран яз, жегилар патал насигьатдин макъалаяр агакьарун тлалабна. Теклифдал рази хьайи ветеранди ихтилат давамарна, дирек-

тор тирла, вичин къилел атай са агьвалат-дикай суьгьбетна.

- Им саки 42 йис идалай вилик хьайи кар я. Школадай республикадин, райондин идарайриз датлана къул алачир чарар ракъуриз хьана. Абурон мана-метлеб сад тир: аялар тарсарай агакьзавач, классдилай къеце абурхъ галаз са къвалахни тухузвач, муаллимрин араяр хъсанзавач ва икI мадни. Къул алачиз кхьизвай и чарарин тум-къил хьанач. Эхирни, зи тлалабуналди "Коммунист" газетдай рагьметлу Алирза Саидов атана. Ада муаллимар къватна, гьар садан сесинихъ дикъетдивди яб акална. Эхирдай рахай а касди вири чарар буьгьтенчивилинбур тирди, директордик са тахсирни квачирди, къвалахдайдан къил тварунихъни эхир къил авачирди къейднай. Инанмиш хьухъ, дуст кас, зак гафаралди лугьуз тежедай къван шадвал акатнай. 1967-йисан 8-августдиз "Коммунист" газетдиз "Къвалахдайдан къил тлармир" твар алай макъала акъатнай.

Фитнекарар секин хьанай. Гьа члавуз за, Алирза Саидован кабинетдиз фена, мад са сеферда риклин сидкьидай адаз чухсагьул лагьанай. Эхъ, гьахътин виклеъ, руьгь ми хьы инсан тир Алирза.

("ЛГ"-дин 2012-йисан 12-апрелдин нумрадай)

Абдулрашид РАШИДОВ, "Цийи дунья" газетдин редактор:

- Зун Ахъегьиз хтана, райондин газетдин къиле авай вахт тир. Са десте писателар илифнавай.

Жамисеб Саларовахъ кефи авач лагьана ван хьайила, чун Рутулиз фена. Зайиф хъанвай ашукь азарлудаказ къатканвай. Адан кроватдин къилихъай, цлак Алирзадин члехи шикил квай. Чун атана акурла, хвешивилляй ачух хьана, гуя тлални алатна, ам месин къиле ацукьна. "Пайгьамбар хътин вун зи къилив атанвайла, гила заз къейитлани къайгьу туш", - лагьана, мугьманрин хатурдай хьиз, чакъ галаз са къас фу тлуьна, поэзиядикайни уьмуьрдикай суьгьбетарнай...

"ЛГ"-дин 2012-йисан 26-апрелдин нумрадай)

* * *

Алирза Саидов хътин члехи инсандикай, члехи шаирдикай рикел хкунар мадни гьиз жедай. Амма газетдин макъалади а мумкинвал гузвач.

Гьанвай мисалрини а рагьметлудан къамат циферикайни гьуьмерикай хкунда чаз къалурзава.

Шаирдин гьакьиндай гзаф ксари художественный кьетлен эсерар теснифнава.

Медет АРЗУМАНОВ

* * *

**"Хъсан хьана Лезгистанда зул аваз".
Алирза САИДОВ**

*Шаир, мадни Лезгистанда зул ава,
Авахъзава Шагьнабатни, секин яз.
Вахъ дустарал къил чуьгвадай тлул авай,
Тахтана вун, чи гуьгьуьлар серин я,
Хъша, шаир, Лезгистанда зул ава.*

*Къвалевайда тагайтлани мумкинвал,
Силибирдал, Шагьнабатдал илифдай.
Чна хуьда ви утагьдин секинвал,
Шагьнабатдин абукьвер теснифдай,
Хъша, шаир, Лезгистанда зул ава.*

*Хъша, шаир, Лезгистанда зул ава,
Зул ацанва ви шиирдин члаларив.
Ших чинаррин шагь хилера тлал ава,
Стхаяр хьиз рахаз кланз ви къваларив,
Хъша шаир, Лезгистанда зул ава.*

*Пешери ваз эверзава зулавай,
Алклиз кланз ви цай авай хурудал.
Вахъ шериз темен гудай тлул авай,
Абур гару веьгизва ви парудал,
Шаир, мадни Лезгистанда зул ава.*

Мегъамед Къурушан 110 йис

Савадлувилин сердер

Мердали ЖАЛИЛОВ

ГЪАЖИЕВ Мегъамед Умалатовичан (М.Къуруш) и йикъара 110 йис тамам жезва. И вакъи ам чидай, ада тарс гайи ва адахъ галаз са рекъера хъайи вирибур патал шадвалдай себеб я. Ахътинбурун жергеда зунни ава. Гъикъ хъи, М.Къурушахъ галаз зун фадлай таниш тир, санал са шумудра Махачкъаладани, Цийи Къурушдални туьнт чаяр хъвана. Ам, аз акурвал, гзаф сабурлу ва гъакъван дерин камалдин, михъи ахлакъ авай кас тир.

Мегъамед Умалатовичан 80 йис тамам жедайла, за адакай чехи очерк кхъеней. Адахъ галаз авур сугъбетрикай тамам ктаб кхъиз жедай. Мегъамед халудиз вичин хуьруьн ва гъакъ Докъузпара райондин вири хуьрерин тарих дериндай чидай.

Лезги члал лагъайтла, ада гзаф еке устадрин дережада виликди тухвана, ам несилриз чирна, хвена.

И чи кхъинар гъа члавуз, саки 30 йисан вилик авурбур ятлани, къени абурухъ юбиляр рикел жкидай къуват ава. Гъикъ хъи, абур адан вичин мецелай чна кхъейбур я. Заз ам къени захъ галаз рахазвай хъиз я...

Дербентдин педучилище куьтягъайла (1930-йисуз), Гъажиев Мегъамед (Мегъамед Къуруш), адан литературадин тварикъ я, вич хайи хуьруьз-Къурушдал тарсар гуз хтана. Амма келунин йис башламишдалди Ахъегъай хабар атана: дагълух хуьрера кулакри Советриз акси бунт къарагъарнава!..

- Икъ зун Ахъегъиз, яру аскерин штабдиз, анайни бунт секин ардайбурун жергедик кваз хуьрериз акъатна, - рикел хъизвай агъсакъалди. - Захъ а члавуз Ахъегъай тир Гъажиев Абдуллагъ, Мухтаров Зейнал ва маса ксарни галай. Пуд вацралай бунт секин хъана. Чунни гъарма сад жуван хуьруьз хтана. Закай хуьруьн школадин заведующий хъана. Залай гъейри ина 5-6 кас мадни авай. Школа вич сифтегъанди я, ана 80 аялди келзавай. Хуьре хизанар лагъайтла, 700-лай гзаф авай. Бес школьникар вучиз акъван тлимил тир, лугъуда куьне. Куьчери маждарвилел машгъл къурушвиар гъамиша рекъера жезвай. Аяларни абурухъ галаз къекъевезвай. Школадиз къевезвайбур гъа хуьре амукъайбур тир.

Чи вилик лагъайтла, чехи вецифа эцигнавай: школа мягъкемарин, хуьре ликбезар тешкилин. Лап еке четинвал школадиз дишегълиар желб авунихъ галаз алакълу тир. Ругъанийри дишегълийри келун Аллагъдиз акси, аси кар яз гъисабзавай. Ятлани Къурушдал и месэла хейлин регъятвилелди гъализ хъанай. Са кар лугъун бес я: гъеле 1927-йисуз Къурушдал 30 касдикай ибарат тир комсомолрин организацияда 5 кас дишегълиарни авай. Коммунистар тир итирикай къве касдихъ, гъа члавуз Москвада Камвуз куьтягъай, къилин образование авай: Эфендиев Давудахъ ва Эфендиев Мегъамедахъ. Абур къведни Самурскидин миресрикай я.

Душманар ксанвачир. Чахъ агалкъунар жердавай чаз акси-валзавай, акъалтлай душманвалзавайбурни кими тушир. Сабязи крар рикелайни фидач. 1929-1934-йисара къве сеферда зун идан-адан фитнедалди комсомолдин жергейрай акъудиз, кваллахдилани алудиз хъана. Амма гъахълувал гъамиша гъалиб жеда. Зун мад жуван чкадал хтана. За школа, школади зун хвена.

Къурушдал халкъдин дула-

рамагар авай. Колхозрин сифтегъан председателар хъайи Балиев Мирзекериман, Бекеров Гъамдуллагъан, Ферзалиев Омаран, Юсуфов Асваран тешкилдай кваллахдизни гъукуматди чехи къимет гана. Абур вири чехи наградаирин иесияр я.

Самурский чи школадизни килигна. Адаз са хейлин крар бегенмиш хъанатлани, кимивилер гзаф авай. Материальный база авачир. Аялрин къадар тлимил, келунрин ерини агъуз тир. Са-

Агъсакълди школада тарс гузмачиртлани, ам насигъатдин кваллахдивай къекъечнач. Акъалтзавай несилриз насигъатар гунин кар ада давамарна. Зарафат туш: Мегъамед муаллимди 60 йисуз школада акъалтзавай несилдиз тарс гана!

Халкъдин образованидин рекъе чехи агалкъунрай М.Гъажиев гъеле 1951-йисуз "Знак Почета" орден гана. Адахъ "За оборону Кавказа", "За доблестный труд в Великой Отечественной войне 1941-1945 гг." медалар, цудралди маса наградаирни пишкешар ава. Важиблуди ам я хъи, яшлу педагогди вири Дагъустандин халкъдин образование вилик финик вичин пай кутуна. И кардин шагъидвалзавай къве документдиз вил вегъен. Сад адаз 1936-йисуз Дагъустандин цийи алфавитрин комитетдин председателдин заместитель Гъажиев Гъажиегован къул алаз ганва. Ана кхъенвайвал, М.Гъажиев, дугъриданни, лезги члаланни литературадин месэлаяр гъялуни советанидин гъакъикъи сес авай делегат я...

Мад са документ 1962-йисуз ганва. Анани къейднавайвал, М.Гъажиев Дагъустандин халкъарин члаларин орфография ва терминар къайдадик кутуниз талукъ сад авунвай сессиядин иштиракчи я...

Акъазвайвал, М.Гъажиев вичин вири уьмуьрда савадлувилин сердер, а кардиз регъбервал гуз, ам гъакъикъатдиз элкъуьрзавайдини хъана. Ам къени чи фикирда гъакъ яз ама.

Агъсакълди неинки аялриз тарсар гана, тарсар гунин методика туькълуьри куьмекна, ада гъакъ члалан яратмишунралдини халкъ тербияламишна, савадлу авуна. 1936-йисуз "Цийи дуьнья" газетдиз акъатнавай "Играми шаир, буба Стлал Сулейманаз" твар алай адан шиирда кхъенва:

*Эй играми шаир буба,
Сенят гъай пара зурба,
Ви нагъмадин ван чи япа
Къуна, ваз чи саламар хъуй...*

Им бес халкъ савадлу хъуниз ялавлу эвер гун тушни! М.Къурушан вичин алакълунриз талукъ яз халкъдин шаир Хуьруьг Тагъира 1937-йисуз са шиирда кхъенва:

*Мусайибни Балакъардаш,
Эгеч! и кардив дирибаш.
Шиназ Гъезерчи, М.Къуруш,
Бейтер кхъихъ халкъариз хуш...*

Халкъариз хуш къведай бейтер М.Къуруша, дугъриданни, гзаф кхъенва. Жуьреба-жуьре йисара Дагъустандин чапханайра адан шииррин пуд ктаб акъатнава: "Дидедин мани", "Гарфарикай гафар", "Мурадар авай руш". Адан къелемдикай са актуникай ибарат тир гзаф къадар пьесаирни хкатна. М.Къурушан къетлен агалкъун ада чи классик Лезги Агъмедан ирс кватл хъува, чав ахагъарунихъ галаз алакълу я.

Чехи арифдардин ва тербиячидин ирс адан рухвайри, рушари, хтулри, къенин аямдин къурушви муаллимрини алимри, шаиррини публицистри давамарзава. Им садрани акъалтл тийир рехъ я...

М.Къуруш, Ш-Э.Мурадов (вилик жергеда), квалачел акъвазнавайбур: Синдбад ва Малик (М.Къурушан рухвайр)

нажагъ ва образование вилик финин важиблу девир иниз Нажмудин Самурский хтай вахтунихъ галаз алакълу я. Зи рикел лап хъсандиз алама. Гатун вахт тир. Къуд пад цуькведа авай. ВКП(б)-дин Дагъустандин обкомдин сад лагъай секретарь Н.Самурский Къурушдал къван вичин машинда аваз атана. Адан вилик полуторка машинда аваз а члавуз Ахъегъ районда чилерин отделдин заведующий яз кваллахай Азаев Идаят квай. Икъ чаз сифте яз Европада виридалайни къакъан хуьре машин акуна. Чаз цийи уьмуьрдин къуват, жумартвал гъиссдай мумкинвал хъана.

Шимин тлулал, исаятдани школа аламай чкадал, халкъдин митинг эвер гана. Самурский, акъван йисара хуьре хъанвачиртлани, акъалтлай михъи лезги члалал рахана. Ада лагъанай:

- Жематар! Куьн виридалайни къакъанда ава. Амма кваллахар агъада ама. Куьн вири колхоз хъухъ. Вири куьн хъухъ. Куьн чна Лагъандиз авудда...

Къурушвиар а члавуз куьч хъунал рази хъаначир. Хуьре гъелелиг са колхоз, К.Марксан тварунихъ галайди (адан председател гъуьгуьнлай вичикай Социализмдин Зегъметдин Игит хъайи Сейфедин Къулиев тир) авай. Самурскийдин теклифдалди хуьре мад пуд колхоз тешкил хъува: Самурскийдин вичин тварунихъ галай (гъуьгуьнлай адаз Энгельсан твар гана), Тельманан ва Сталинан тварунихъ галай колхозар. Къуд колхозда 120 агъзурдав агакъна лапагар, гзаф къарамалар, балкланрин

М. КЪУРУШ

Шагъ-Эмир Мурадоваз

Шагъ-Эмира хъуьнле ручка
Къуна багъдай фидайла,
Перода вирт, меце гевгъер
Аваз хунча гъидайла.

Къуд патяхъай юкъва туна,
Нагъма лугъуз, билбилри.
"Гъиниз я вун?" - хабар къуна
Абуру шад гъуьгуьлрив.

- Лезгистандин шаирар фей
Рекъай гъатна гевгъер заз.
Физва зунни гъа шииррин
Хазинадик пай кутаз.

- Чазни ава гевгъер, инжи,
Алмазарни мержанар.
Чазни клан я гъа ваз клани
Илгъам цанвай финжанар.

Ша, чунни ваз юлдашар жен,
Санал члугван анал къил.
Михъивилиз яргъа тежен,
А хазина ийин гъуьл.

Ада къелем тупла къуна,
Билбилриз хуш килигна.
Ахпа гъарда вичин савкъат
Хазинада эцигна.

Гъар рангунин хважамжамар
Хкаж жезва гъулелай.
Алмас, инжи, гевгъер къевезва
Хазинадин винелай.

Шалбуз дагъдин дуьрерикай
Са дуьр хъана Шагъ-Эмир.
Шал Элбурзан сирерикай
Са сир хъана Шагъ-Эмир.

Дугъривилин къадар хъанач
Чиле, цава, алемда.
Эл патални шир кхъир,
Чернил виртна къелемда.

Шалбуз, Шагъ дагъ, Базар-Дуьзи
Нехишривди члагурна.
А рагара пузмил тежер
Дерин гелер акурна.

Яргъи уьмуьр, чандин сагъвал,
Михъи цавун ракъиник.
Кланда, кланда чи жергеда
Шагъ-Эмир, ви михъи рик!

Шаир кечмиш хъана

Вуч перишан хъана чи гъал,
Вуч ван хъана, эй, юлдашар:
Рикле амаз Ватандин члал,
Шаир къена эй, юлдашар.

Я аялвал, я жегъилвал,
Гакъурди туш вичив санал,
Вич хътин эллер патал
Члугурд я зегъмет, юлдашар.

Килигай туш заланвилез,
Вичин фикир тухуз къилиз,
Гъамшанда-юкъуз-йифиз
Гайид я дикъет, юлдашар.

Сес галукъна са перишан,
Шад гъуьгуьлрив чи виридан,
Рикли лана-гъайиф инсан,
Хъана хажалат, юлдашар.

Чехи орден къачуна вич,
Хурал алаз буба Ильич,
Чаз сагърайна, вич хъана куьч,
Им я мусибат, юлдашар.

Сулейман-чи шаир буба,
Сеняткар тир гзаф зурба,
Адан гафар ван чи япа
Тван гъар са сят, юлдашар.

М.Къурушаз амай чара,
Къарай квахун хъана пара,
Зи къелемди лап и къара
Цана хажалат, юлдашар.

Цийи школа - вилик финин рекъе

Хазран КЪАСУМОВ

2016-йисан 26-сентябрдиз къегьал рух-вайринни баркаллу рушарин макан тир Цмуррин хуьре Шайдаеврин хизанди мергьамат-лувиллин "Пери", "Село" фондариьхъ, "Сумма" группадихъ галаз санал эцигнавай 120 аялдиз чка авай къе мертебадин школадин дарамат ишлемишиз вахканай.

Чна цийи школадин кваллахрикай ва гележегдин планрикай анин директордин заместитель С. МEGЪАМЕДОВАХЪ галаз ихтилатар авуна.

■ Сефербег Мегьамедович, цийи дараматда куьне акьалтзавай несилдиз чирвилер ва тербия гунин кваллах тухуз сад лагъай йис я. Школадин виликан ва гилан драматрихъ тафават ава. Кваллахда хъсанвилехъ дегишвилер авани?

- Дегишвилер, гьелбетда, авазва, - чебни екебур. Виликдай школа алаатай асирдин 30-йисара эцигнавай дараматда кардик квай. Ана я муаллимриз кваллахдай, я аялриз келдай кутугай шартлар авачир. Ятлани, азз къейд ийиз кланзава хьи, школадихъ хъсан нетижаяр вири йисара хъайиди я. И кардин патахъай чи школада жуьреба-жуьре йисара келай гадайрикайни рушарикай машгур ксар, хъсан пешекарар хъуни ачухдиз шагьидвал ийизва.

Цийи школади алай аямдин вири истемешунриз жаваб гузва. Чи халкъдин къегьал, жумарт ва мерд рухваяр тир Шайдаеврин члехи пай кваз эцигнавай ихътин школа неинки хуьрера, са бязи поселокра, гьатта шегьеррани авач. Ихътин школада кваллахун гьар са муаллимди бахтлувал яз гьисабзава, кваллахдай, аялриз келдай шартлар лап хъсанбур я. Школа компютерралди, алай аямдин вири тадарақралди таъмин я. Ида

вичин хъсан нетижани гузва: аялрихъ келунра, районда ва республикада тухузвай олимпиада, конкурсра хъсан нетижаяр жезва. Кьилди къачуртла, чи школадай 5 аялди республикадин жуьреба-жуьре конкурсра сифтегьан чкаяр кьуна.

Школада 10 кабинет-класс кардик ква. Анра тухузвай тарсарин менфятлувал, метлебувални артух я. Школада 26 муаллимди кваллахзава, 68 аялди келзава. Муаллимрин кваллахдай, абур чпин хиве авай везифайрив эгечизавай тегьердикайни завай анжах разивилин келимаяр лугъуз жезда.

■ Шайдаеврин хизанди са шумуд йисан вилик Цмурдал спортдинни келунрин Центр патал члехи ва гуьрчег дарамат эцигнай, ам ишлемишиз вахканай. Цийи школа

эцигункиди Центрадин кваллахда дегишвилер хъанани?

- Вучтин дегишвилер хъун лазим я къван? Келунинни спортдин центрада 1-4-классрин аялар патал тарсар тухузва. Анани къулай шартлар, вири жуьредин мумкинвилер ава. Кьилди къачуртла, ана хъсан пищеблок кардик ква, аялриз чими ва тямлу хуьрекар гузва.

Центрада боксдай, волейболдай, къезил атлетикадай ва спортдин маса жуьрейрай секцияр кардик ква. Боксдай школьникрихъ иллаки хъсан нетижаяр жезва. Чахъ чи чемпионарни ава.

■ Цийи школадин кваллахдал хквен. Квез адан гележег, пакадин югъ гьихъгинди яз аквазва?

- Школа цийиди, «яшариз жегьилди» я. Акьалтзавай несилдиз чирвилер ва тербия гунин рекъе ада къачузвайбур сифте камар я. Зун инанмиш я, школадин гележег экуьди, бегьерлуди жезда. Гьа ихътин фикир школадин муаллимрихъ, Шайдаеврин хизандихъ ва райондин руководстводихъни ава. Школадиз халкъдин къегьал хва Имам Яралиеван, Цмуррин дерада кардик квай "Рычал-су" заводдин патай гузвай куьмекчи екеди я. Лугъудайвал, гзаф дувулар галай тар мягькем жезда.

Заз ихътин са карни къейд ийиз кланзава: Цмуррин цийи школа къетленди я, адахъ производственный база, муаллимар патал 9 квартирадин квалер, харат ва слесарвиллин устларханаяр, емишар гьядай цехар, футболдин майдан жезда. Абур эцигунин кваллахарни хъсан еришар аваз давам жезва.

Са гафуналди, школа эцигай Шайдаеврихъ ам неинки районда, гьак санлай республикада, улькведа машгурдай фикир ава. И кар патал школадин муаллимар, келзавай аялар, хуьруьн жемьатни чалишмиш жезва.

Гран-при къачуна

Низамидин КЪАИНБЕГОВ

Дагъустандин "Салам" ансамблди 2017-йис международный конкурс-фестивалдин Гран-при къачунилай башламишна.

Таллинда кьиле фейи ихътин зурба мярекатда "Халкъдин къуьл" номинацияда виридалайни тафаватлу хъайи чи ватандашар Санкт-Петербургда авай Дагъустандин векил Гьасан Гьасанова риклин сидкъидай тебрикна ва кьиле Вазипат Сотавова авай и коллектив патал цинин йис анжах агалкъунринди хъана кланзавайди къейдна.

Гьар йисуз Эстонияда кьиле физвай и мярекатдин тешкилатчи "Лира" твар алай Милли культурайин сообществойрин международный союз я. Фестиваль-конкурсдин кьилин макьсад халкъарин милли культура хуьн, виликди тухун, бажарагълу жегьилар тайинарун я.

"Салам" ансамблдин цуд йисан уьмуьрда им члехи са награда туш. "Урус гьетер" твар алаз кьиле фейи Санкт-Петербургдадин чемпионатда "Халкъдин къуьл" номинациядай "Салам" 1-чкадиз лайих-

лу хъана, Вироссиядин "Россиядин рейтинг" конкурсда лап хъсанбурун жергеда гьатна. Ансамблдин агалкъунрин къадар лап гзаф я.

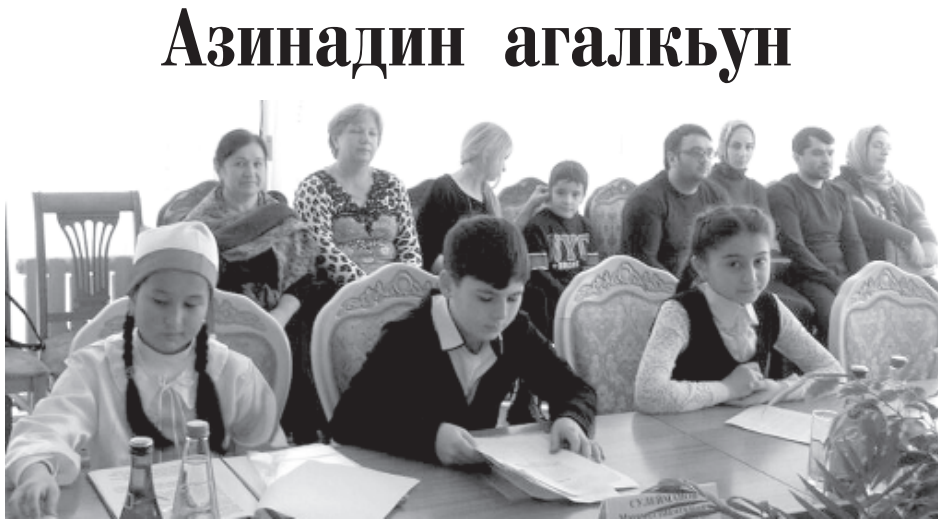
Вазипат Сотавовади къейдайвал, цинин йисузни ансамблдин вилик лап гзаф месляяр ква ва гьар са мярекатда "Саламди" лайихлудаказ иштиракда.

Азинадин агалкъун

Алаатай йисан эхирра Махачкъалада "Дуствилин квалле" "Инсандин ихтиярар аялдин вилерай" лишандик кваз умуми образованидин идарайра чирвилер къачузвай аялрин кваллахрин конкурсдин финал кьиле фена.

И конкурсда 1-чкадиз Хъартас-Къазмайрин школадин ученица Азина ГЪАСАНОВА

лайихлу хъана, къейднава Мегьарамдхуьруьн райадминистрациядин сайтда.

И сеферда конкурсдиз республикадин 42 райондайни 9 шегьердай 300-лай гзаф кваллахар агакъарнавай. Финалдиз 13 аял акъатна. Абуру жюридин вилик чпин кваллахар эцигна.

Конкурсдин нетижайрай сифтегьан пуд чка кьур аялриз Дагъустан Республикада инсандин ихтияррин гьакъиндай уполномоченныйдин патай дипломар ва пулдин пишкешар гана. Азина Гьасановадин муаллим, меслятчи ва куьмекчи Эмина Мегьамедхановадиз чухсагъул лагъана.

Нумрадиз чар Яшлу касдин Ялвар...

Дагъви ШЕРИФ

Редакциядиз и йикъара Мегьарамдхуьруьн райондин Цийи хуьрляй ветеран Дауд Шерифалиевалай чар атана. Вичин ери-бине Ахъегь райондин Мацарин хуьрляй тир и кас, пара дагъвияр хъиз, къисметди арандиз авудна. Ина квал-югъ кутунватлани, чарчяй аквазвайвал, адан рикл дагъ-лара ама.

И мукъвара вичин гьиле маса дагъви агьсакъалдин - лгави Нурбувадин "Зи Лгар хуьр" ктаб гьатайла, Дауд Шерифалиеван дердерал маднин звал атана. Гьавилляй ам ихътин гьамлу гьиссерин чар кхьиниз мажбур хъана.

"Зи Лгар хуьр" са гьевечи ктаб ятлани, ам Нурбува Гьамзаев хътин лгавийрин риклин гьарай, несилри бубайрин юрдар рикелай ракъур тавуниз эвер гун я.

Гьамзаев Гьамидан хва Нурбува 1930-йисуз Ахъегь райондин Лгарин хуьре дидедиз хъана. Махачкъалада Дагосуниверситетдин математикадин факультет куьтягъай ада 10 йисалай виниз къунши Ухулрин хуьре школадин директорвиле кваллахна. Къе Лгарин хуьр хараплайриз элкьвенва, амма кваллерин, мискиндин дуьз амай цлар, къав аламачиз, цавуз килигзава. Саки гьар са цла са шумуд чарх ава, чебни еке устадвилелди дагъдин къванцикай эцигнавайбур. Бязи цларал гьа девирда акъуднавай рангунин нехисшар, кхьинар кьени, цларцлар гуз, алама. Гьайиф, тебиатдин ихътин гуьзел, ихътин девлетлу чкайрал алай чи хуьрер аранриз куьч хъанва. Къе лгавияр Азербайжанда ва Дагъустанда гзаф чкайра яшаммиш жезва. Гьамзаев Нурбувани Хачмаз шегьердиз куьч хъанай. Хъсан пешекар тир ада са шумуд йисуз ана школайра зегьмет члугун давамарна. 1995-йисалай пенсияда авай ам гила Махачкъалада яшаммиш жезва.

Нурбува муаллим хътин яшлу лгави, ухуьли, клурукланви, ялцугъви, игьирви, храхви, филискъарви, чекь-искарви, филифви агьсакъалри Дагъларин йисак еке умудар кутунвай. Абуру чеб вири кватлани, Мугъулат дерада члехи са мярекат хъайитлани тешкилда, жегьил несилриз бубайрин юрдар, абур яшаммиш хъайи шартлар квалурда лагъана фикирнавай. И фикир кьилиз акъатунихъ гьиле-кваче къуват амачир агьсакъалрин вил галама. Ингье гьихътин члалар атанватла Дауд Шерифалиеван мецел:

Агь, Мугъулах дере,

Мугъулах дере!

Са вахтара тир вун мублагъ дере.

Уьмуьр ргазвай, девраан физавай?

Вучиз хъана къе вун чуплах дере?

Баябан я къе гуьзел яйлахар,
Кьурана хьи ви гурлу булахар,
Рекъик мугъман квай вахтар

алатна,
Фикирдай къван, пагъ, мефтлер
галатна.

Ялварзава рикли, "Мугъулах" лугъуз,
Такъат амач жув а ерийриз тухуз...
Агь, баябан хъайи Мугъулах дере!
Хъжедач жал вун уях дере?!

Агьсакъалдин гьавурда чун аквазва. Ихътин чарар виликдайни гзаф атайди я. Метлеб сад я - дагъларихъ ялвар авун. Яшлугуьруз, зайиф хъанвайбуруз дагълар кланзавайди хъиз, жегьил несилриз и кар хас ятла? Абуру дагъларихъ ялварзаватла? белки, дугьриданни, са вахтунда жегьилри чи дагъларал чан хкин...

понедельник, 23 января

**ТВ ДАГЕСТАН
РОССИЯ**

08.07-08.10 Местное время. Вести-Дагестан
08.35-08.41 Местное время. Вести-Дагестан
11:40 Местное время. Вести-Дагестан
14:40 Местное время. Вести-Дагестан
17:20 Местное время. Вести-Дагестан
17:40 Парус надежды
18.15 Акценты. Аналитическая программа И.Алипулатова
20:45 Местное время. Вести-Дагестан

08.30 Мультфильм
08.40 Д/с «Вкус путешествий»
09.10 Х/ф «Дорогой мой человек»
11.00 «Служа Родине»
11.30 Телеочерк о Гамзате Юсупове «Был красивым твой путь...»
12.05 «Парламентский вестник»
12.30 Время новостей Дагестана
12.50 Встреча в Театре поэзии с народным артистом России Михаилом Морозовым
14.05 «Подробности»
14.30 Время новостей Дагестана
14.50 Т/с «Марианна и Скарлетт»
16.30 Время новостей Дагестана
16.50 Неделя фильмов с Владимиром Высоцким. Х/ф «Короткие встречи»

18.45 Передача на табасаранском языке «Мил»
19.30 Время новостей Дагестана
20.00 Время новостей Махачкала
20.20 «Дагестан туристический» Страна башен Гоор
20.45 РДНТ представляет: «Праздник середины зимы Игби. Цунтинский район»
21.00 «Круглый стол»
21.45 «Экологический вестник»
22.30 Время новостей Дагестана
23.00 Спектакль «...И создал Бог женщину»
00.00 Д/ф «Малочисленные народности Северного Кавказа. Анчицхы»
00.30 Время новостей Дагестана
01.00 Передача на табасаранском языке «Мил» «Проблемы сохранения национальных языков»
01.35 Т/с «Марианна и Скарлетт»

ПЕРВЫЙ

5.00 Доброе утро.
9.00 Новости.
9.20 Доброе утро.
9.50 Жить здорово!
10.55 Модный приговор.
12.00 Новости.
12.15 Наедине со всеми.
13.20 Время покажет.
14.00 Новости.
14.15 Время покажет.
15.00 Новости.
15.15 Время покажет.
16.00 Мужское/Женское.
18.00 Вечерние новости.
18.45 Давай поженемся!
19.50 Пусть говорят.
21.00 Время.
21.35 Т/с «Гречанка».
23.15 Ночные новости.
23.30 Бюро.
0.35 Комедия «Ночь одинокого филина».
2.25 Мужское/Женское.
3.00 Новости.
3.05 Мужское/Женское.
3.25 Модный приговор.
4.25 Контрольная закупка.

РОССИЯ 1

5.00 Утро России.
9.00 Вести.
9.15 Утро России.
9.55 О самом главном.
11.00 Вести.
11.40 Вести. Местное время.
11.55 Т/с «Василиса».
14.00 Вести.
14.40 Вести. Местное время.
14.55 Т/с «Тайны следствия».
17.00 Вести.
17.20 Вести. Местное время.
17.40 Прямой эфир.
18.50 60 минут.
20.00 Вести.
20.45 Вести. Местное время.
21.00 Т/с «Склифосовский. Реанимация».
23.15 Вечер с Владимиром Соловьевым.
1.45 Т/с «Бригада». (18+).
2.50 Т/с «Дар».

НТВ

5.00 Т/с «Адвокат».
6.00, 7.00 Сегодня.
6.05 Т/с «Адвокат».
7.05 Т/с «Адвокат».
8.00 Сегодня.
8.05 Т/с «Возвращение Мухоморова»
10.00 Сегодня.
10.20 Т/с «Братаны».
12.00 Суд присяжных.
13.00 Сегодня.
13.25 Чрезвычайное происшествие. Обзор.
14.00 Место встречи.
16.00 Сегодня.
16.25 Т/с «Улицы разбитых фонарей».
18.00 Говорим и показываем
19.00 Сегодня.
19.40 Т/с «Чума».
21.35 Т/с «Один против всех»
23.30 Итоги дня.
0.00 Х/ф «Странствия Синдбада».
0.55 Место встречи.
2.40 Д/ф «Грузия: История одного разочарования»
3.30 Таинственная Россия.
4.15 Т/с «Патруль».

ДОМАШНИЙ

6.30 6 кадров.
6.35 Джейми Оливер. Супер еда.
7.30 Домашняя кухня.
8.00 6 кадров.
8.15 По делам несовершеннолетних.
11.15 Давай разведемся!
14.15 Мелодрама «Безотцовщина».
16.10 Т/с «Женский доктор».
18.00 Присяжные красоты.
19.00 Т/с «Женский доктор».
20.50 Мелодрама «Подкидыши». Фильм 1. (Украина).
22.50 Рублево-Бирюлево.
23.55 6 кадров.
0.30 Мелодрама «Нечаянная радость», ч. 1.
2.25 Д/с «Эффект Матроны».
5.25 6 кадров.
5.35 Джейми Оливер. Супер еда.

ТВ-ЦЕНТР

6.00 Настроение.
8.00 Комедия «Не надо печалиться».
9.50 Х/ф «Внимание! Всем постам...»
11.30, 14.30, 19.30 События
11.50 Постскриптум.
12.55 В центре событий.
13.55 Обложка. Петр и его стакан.
14.50 Город новостей.
15.15 Городское собрание.
16.00 Тайны нашего кино».
«Тени исчезают в полдень»
16.35 Естественный отбор.
17.30 Т/с «Гетеры майора Соколова».
20.00 Право голоса.
21.45 Петровка, 38.
22.00 События.
22.30 Турецкий кульбит. Спецрепортаж.
23.05 Без обмана». «Гамбургер против пиццы»
0.00 События. 25-й час.
0.30 Х/ф «Ложь во спасение».
4.10 Хроники московского быта. Дом разбитых сердец.

вторник, 24 января

**ТВ ДАГЕСТАН
РОССИЯ**

08.07-08.10 Местное время. Вести-Дагестан
08.35-08.41 Местное время. Вести-Дагестан
09:00 Канал национального вещания «Гюлистан» (на азербайджанском языке)
11:40 Местное время. Вести-Дагестан
14:40 Местное время. Вести-Дагестан
17:20 Местное время. Вести-Дагестан
17:40 Ток-шоу. Территория общения. Проблемы образования и науки в Дагестане
18.35 «Мы» Только на стороне мира
20:45 Местное время. Вести-Дагестан

07.00 Время новостей Дагестана
07.15 Передача на табасаранском языке «Мил»
08.00 Мультфильм
08.30 Время новостей Дагестана
08.45 Д/с «Вкус путешествий»
09.20 Х/ф «Сицилийский клан»
11.20 Спектакль «...И создал Бог женщину»
12.30 Время новостей Дагестана
12.55 «Экологический вестник»
13.40 Д/ф «Моя малая родина. Унцукуль»
13.50 «Круглый стол»
14.30 Время новостей Дагестана
14.50 Т/с «Марианна и Скарлетт»
16.00 Мультфильмы

16.30 Время новостей Дагестана
16.50 Неделя фильмов с Владимиром Высоцким. Х/ф «Опасные гастроли»
18.45 Передача на лакском языке «Аьрши ва агьлу»
19.30 Время новостей Дагестана
20.00 «Подробности»
20.50 «Линия судьбы» Нуруллада Раджабова
21.25 «Память поколений» Высота 102.0»
21.55 «Правовое поле»
22.30 Время новостей Дагестана
23.00 «Угол зрения»
23.30 Д/ф «Спрут»
01.00 Передача на лакском языке «Аьрши ва агьлу»
01.35 Т/с «Марианна и Скарлетт»
02.20 «Линия судьбы» Нуруллада Раджабова
02.50 Х/ф «Желтый дьявол»

ПЕРВЫЙ

5.00 Доброе утро.
9.00 Новости.
9.20 Доброе утро.
9.50 Жить здорово!
10.55 Модный приговор.
12.00 Новости.
12.15 Наедине со всеми.
13.20 Время покажет.
14.00 Новости.
14.15 Время покажет.
15.00 Новости.
15.15 Время покажет.
16.00 Мужское/Женское.
18.00 Вечерние новости.
18.45 Давай поженемся!
19.50 Пусть говорят.
21.00 Время.
21.35 Т/с «Гречанка».
23.15 Ночные новости.
23.30 Бюро.
0.35 Х/ф «Паника в Нидл-парке». (18+).
2.45 Мужское/Женское.
3.00 Новости.
3.05 Мужское/Женское.
3.45 Модный приговор.

РОССИЯ 1

5.00 Утро России.
9.00 Вести.
9.15 Утро России.
9.55 О самом главном.
11.00 Вести.
11.40 Вести. Местное время.
11.55 Т/с «Василиса».
14.00 Вести.
14.40 Вести. Местное время.
14.55 Т/с «Тайны следствия».
17.00 Вести.
17.20 Вести. Местное время.
17.40 Прямой эфир.
18.50 60 минут.
20.00 Вести.
20.45 Вести. Местное время.
21.00 Т/с «Склифосовский. Реанимация».
23.15 Вечер с Владимиром Соловьевым.
1.45 Т/с «Бригада». (18+).
2.50 Т/с «Дар».

НТВ

5.00 Т/с «Адвокат».
6.00, 7.00 Сегодня.
6.05 Т/с «Адвокат».
7.05 Т/с «Адвокат».
8.00 Сегодня.
8.05 Т/с «Возвращение Мухоморова»
10.00 Сегодня.
10.20 Т/с «Братаны».
12.00 Суд присяжных.
13.00 Сегодня.
13.25 Чрезвычайное происшествие. Обзор.
14.00 Место встречи.
16.00 Сегодня.
16.25 Т/с «Улицы разбитых фонарей».
18.00 Говорим и показываем
19.00 Сегодня.
19.40 Т/с «Чума».
21.35 Т/с «Один против всех»
23.30 Итоги дня.
0.00 Х/ф «Странствия Синдбада».
0.55 Место встречи.
2.40 Квартирный вопрос.
3.30 Таинственная Россия.
4.15 Т/с «Патруль».

ДОМАШНИЙ

6.30 6 кадров.
6.35 Джейми Оливер. Супер еда.
7.30 Домашняя кухня.
8.00 6 кадров.
8.10 По делам несовершеннолетних.
11.10 Давай разведемся!
14.10 Мелодрама «Подкидыши».
16.05 Т/с «Женский доктор».
18.00 Присяжные красоты.
19.00 Т/с «Женский доктор».
20.55 Мелодрама «Подкидыши». Фильм 2.
22.55 Рублево-Бирюлево.
23.55 6 кадров.
0.30 Мелодрама «Нечаянная радость», ч. 2.
2.25 Д/с «Эффект Матроны».
5.25 6 кадров.
5.35 Джейми Оливер. Супер еда.

ТВ-ЦЕНТР

6.00 Настроение.
8.00 Доктор И...
8.35 Х/ф «Все будет хорошо»
10.35 Д/ф «Андрей Панин. Всадник по имени Жизнь».
11.30 События.
11.50 Т/с «Отец Браун».
13.40 Мой герой.
14.30 События.
14.50 Город новостей.
15.15 Без обмана». «Гамбургер против пиццы»
16.00 Тайны нашего кино».
«Курьер»
16.35 Естественный отбор.
17.30 Т/с «Гетеры майора Соколова».
19.30 События.
20.00 Право голоса.
21.45 Петровка, 38.
22.00 События.
22.30 Осторожно, мошенники! Смешные взятки.
23.05 Прощание. Георгий Жуков.
0.00 События. 25-й час.
0.30 Право звать!
2.05 Х/ф «Вторая жизнь».

среда, 25 января

**ТВ ДАГЕСТАН
РОССИЯ**

08.05-08.10 Местное время. Вести-Дагестан
08.35-08.41 Местное время. Вести-Дагестан
09:00 Канал национального вещания «Магудере» (на агулском языке)
11:40 Местное время. Вести-Дагестан
14:40 Местное время. Вести-Дагестан
17:20 Местное время. Вести-Дагестан
17:40 Мурад Кажлаев - о Жизни, о Музыке, о Себе. Премьера
18.45 Реклама
20:45 Местное время. Вести-Дагестан

07.00 Время новостей Дагестана
07.15 Передача на лакском языке «Аьрши ва агьлу» Телеочерк «Ветеран труда - Али Рамазанов»
07.50 Мультфильм
08.30 Время новостей Дагестана
08.45 Д/с «Вкус путешествий»
09.20 Х/ф «Желтый дьявол»
11.30 «Память поколений» Высота 102.0»
12.05 «Угол зрения»
12.30 Время новостей Дагестана
12.55 «Правовое поле»
13.25 «Линия судьбы» Нуруллада Раджабова
14.05 «Подробности»
14.30 Время новостей Дагестана
14.50 Т/с «Марианна и Скарлетт»
16.00 Мультфильмы

16.30 Время новостей Дагестана
16.50 Неделя фильмов с Владимиром Высоцким. Х/ф «Единственная»
18.20 Мультфильм
18.45 Передача на даргинском языке «Адамти ва замана» Проблема национальных языков
19.30 Время новостей Дагестана
20.00 Время новостей Махачкала
20.20 Д/ф «Цена блистательной жизни Александра Грибоедова»
21.10 «Вдохновение»
21.50 «Жилой мир»
22.30 Время новостей Дагестана
23.00 «Аутодафе»
00.00 Д/ф «Малочисленные народности Северного Кавказа. Ногайцы»
01.00 Передача на даргинском языке «Адамти ва замана»
01.35 Т/с «Марианна и Скарлетт»

ПЕРВЫЙ

5.00 Доброе утро.
9.00 Новости.
9.20 Доброе утро.
9.50 Жить здорово!
10.55 Модный приговор.
12.00 Новости.
12.15 Наедине со всеми.
13.20 Время покажет.
14.00 Новости.
14.15 Время покажет.
15.00 Новости.
15.15 Время покажет.
16.00 Мужское/Женское.
18.00 Вечерние новости.
18.45 Давай поженемся!
19.50 Пусть говорят.
21.00 Время.
21.35 Т/с «Гречанка».
23.15 Ночные новости.
23.30 Бюро.
0.35 Х/ф «Смертельное падение».
3.00 Новости.
3.05 Модный приговор.
4.05 Контрольная закупка.

РОССИЯ 1

5.00 Утро России.
9.00 Вести.
9.15 Утро России.
9.55 О самом главном.
11.00 Вести.
11.40 Вести. Местное время.
11.55 Т/с «Василиса».
14.00 Вести.
14.40 Вести. Местное время.
14.55 Т/с «Тайны следствия».
17.00 Вести.
17.20 Вести. Местное время.
17.40 Прямой эфир.
18.50 60 минут.
20.00 Вести.
20.45 Вести. Местное время.
21.00 Т/с «Склифосовский. Реанимация».
23.15 Вечер с Владимиром Соловьевым.
1.45 Т/с «Бригада». (18+).
2.50 Т/с «Дар».

НТВ

5.00 Т/с «Адвокат».
6.00, 7.00 Сегодня.
6.05 Т/с «Адвокат».
7.05 Т/с «Адвокат».
8.00 Сегодня.
8.05 Т/с «Возвращение Мухоморова»
10.00 Сегодня.
10.20 Т/с «Братаны».
12.00 Суд присяжных.
13.00 Сегодня.
13.25 Чрезвычайное происшествие. Обзор.
14.00 Место встречи.
16.00 Сегодня.
16.25 Т/с «Улицы разбитых фонарей».
18.00 Говорим и показываем
19.00 Сегодня.
19.40 Т/с «Чума».
21.35 Т/с «Один против всех»
23.30 Итоги дня.
0.00 Х/ф «Странствия Синдбада».
0.55 Место встречи.
2.40 Дачный ответ.
3.30 Таинственная Россия.
4.15 Т/с «Патруль».

ДОМАШНИЙ

6.30 6 кадров.
6.35 Джейми Оливер. Супер еда.
7.30 Домашняя кухня.
8.00 6 кадров.
8.10 По делам несовершеннолетних.
11.10 Давай разведемся!
14.10 Мелодрама «Подкидыши».
16.05 Т/с «Женский доктор».
18.00 Присяжные красоты.
19.00 Т/с «Женский доктор».
20.55 Мелодрама «Подкидыши». Фильм 3.
22.55 Рублево-Бирюлево.
23.55 6 кадров.
0.00 6 кадров.
0.30 Х/ф «Благословите женщину».
2.55 Д/с «Эффект Матроны».
4.55 6 кадров.
5.05 Домашняя кухня.
5.35 Джейми Оливер. Супер еда.

ТВ-ЦЕНТР

6.00 Настроение.
8.05 Доктор И...
8.40 Детектив «Человек без паспорта».
10.35 Д/ф «Андрей Ростоцкий. Бег иноходца».
11.30, 14.30 События.
11.50 Т/с «Отец Браун».
13.40 Мой герой.
14.50 Город новостей.
15.15 Прощание. Георгий Жуков.
16.00 Тайны нашего кино».
«Бригада»
16.35 Естественный отбор.
17.30 Т/с «Гетеры майора Соколова».
19.30 События.
20.00 Право голоса.
21.45 Петровка, 38.
22.00 События.
22.30 Линия защиты.
23.05 Советские мафии. Железная Белла.
0.00 События. 25-й час.
0.30 Т/с «Отец Браун».
2.20 Д/ф «Труночь Джунго»
3.20 Т/с «Квирк».
5.10 Мой герой.

четверг, 26 января

**ТВ ДАГЕСТАН
РОССИЯ**

08.07-08.10 Местное время. Вести-Дагестан
08.35-08.41 Местное время. Вести-Дагестан
9.00 Канал национального вещания «Очар» (на кумыкском языке)
11:40 Местное время. Вести-Дагестан
14:40 Местное время. Вести-Дагестан
17:20 Местное время. Вести-Дагестан
17:40 Телемаршрут. Старый город
18.25 Дагестан спортивный
18.45 Реклама
20:45 Местное время. Вести-Дагестан

07.00 Время новостей Дагестана
07.15 Передача на даргинском языке «Адамти ва замана»
08.00 Мультфильм
08.30 Время новостей Дагестана
08.45 Д/с «Вкус путешествий»
09.20 Х/ф «Ралсодия»
11.40 «Аутодафе»
12.30 Время новостей Дагестана
12.55 Д/ф «Цена блистательной жизни Александра Грибоедова»
14.00 «Жилой мир»
14.30 Время новостей Дагестана
14.50 Т/с «Марианна и Скарлетт»
16.00 Мультфильм
16.30 Время новостей Дагестана

16.50 Неделя фильмов с Владимиром Высоцким. Х/ф «Вертикаль»
18.30 Обзор газеты «Хаккикат»
18.45 Передача на аварском языке «Паданги памалги заманги»
19.30 Время новостей Дагестана
20.00 Время новостей Махачкала
20.20 «На виду. Спорт»
21.05 Д/ф «Возвращение Паранго»
21.30 Документальный репортаж «Ахульго»
21.55 «Агросектор»
22.30 Время новостей Дагестана
23.00 Х/ф «Чермен»
00.30 Время новостей Дагестана
01.00 Передача на аварском языке «Паданги памалги заманги»
01.35 Т/с «Марианна и Скарлетт»
02.20 «На виду. Спорт»
03.00 Х/ф «Наму, кит-убийца»

ПЕРВЫЙ

5.00 Доброе утро.
9.00 Новости.
9.20 Доброе утро.
9.50 Жить здорово!
10.55 Модный приговор.
12.00 Новости.
12.15 Наедине со всеми.
13.20 Время покажет.
14.00 Новости.
14.15 Время покажет.
15.00 Новости.
15.15 Время покажет.
16.00 Мужское/Женское.
18.00 Вечерние новости.
18.45 Давай поженемся!
19.50 Пусть говорят.
21.00 Время.
21.35 Т/с «Гречанка».
23.15 Ночные новости.
23.30 Бюро.
0.35 Ян Карский. Праведник мира.
2.00 Наедине со всеми.
3.00 Новости.
3.05 Модный приговор.
4.05 Контрольная закупка.

РОССИЯ 1

5.00 Утро России.
9.00 Вести.
9.15 Утро России.
9.55 О самом главном.
11.00 Вести.
11.40 Вести. Местное время.
11.55 Т/с «Василиса».
14.00 Вести.
14.40 Вести. Местное время.
14.55 Т/с «Тайны следствия».
17.00 Вести.
17.20 Вести. Местное время.
17.40 Прямой эфир.
18.50 60 минут.
20.00 Вести.
20.45 Вести. Местное время.
21.00 Т/с «Склифосовский. Реанимация».
23.15 Поединок.
1.15 Т/с «Бригада». (18+).
3.25 Т/с «Дар».

НТВ

5.00 Т/с «Адвокат».
6.00, 7.00, 8.00 Сегодня.
6.05 Т/с «Адвокат».
7.05 Т/с «Адвокат».
8.05 Т/с «Возвращение Мухоморова»
10.00, 13.00 Сегодня.
10.20 Т/с «Братаны».
12.00 Суд присяжных.
13.25 Чрезвычайное происшествие. Обзор.
14.00 Место встречи.
16.00 Сегодня.
16.25 Т/с «Улицы разбитых фонарей».
18.00 Говорим и показываем
19.00 Сегодня.
19.40 Т/с «Чума».
21.35 Т/с «Один против всех»
23.30 Итоги дня.
0.00 Х/ф «Странствия Синдбада».
0.55 Место встречи.
2.40 Холокост - клей для обоев? (12+).
3.40 Поедем, поедим!
4.05 Авиаторы. (12+).
4.15 Т/с «Патруль».

ДОМАШНИЙ

6.30 Джейми: обед за 15 минут.
7.30 Домашняя кухня.
8.00 6 кадров.
8.10 По делам несовершеннолетних.
11.10 Давай разведемся!
14.10 Мелодрама «Подкидыши».
16.05 Т/с «Женский доктор».
18.00 Присяжные красоты.
19.00 Т/с «Женский доктор».
20.55 Мелодрама «Подкидыши». Фильм 4.
22.55 Рублево-Бирюлево.
23.55 6 кадров.
0.30 Комедия «За двумя зайцами».
2.00 Д/с «Эффект Матроны».
5.00 Домашняя кухня.
5.30 Джейми: обед за 15 минут.

ТВ-ЦЕНТР

6.00 Настроение.
8.05 Доктор И...
8.40 Х/ф «Первый троллейбус»
10.25 Д/ф «Жанно Прохоренко. Баллада о любви»
11.30, 14.30 События.
11.50 Т/с «Отец Браун».
13.40 Мой герой.
14.50 Город новостей.
15.15 Советские мафии. Железная Белла.
16.00 Тайны нашего кино».
«Девчата»
16.35 Естественный отбор.
17.30 Т/с «Гетеры майора Соколова».
19.30, 22.00 События.
20.00 Право голоса.
21.45 Петровка, 38.
22.30 Обложка. Женщины Трампа.
23.05 Д/ф «Жизнь без любви»
0.00 События. 25-й час.
0.30 Т/с «Отец Браун».
2.20 Д/ф «Польские красавицы. Кино с акцентом».
3.25 Т/с «Квирк».

пятница, 27 января

ТВ ДАГЕСТАН РОССИЯ

08.07-08.10 Местное время. Вести-Дагестан
08.35-08.41 Местное время. Вести-Дагестан
11:40 Местное время. Вести-Дагестан
14:40 Местное время. Вести-Дагестан
17:20 Местное время. Вести-Дагестан
17:40 Репортаж сессии НС РД
20:45 Местное время. Вести-Дагестан
РГВК
07.00 Время новостей Дагестана
07.15 Передача на аварском языке «Поданги палалги заманги»
08.00 Обзор газеты «Лакьякьат»

08.10 Мультфильмы
08.30 Время новостей Дагестана
08.45 Д/с «Вкус путешествий»
09.20 Х/ф «Подсолнухи»
11.30 Пятничная проповедь. Прямая трансляция из Центральной Джума-мечети г. Махачкала
12.00 «Агросектор»
12.30 Время новостей Дагестана
12.55 Д/ф «Возвращение Паранга»
13.20 Расширенный репортаж «Ахульго»
13.45 «На виду. Спорт»
14.30 Время новостей Дагестана
14.50 Т/с «Марианна и Скарлетт»
16.00 Мультфильм
16.30 Время новостей Дагестана

ПЕРВЫЙ

16.55 Неделя фильмов с Владимиром Высоцким. Х/ф «713-й просит посадку»
18.10 «Наши дети»
18.45 Передача на кумыкском языке «Заманлар гете, халкь гетмес»
19.30 Время новостей Дагестана
20.00 Время новостей Махачкала
20.20 «Подробности»
20.45 «Здоровье»
21.20 Д/ф «Югди - маленький Иерусалим»
21.50 Обзор дагестанских СМИ
22.00 «Приоритетные проекты развития РД»
22.30 Время новостей Дагестана
23.00 «Время молодых»
23.20 Сессия НС РД
00.30 Время новостей Дагестана
01.00 Передача на кумыкском языке «Заманлар гете, халкь гетмес»
01.35 Т/с «Марианна и Скарлетт»

РОССИЯ 1

5.00 Доброе утро.
9.00,12.00 Новости.
9.20 Доброе утро.
9.50 Жизнь здорово!
10.55 Модный приговор.
12.15 Наедине со всеми.
13.20 Время покажет.
14.00 Новости.
14.15 Время покажет.
15.00 Новости.
15.15 Время покажет.
16.00 Мужское/Женское.
17.00 Жди меня.
18.00 Вечерние новости.
18.45 Человек и закон.
19.50 Телеигра «Поле чудес»
20.00 Время.
21.30 Церемония вручения национальной премии «Золотой граммофон», ч. 1.
23.20 Бюро.
0.25 Х/ф «Морской пехотинец».
2.00 Комедия «Офисное пространство».
3.35 Модный приговор.
4.35 Мужское/Женское.

НТВ

5.00 Т/с «Адвокат».
6.00,7.00 Сегодня.
6.05 Т/с «Адвокат».
7.05 Т/с «Адвокат».
8.00 Сегодня.
8.05 Т/с «Возвращение Мухоморова».
10.00 Сегодня.
10.20 Т/с «Братаны».
12.00 Суд присяжных.
13.00 Сегодня.
13.25 Чрезвычайное происшествие. Обзор.
14.00 Место встречи.
16.00 Сегодня.
16.25 Т/с «Улицы разбитых фонарей».
18.00 Говорим и показываем.
19.00 Сегодня.
19.30 ЧП. Расследование.
20.00 Правда Гурнова.
21.00 Т/с «Чума».
0.50 Место встречи.
2.30 Живые легенды. (12+).
3.20 Таинственная Россия.
4.05 Т/с «Патруль».

ДОМАШНИЙ

6.30 Джейми: обед за 15 минут.
7.30 По делам несовершеннолетних.
10.30 Мелодрама «9 месяцев».
18.00 Присяжные красоты.
19.00 Мелодрама «Разорванные нити».
22.45 Рублево-Бирюлево.
23.45 6 кадров.
0.30 Х/ф «Красавица и чудовище». (Франция - Германия).
2.40 Д/с «Эффект Матроны».
3.40 Рублево-Бирюлево.
4.40 6 кадров.
5.00 Домашняя кухня.
5.30 Джейми: обед за 15 минут.

ТВ-ЦЕНТР

6.00 Настроение.
8.10 Д/ф «Василий Ливанов. Я умею держать удар».
9.05,11.50 Х/ф «Приключения Шерлока Холмса и доктора Ватсона».
11.30,14.30 События.
13.30 Мой герой.
14.50 Город новостей.
15.15 Обложка. Женщины Трампа.
15.50 Х/ф «Глупая звезда».
17.40 Х/ф «Призрак на двоих».
19.30 В центре событий.
20.40 Право голоса.
22.00 События.
22.30 Приют комедиантов.
0.25 Д/ф «Сергей Юрский. Человек не отсюда».
1.15 Петровка, 38.
1.30 Т/с «Отец Браун». (Великобритания).
3.20 Т/с «Квирк». (Великобритания).
5.05 Д/ф «Жанна Прохоренко. Баллада о любви».

суббота, 28 января

ТВ ДАГЕСТАН РОССИЯ

08:20 Реклама
08.25 «Мордова». Дары земли. г. Сыктывкар
08.45 «Серебряная вилка»
09.16 Реклама
11:20 Местное время. Вести-Дагестан
РГВК
07.00 Время новостей Дагестана
07.15 Передача на кумыкском языке «Заманлар гете, халкь гетмес» Телеочерк «Шавлух Ибадулаев, заслуженный артист Дагестана и Северной Осетии»

07.55 Обзор дагестанских СМИ
08.05 Мультфильм
08.30 Время новостей Дагестана
08.45 «Здоровье»
09.20 Х/ф «Джубльбарс»
10.50 «Приоритетные проекты развития РД»
11.20 «Мой малыш»
12.00 «Время молодых»
12.30 «Махачкалинские бродяги» представляют: «Юбилей дагестанского КВН»
14.10 Х/ф «Волшебный голос Джельсомино»
16.30 Время новостей Дагестана
16.50 «Парламентский вестник»
17.20 Дагестанское кино. Х/ф «Чегери»

ПЕРВЫЙ

18.50 Д/ф «Дикая дивизия»
19.30 Время новостей Дагестана
19.50 «Чистое сердце»
20.10 «Здравствуй, мир!»
20.40 «Глянец»
21.05 Приветия и поздравления в программе «Полифония»
22.30 Время новостей Дагестана
23.00 «Наука Дагестана»
00.30 Время новостей Дагестана
01.00 «Мой малыш»
01.30 «Махачкалинские бродяги» представляют: «Юбилей дагестанского КВН»
02.55 «Глянец»
03.20 Х/ф «Волшебный голос Джельсомино»
05.25 «Чистое сердце»
05.45 Дагестанское кино. Х/ф «Чегери»

РОССИЯ 1

5.40 Т/с «Следствие ведут знатоки». «Из жизни фруктов», 1 с.
7.10 Живые истории.
8.00 Вести. Местное время.
8.20 Россия. Местное время.
9.20 Сто к одному.
10.10 Семейный альбом.
11.00 Вести. Местное время.
11.40 Измайловский парк.
14.00 Вести.
14.20 Х/ф «Бежать нельзя погибнуть».
18.00 Субботний вечер.
20.00 Вести в субботу.
21.00 Х/ф «Ключи».
0.50 Х/ф «Алиби надежда, алиби любовь».
2.55 Т/с «Марш Турецкого».

НТВ

4.55 Их нравы.
5.35 Х/ф «Агент особого назначения».
7.25 Смотр.
8.00,10.00 Сегодня.
8.20 ЧП. Расследование.
8.45 Устами младенца.
9.30 Готовим с А. Зиминим.
10.20 Главная дорога.
11.00 Еда живая и мертвая.
12.00 Квартирный вопрос.
13.05 Двойные стандарты.
14.10 Поедем, поедим!
15.05 Своя игра.
16.00 Сегодня.
16.20 Однажды...
17.00 Секрет на миллион. А. Васильев.
19.00 Центральное телевидение.
20.00 Ты не поверишь!
21.00 Х/ф «Мафия: Игра на выживание».
22.50 Международная пирамида.
23.45 Т/с «Из жизни капитана Черняева».
3.25 Авиаторы. (12+).
4.00 Т/с «Патруль».

ДОМАШНИЙ

6.30 Джейми: обед за 15 минут.
7.30 Комедия «Как три мушкетера». (Индия).
10.05 Мелодрама «Танкисты своих не бросают».
14.00 Мелодрама «Счастье по рецепту».
17.30 Домашняя кухня.
18.00 Д/с «2017: предсказания».
19.00 Т/с «Великолепный век. Империя Кесем».
23.10 Д/с «Восточные жены».
0.00 6 кадров.
0.30 Мелодрама «Адель».
2.35 Свадебный размер.
4.35 6 кадров.
5.00 Домашняя кухня.
5.30 Джейми: обед за 15 минут.

ТВ-ЦЕНТР

6.05 Марш-бросок.
6.45 Х/ф «Король Дроздобород». (Германия).
7.45 Д/ф «Просто Клара Кетера». (Индия).
8.40 АБВГДейка.
9.10 Православная энциклопедия.
9.35 Х/ф «Первое свидание».
11.30 События.
11.45 Детектив «Ларец Марии Медичи».
13.30 Х/ф «Красавчик».
14.30 События.
14.45 Х/ф «Красавчик».
17.20 Детектив «Леди исчезают в полночь».
21.00 Постскриптум.
22.10 Право знать!
23.40 События.
23.55 Право голоса.
3.00 Турецкий кульбит. Спецрепортаж.
3.35 Т/с «Вера». (Великобритания).
5.20 Осторожно, мошенники!

воскресенье, 29 января

ТВ ДАГЕСТАН РОССИЯ

10:20 Местное время. Вести-Дагестан. События недели. Информационно-аналитическая программа
РГВК
07.00 Время новостей Дагестана
07.15 «Мой малыш»
07.45 Мультфильмы
08.00 «Здравствуй, мир!»
08.30 Время новостей Дагестана
08.45 Х/ф «Родная кровь»
10.25 Приветия и поздравления в программе «Полифония»

11.50 «Чистое сердце»
12.10 Мультфильм
12.30 «Наши дети»
13.00 «Глянец»
13.30 Концерт «Премия года 2016»
17.20 Д/ф «Дыхание Армагеддона»
18.20 «Спортивный уик-энд»
18.45 Передача на лезгинском языке «Вахтар ва инсанар» «Урок родного языка в гимназии N 28»
19.30 Время новостей Дагестана. Итоги
20.20 «Служа Родине»

ПЕРВЫЙ

20.50 Музыкально-поэтическая композиция Дагестанского государственного театра кукол «Горы Кавказа, приветствую вас!»
21.50 «Зов предков»
22.30 Время новостей Дагестана. Итоги
23.40 Х/ф «Сора в Лукашах»
01.00 Передача на лезгинском языке «Вахтар ва инсанар» «Урок родного языка в гимназии N 28»
01.35 Музыкально-поэтическая композиция Дагестанского государственного театра кукол «Горы Кавказа, приветствую вас!»
02.20 Концерт «Премия года 2016»
05.45 Х/ф «Марица»

РОССИЯ 1

5.35 Наедине со всеми.
6.00 Новости.
6.10 Наедине со всеми.
6.35 Х/ф «Вертикаль».
8.10 М/с «Смешарики. Пин-код»
8.25 Часовой.
8.55 Здоровье.
10.00 Новости.
10.15 Непутевые заметки.
10.35 Пока все дома.
11.25 Фазенда.
12.00 Новости.
12.15 Открытие Китая.
12.45 Теория заговора.
13.40 Х/ф «Перехват».
15.20 Владимир Высоцкий. «Я не верю судьбе...»
16.15 Комедия «Стряпуха».
17.40 Муз. фестиваль «Голосащий КиВиН»
21.00 Воскресное «Время».
22.30 Ко дню рождения В. Высоцкого «Своя колес»

НТВ

5.05 Х/ф «Агент особого назначения».
7.00 Центральное телевидение.
8.00,10.00 Сегодня.
8.20 Лотерея «Счастливые утро»
9.25 Едим дома.
10.20 Первая передача.
11.05 Чудо техники. (12+).
12.00 Дневной ответ.
13.05 Наш ПотребНадзор.
14.10 Тоже люди. Н. Цискаридзе.
15.05 Своя игра.
16.00 Сегодня.
16.20 Следствие вели...
18.00 Новый русский сенсацион.
19.00 Итоги недели с И. Зейналовой.
20.30 Х/ф «Я - Ангина!»
0.20 Т/с «Из жизни капитана Черняева».
4.05 Т/с «Патруль».

ДОМАШНИЙ

6.30 Джейми: обед за 15 минут.
7.30 6 кадров.
7.40 Д/ф «Жанна».
8.40 Х/ф «Красавица и чудовище».
10.45 Мелодрама «Счастье по рецепту».
14.15 Мелодрама «Разорванные нити».
18.00 Д/с «2017: предсказания».
19.00 Мелодрама «Непутевая невестка».
22.45 Д/с «Замуж за ружь».
23.45 6 кадров.
0.30 Мелодрама «Танкисты своих не бросают».
4.30 Свадебный размер.
5.30 Джейми: обед за 15 минут.

ТВ-ЦЕНТР

5.55 Х/ф «Глупая звезда».
7.40 Фактор жизни.
8.10 Х/ф «Призрак на двоих».
10.05 Короли эпизода. Иван Лапиков.
10.55 Борьшина и кулинар.
11.30 События.
11.45 Петровка, 38.
11.55 Детектив «Пять минут страха».
13.45 Смех с доставкой на дом.
14.30 Московская неделя.
15.00 Х/ф «Беглецы».
16.55 Х/ф «Только не отпускай меня».
20.45 Детектив «Прошлое умеет ждать».
0.20 События.
0.35 Х/ф «Приключения Шерлока Холмса и доктора Ватсона».
4.30 Линия защиты.
5.00 Мой герой.

МАТЧ ТВ С 23 ПО 29 ЯНВАРЯ

ПОНЕДЕЛЬНИК

6.30 Д/с «Бесконечные истории».
7.00,7.35,8.55,10.25 Новости.
7.05 Безумные чемпионы.
7.40,12.20,15.15 Все на Матч!
9.00 Д/с «Africa Rose. Итоги гонки».
9.30 Биатлон. Кубок мира. Масс-старт. Мужчины.
10.30 Биатлон. Кубок мира. Эстафета. Женщины.
12.15 Новости.
12.50 Футбол. Чемпионат России - 2001. «Спартак» (Москва) - «Зенит» (Санкт-Петербург).
14.50 Детский вопрос.
15.10 Новости.
15.45 Футбол. Чемпионат Италии. «Ювентус» - «Лацио».
17.40 ЕвроТур. Обзор матчей недели.
18.40 Новости.
18.45 Континентальный вечер.
19.10 Хоккей. КХЛ. «Спартак» (Москва) - ЦСКА.
22.10 Спортивный репортер.
22.30 Новости.
22.35 Спортивный разговор. Специальный репортаж. (16+).
23.05 Все на Матч!
23.50 Х/ф «Претендент».
1.45 Профессиональный бокс.
4.35 Х/ф «Футбол - это наша жизнь».

ВТОРНИК

6.30 Д/с «Бесконечные истории».
7.00,7.35,8.55,10.30 Новости.
7.05 Безумные чемпионы. (16+).
7.40,10.35,16.35, Все на Матч!
9.00 Д/с «Деньги большого спорта».
9.30 ЕвроТур. Обзор матчей недели
11.05 Спортивный репортер.
11.35 Все на Матч!
12.05 Профессиональный бокс.
14.10 Новости.
14.15 Комментаторы. Черданцев.
14.35 Футбол. Лига чемпионов - 2000. «Манчестер Юнайтед» (Англия) - «Реал» (Мадрид, Испания).
16.55 Вoleyбол. Лига чемпионов. Женщины. «Уралочка-НПМК» (Россия) - «Экзачибиши» (Турция)
18.55 Новости.
19.00 Все на Матч!
19.25 Все на футбол! Переходный период.
19.55 Спортивный детектив. (16+).
20.55 Баскетбол. Евролига. Мужчины. «Жальгирис» (Литва) - ЦСКА (Россия).
22.50 Спортивный репортер.
23.10 Все на Матч!
0.00 Д/ф «Самый быстрый». (16+).
2.05 Д/ф «За кулисами Тур де Франс».
4.00 Смешанные единоборства. Bellator. Лучшее.

СРЕДА

6.30 Д/с «Бесконечные истории».
7.00,7.35,8.55,11.15 Новости.
7.05 Безумные чемпионы.
7.40,14.50,17.05 Все на Матч!
9.00 Д/с «Деньги большого спорта».
9.30 Х/ф «Бой с тенью». (Россия).
11.50 Биатлон. ЧЕ. Индивидуальная гонка. Мужчины.
13.30 Все на футбол! Переходный период.
14.00 Фигурное катание. ЧЕ. Женщины. Короткая программа.
15.20 Биатлон. ЧЕ. Индивидуальная гонка. Женщины.
17.00,18.50,21.55 Новости.
18.00 Спортивный репортер.
18.20 Спортивный разговор. Специальный репортаж. (16+).
18.55 Континентальный вечер.
19.25 Хоккей. КХЛ. «Спартак» (Москва) - СКА (Санкт-Петербург).
22.00 Спортивный репортер.
22.20 Фигурное катание. ЧЕ. Пары. Короткая программа.
23.15 Все на Матч!
0.05 Вoleyбол. Лига чемпионов. Женщины. «Динамо» (Москва, Россия) - «Динамо» (Краснодар, Россия).
2.00 Фигурное катание. ЧЕ. Короткая программа.
4.00 Все на футбол! Переходный период.
4.30 Х/ф «Претендент». (США).

ЧЕТВЕРГ

6.30 Д/с «Вся правда про...»
7.00,7.35,8.55,11.15 Новости.
7.05 Безумные чемпионы.
7.40,11.20,15.05 Все на Матч!
9.00 Д/с «Деньги большого спорта».
9.30 Биатлон. ЧЕ. Индивидуальная гонка. Мужчины.
11.50 Биатлон. ЧЕ. Индивидуальная гонка. Женщины.
13.35,15.00,19.00 Новости.
13.40 Смешанные единоборства. Женские бои. Портреты. (16+)
14.40 Спортивный репортер.
15.35 Фигурное катание. ЧЕ. Танцы на льду. Короткая программа. Прямая трансляция из Чехии.
16.55 Новости.
17.00 Т/с «Обещание». (Россия).
19.05 Все на Матч!
19.35 Десяток! (16+).
19.55 Реальный спорт.
20.55 Новости.
21.00 Фигурное катание. ЧЕ. Пары. Произвольная программа.
22.25 Д/с «Вся правда про...»
22.40 Спортивный репортер.
23.00 Все на Матч!
23.45 Баскетбол. Евролига. Мужчины. «Маккаби» (Тель-Авив, Израиль) - УНИКС (Россия).
1.45 Фигурное катание. ЧЕ. Танцы на льду. Короткая программа. Пары. Произвольная программа.
3.45 Д/с «Достать до вершины». (16+).

ПЯТНИЦА

6.30 Д/с «Вся правда про...»
7.00,7.35,8.55,10.55 Новости.
7.05 Безумные чемпионы. (16+).
7.40 Все на Матч!
9.00 Д/с «Деньги большого спорта».
9.30 Д/ф «Докор-2017. Итоги гонки».
10.30 Спортивный репортер.
10.55,14.55,16.45 Все на Матч!
11.25 Биатлон. Live. Специальный репортаж. (16+)
11.55 Биатлон. ЧЕ. Спринт. Мужчины.
13.10,14.50,16.40 Новости.
13.15 Фигурное катание. ЧЕ. Мужчины. Короткая программа.
15.25 Биатлон. ЧЕ. Спринт. Женщины.
17.15 Все на футбол. Переходный период.
17.45 Фигурное катание. ЧЕ. Мужчины. Короткая программа.
18.25 Новости.
18.30 Бобслей и скелетон. Кубок мира. Трансляция из Германии.
19.00 Новости.
19.05 Все на Матч!
19.40 Баскетбол. Евролига. Мужчины. ЦСКА (Россия) - «Анадолу Эфес» (Турция).
22.00 Спортивный репортер.
22.20 Все на футбол! Афиша.
22.50 Футбол. Кубок Англии. «Дерби Каунти» - «Лестер».
0.50 Все на Матч!
1.35 Конькобежный спорт. Кубок мира. Трансляция из Германии.

СУББОТА

6.30 Смешанные единоборства.
7.00,8.05,9.25,11.50 Новости.
7.05 Все на Матч! События недели.
7.35 Диалоги о рыбалке.
8.15 Биатлон. ЧЕ. Спринт. Мужчины. Трансляция из Польши.
9.30 Биатлон. ЧЕ. Спринт. Женщины. Трансляция из Польши.
10.50 Все на футбол! Афиша.
11.55 Биатлон. ЧЕ. Гонка преследования. Мужчины.
12.40,14.45,18.50 Новости.
12.45 Т/с «Обещание». (Россия).
14.50 Биатлон. ЧЕ. Гонка преследования. Женщины.
15.40 Лыжный спорт. Кубок мира. Спринт.
17.40,19.50,23.00 Все на Матч!
18.10 Фигурное катание. ЧЕ. Танцы на льду. Произвольная программа.
18.55 Конькобежный спорт. Кубок мира. Трансляция из Германии.
19.25 Бобслей и скелетон. Кубок мира. Трансляция из Германии.
20.25 Футбол. Кубок Англии. 1/16 финала.
22.25 Новости.
22.30 Д/с «Жесткий спорт». (16+).
23.45 Х/ф «Прирожденный гангстер».
1.40 Фигурное катание. ЧЕ. Произвольная программа.

ВОСКРЕСЕНЬЕ

6.30 Д/с «Вся правда про...»
7.00,7.35,8.30,9.20,14.40,17.05,20.55,21.30 Новости
7.05,17.10,18.35,21.40 Все на Матч!
7.40 Биатлон. ЧЕ. Гонка преследования. Мужчины.
8.35 Биатлон. ЧЕ. Гонка преследования. Женщины.
9.25 Зимняя Универсиада - 2017. Хоккей. Женщины. Россия - США
11.55 Биатлон. ЧЕ. Одиночная смешанная эстафета
12.55 Д/с «Вся правда про...»
13.10 Лыжный спорт. Кубок мира. Масс-старт. Мужчины. 30 км.
14.50 Биатлон. ЧЕ. Смешанная эстафета.
16.15 Лыжный спорт. Кубок мира. Масс-старт. Женщины. 15 км.
17.40 Бобслей и скелетон. Кубок мира.
18.10 Конькобежный спорт. Кубок мира.
18.55 Футбол. Кубок Англии. 1/16 финала. «Манчестер Юнайтед» - «Уиган».
21.00 Д/ф «Кубок конфедераций. Путь Португалии».
22.10 Д/с «Хулгансы».
22.40 Футбол. Чемпионат Италии. «Наполи» - «Палермо».

РАДИО

ИСЛЕН, 23-ЯНВАРЬ
12.10 «Дагустан». Хабарар
12.35 «Хважамжам».
САЛАСА, 24-ЯНВАРЬ
12.10 «Дагустан». Хабарар
12.30 «Карчи Дагустан».
АРБЕ, 25-ЯНВАРЬ
12.10 «Дагустан». Хабарар
12.30 «Девирар».
ХЕМИС, 26-ЯНВАРЬ
12.10 «Дагустан». Хабарар
12.30 «Исламдин сес».
КИШ, 28-ЯНВАРЬ
12.10 «Дагустан». Хабарар
12.30 «Исламдин сес».
12.30 «Вахт ва жегилар».
ЖУМЬЯ, 27-ЯНВАРЬ
12.10 «Дагустан». Хабарар
12.30 «Исламдин сес».
12.30 «Исламдин сес».
КИШ, 28-ЯНВАРЬ
12.10 «Дагустан». Хабарар
12.30 «Исламдин сес».
12.30 «Исламдин сес».
ГЬЯД, 29-ЯНВАРЬ
12.43 «Кард». Аялар патал программа

Программа газурайди - Насима ВЕЛИБЕГОВА

Крым Россиядинди я лагъана

Франциядин президентвиле кандидат, "Милли фронт" партиядин регъбер Марин Ле Пена, государстводин кыл хкъдай сечкира эгер вич гъалиб хъайитла, Крым Россиядин пай тирди тестиькарда лагъана. Идан гъакъиндай ада "Известия" газетда 17-январдиз чапнавай интервьюда малумарна.

"Эх, халкъди Россиядихъ галаз сад хъжеда лагъана чпин разивал кьалурай референдумдила гъуьгъуниз зани Крым РФ-дин пай я лагъана хиве къазва. Крым Украинадинди хъун анжах советрин вахтарин административный месэла тир, полуостров садрани Украинадинди хъайиди туш ва ада 2014-йисуз Крымда киле феи референдум "международный сообществоди ва ООН-ди гъисаба кьун тавунай" гъайиф члугъазва" - лагъана.

Ле Пена вичи гъакни Россиядиз акси къадагъаяр акъвазарунин патахъайни рахад лагъана хиве кьуна, и къадагъаяр са метлебни авачирбур ва ахмакъбур тирди къейдна. "Вири улкъвейри сада-садаз гъурмет авун, барабардаказ рахунар киле тухун ва вири рази жедай къарарар къабулун лазим я. Чехи пачагълугъри пуд лагъай улкъвейрал, надинж аялрал хъиз, маса государствойри талукъ яз вичин политика илитидай къайдадихъ галаз чи алакьа тахъун лазим я", - къейдна Франциядин политикди.

Адан гафаралди, РФ-диз акси сергъятламышунрин серенжемар акъвазарун патал экъечилналди, ада Париждинни Москвадин арада "хъсан алакьаяр кардик кухтада". Ида лайни гъейри, Ле-Пенан мурад Франция США-дилаи ва НАТО-дилаи аслу туширвал таъминарун ва улкъве "азадди, аслу туширди ва гъурметдиз лайихлуди авун я".

16-январдиз Польшадин МИД-дин кыл Витольд Вашиковскийди къейдна хъи, "Милли фронтдин" регъбер Евросоюзда дибдай реформаяр киле тухъ чалишимш жезва ва адан политика "ЕС барбатлун" ва ам "азад союздиз" элкъурун я.

3-январдиз BFM TV телеканалдиз интервью гудайла, Марин Ле-Пена къейдна хъи, Крым Россиядихъ галаз сад хъхъун ада законсуз кар яз гъисабзавач. "Референдум хъана, Крымдин агъалийри Россиядихъ галаз сад хъжез клан хъана. Заз и референдумар шаклувилик кутадай бинеяр аваз акъвазвач", - лагъана ада. Жаваб яз, Киевдин властри Ле-Пеназ Украинадиз атун къадагъа авуна.

Крым Россиядинди тирди ада 2016-йисан сентябрдин эхиррайни лагъанай.

2016-йисан декабрдин эхирра, эгер вич президент хкъдай сечкира гъалиб хъайитла, Марин Ле-Пена Франция НАТО-дай ва Евросоюздай акъудун хиве кьуна

Францияда президент хкъдай сечкир кьве турда - 23-апрелдиз ва 7-майдиз киле фида. Общественный фикирар гъихътинбур ятла чирун патал хабарар кьур са жерге ксар кьвед лагъай турдиз Марин Ле-Пеналай гъейри, адаз акси акъвазнавай эрчи патан центристский "Республиканвия" партиядин сечкирилай виликан сесер гуна гъалиб хъайи виликан премьер-министр Франсуа Фийонни акъатдайди лагъана.

Шак физвайди кьунва

Туркиядин махсус къуллугъри цийи йисан йифиз Стамбулдин клубда теракт авунай шак физвай Абдулгалир Машарипов кьунва. Идан гъакъиндай Hürriyet агентстводи хабар гузва.

Махсус серенжем 16-январдин нянрихъ Стамбул шеьгердин Эсенюрт районда киле фена. Daily Sabah агентстводин малумат-

дал асаслу яз, Машарипов вичин дустунин, Къиргъизистандин агъалидин квалле кьуна. Алай вахтунда адавай полициядин штабквартирада хабарар къазва.

Туркиядин полицияди шак физвай кас вуж ятла тайинарайди 7-январдиз малум хъанай. Абу Мухаммед Хорасан твар алаз машгъур

ам куьч хъана атанвай Абдулгалир Машарипов я. Йифен Reina клубдал гъужумайдалай гъуьгъуниз инсанриз гъулле гайи касдилаи чъунуьх жез алакьна, ятлани ам жагъурунин серенжемар вири вахтунда киле тухвана.

1-январдин йифиз Стамбулда авай Reina клубда малум тушир террористди инсанриз гъулле гана. Гъужумунин нетижда 39 кас, гъа гъисабдай яз Россиядин граждана Нурана Гъасановани телеф хъана. Гъужумунай жавабдарвал Россияда къадагъа авунвай ИГИЛ-дин террориствилдин дестеди вичин хивез къачуна.

Стамбулда киле феи терактдиз талукъ делодай 40 кас кьунва, гъа гъисабдай яз - Россиядин гражданарни.

Дейр-эз-Зордал гъужумзава

Террориствилдин "Исламдин государство" дестедин боевикри (Россияда къадагъа авунвай) Сириядин кефердинни рагъэкъечидай пата 2015-йисан майдилай гъалкъада авай, Дейр-эз-Зор шеьгердал гъужумзава. Идан гъакъиндай 16-январдиз, Сириядин армияда авай военный чешмедал асаслу хъана, Рейтер агентстводи хабар гана.

Al-Mayadeen телеканалдин малуматдал асаслу яз, террористрилай авиабаза элкъурна къаз алакьна. Абуру гъакни виликан воинский частунин ва къванцин блокар акъуддай заводдин территорияр кьунва. Им ИГ-

ди аэропортунал ва адан патав гвай чкайрал авур лап къати гъужумрикай сад я. Акъадай гъаларай, ИГ-дихъ гъеле беьгем къуватар ама, къейдна Рейтердин чешмеди.

Лондонда авай Сириядин инсандин ихтияррай обсерваториядин делилралди, женгера 82 касдилаи тлимил тушиз инсанар телеф хъана. Ихтиярар хъудайбуру тестиькарзавайвал, террористри авиабаза шеьгердин амай паюнихъ галаз алакьа ийизвай рехъ кьунва, амма Рейтердин суьгъбетчидин и малумат ред авуна.

Дейри - эз - Зор вилайтдин губернатор Мухаммед Ибрагъим Самради къати женгер киле феи ди тестиькарна. Вичин нубатдай яз, государстводин малуматрин SANA агентстводи хабар гайивал, Сириядин военныйри шеьгердин патарив цлудралди боевикар терг авурдан гъакъиндай хабар гана.

Им террористар Дейр-эз-Зор къаз чалишимш хъайи сад лагъай сефер туш. Гъа ик1, 2016-йисан январдиз Россиядин авиация ишлемишиз тежезвай пис гъавадикай менфят къачуна, абурулай са шумуд терефдихъ гъужумар ийиз алакьна. ИГ-дин боевикри кьур районрикай сана абуру 300-далай гзаф-чкадин агъалияр яна кьена.

Самолет аватна

Къиргъизистандин МВД-ди Бишкекдин патарив аватна куквар хъайи пар члугадай "Боинг - 747-400" самолетда теракт себеб яз

хъиткьинунин гъалар арадал татайди тестиькарна. Идан гъакъиндай 17-январдиз, ведомстводин килин заместитель Курсан Асанован гафарал асаслу хъана, ТАСС-ди хабар гузва.

"Куквар хъайи самолетдин деталрилай хъиткьиндай шейэрин гелер жагъанач", - лагъана ада, парламентда рахадайла.

Къиргъизистандин МЧС-дай хабар гайивал, куквар хъайи самолетдин экипаждин кьуд лагъай члендин мейитни жагъанва. "Пилотдин амукъаяр гурханадиз рекъе тунва", - къейдна ведомствода.

Вичин нубатдай яз сад лагъай вице-премьер Мухамметкалы Абдулгасиева Къиргъизистандин судрин экспертизрин центрада самолет аватайла телеф хъайи 38 касдин мейитар чир хъанвайдан гъакъиндай малумарна. Абурун арада 17 аялни ава, хабар гузва "Цийивилер" РИА-ди.

17-январдин пакамахъ къутармишунардайбуру "Боинг" аватай чкадал къутармишунрин серенжемар давамарна. Гуьзлемишзава хъи, йикъан кьвед лагъай паюна Къиргъизистандиз государствойрин уртах авиационный комитетдин эксперт ар къведа, абурув самолетдин жагъанвай чулав ящикар вахкуда.

Туркиядин АСТ Airlines авиакомпаниядин "Боинг-747-400" 16-январдин пакамахъ Манас аэропортуни мукъув гвай дачайрин посолокдал аватна. Самолетди Гонконгдай Стамбулдиз лув гузвай. Ам Бишкекда ацукъун лазим тир.

Самолет аватайла, 30-далай гзаф квалер чклана. Къиргъизистандин гъукуматди телеф ва зиянар хъайи хизанриз гъар садаз 70 агъзур сом (са агъзур доллардив агакьна) чара авунин буйругъ ганва.

Байден - Киевда

США-дин вице-президент Джо Байден Украинадин президент Петр Порошенкодихъ галаз гуьруьшмиш жез Киевдиз атанва. Идан гъакъиндай 16-январдиз Украинадин регъбердин пресс-къуллугъди хабар гана.

"Гуьруьш куьтягъ хъайила, геьгенш составда аваз Украинадинни Америкадин рахунар киле фида, абурун нетижайрай масовый информациядин такъатрин векилар патал Украинадин президентдин ва США-дин вице-президентдин малуматар гун планла-мишнава", - лугъузва малуматда.

2016-йисан декабрдиз Байдена вич 2020-йисуз улкъведа нубатдин президентдин сечкира иштиракиз гъазур тирдан гъакъиндай

малумарна. "Эх, и карда заз мад иштиракиз кланзава. Завай са шейни тавуна акъвазиз жедач. Заз фадлай къисмет зи уьмуьрда къариба жуьреда къаришмиш жезвайди акъвазвач", - лагъана Байдена.

Хъфизвай президент Барак Обамадин администрацияда Байден вице-президент я.

Рекъемар

- Цийи йисан йикъара 31-декабрни кваз, Махачкъалада 376 бицлек дуьньядал атана.

ЦБ-дин курсуналди кьенин юкъуз:

1 доллар - 59,40 манат,
1 евро - 63,28 манат,

Вичин къуллугъдин вахтунда ада пуд сеферда президент хкъдай сечкира иштиракна (1988, 2004 ва 2008-йисар). 1973-йисуз 30 йисан яшда аваз адакай Дэлавер штатдин сенатор хъана.

Вице-президент тир вахтунда Байдена Вашингтондин политикада Украинадин терефдиз майилвал авуна. Виликрай ада Югославиядал бомбаяр веьгинин, США Иракдиз сухулмиш хъунин тереф хвенай. Гуржистандинни Кеферпатан Осетиядин чуьруьк куьтягъ хъайила, Гуржистандиз са миллиард доллардин къадарда аваз финансрин куьмек гуда лагъана хиве кьуна. Ада гъакни Россиядиз акси къадагъайрин терефни активнидаказ хвена.

Ротенберган компаниядал ихтибарда

Керчдин муькъуьв ракъун рекъерин агатдай чкаяр эцигунин пудратчи хкъдай агалкъунар тахъай кьве конкурсдилаи гъуьгъуниз властри абур туькьурун муьгъ эцигзавай Аркадий Ротенберган "Стройгазмонтж" (СГМ) компаниядал ихтибарнава. Идан гъакъиндай, Лацу квалле авай чешмедал асаслу хъана, "Коммерсантди" хабар гузва.

Газетдин суьгъбетчиди тестиькарзавайвал, ракъун рехъ туькьурдай маса компанияр жагъун тавурвилай гъукуматди 17 миллиард манатдин кьимет авай пудрат, конкурс малумар тавуна, СГМ-див вугуда. Адан гафаралди, талукъ буйругъдин проект муьквал

йикъара кардик кутада. Транспортдин министр Максим Соколова газетдиз малумарайвал, ихътин теклиф эцигунардай компаниядиз рекъе тунва.

2016-йисан декабрдин эхирра Керчдин муькъуьв ракъун рехъ туькьурун патал киле тухвай конкурсар килиз акъатначлани, муьгъ вахунин вахтар дегиш тахъана амуькда.

Стройгазмонтжди Керченский проливдилаи муьгъ эцигунин подряд 2015-йисан февралдиз къачунаи.

Керченский проливдилаи эцигзавай 19 километр алай муьгъ Россияда виридалайни яргъиди хъун лазим я. Ада Крымдин полуостров улкъведихъ галаз автомобилдин ва ракъун рекъералди куклурда. Керчдин муьгъ, бюджетдилаи къецяй финансар желб тавуна, федеральный бюджетдин такъатрин гъисабдай эцигзава. Автомобилрин гьерекал 2018-йисан декабрдиз кардик акатда, ракъун рехъни 2019-йисуз ишлемишиз вахкуда. Проектдин вири кьиметди саки 228 миллиард манат тешкилда.

900-далай гзаф школяр агалнава

Россияда грипидик ва ОРВИ-дикди 901 школа, аялрин 15 бахча, гъакни 39 школа, интернат агалнава. Идан гъакъиндай 17-январдиз "Цийивилер" РИА-диз Роспотребнадзордин кил Анна Поповади хабар гана.

Поповадин гафаралди, ихътин гъалар 54 регионда ава. Грипп Приволжский, Сибирский ва Дальневосточный, гъакни Кыблепата Федеральный округда чклзва. Гъа са вахтунда ада алава хъувуна хъи, алай йисуз и азаррик къейибурун къадар алатай йисандалай хейлин тлимил я.

Лезги газет

УЧРЕДИТЕЛЬ:

Дагъустан Республикадин печатдин ва информациядин министерство

367018, Махачкъала, Насрутдинован пр., 1 "а"

КЪБИЛИН РЕДАКТОР
М.И. ИБРАГЪИМОВ

Тел/Факс. (872-2) 65-00-60

E-mail: lezgiGazet@yandex.ru

НУМРАДИН РЕДАКТОР
А. ГЪАМИДОВ

Газет алакьадин, информационный технологийрин ва массовый коммуникацийрин хиле гуьзчивал авунин рекъай Федеральний къуллугдин Дагъустан Республикада авай Управлениди 2016 йисан 12 декабрдиз регистрация авуна.

Регистрациядин нумра ПИ ТУ 05-00358
Макъалаяр редакцияди туькьур хыйизва. Макъалайриз рецензияр гузвач ва абур элкьвена вахузвач. Редакциядинни макъалайрин авторрин фикрар сад тахун мумкин я.

РЕДАКЦИЯДИН ВА
ИЗДАТЕЛДИН АДРЕС:

367018, Махачкъала, Насрутдинован проспекти, 1 "а". Печатдин къвал

КЪБИЛИН РЕДАКТОРДИН
ЗАМЕСТИТЕЛЬ
Ш.Ш. ШИХМУРАДОВ
65-13-55

КЪБИЛИН РЕДАКТОРДИН
ЗАМЕСТИТЕЛЬ -
ЖАВАБДАР СЕКРЕТАРЬ
Д. Б. БЕЙБАЛАЕВ
65-00-61

ОТДЕЛРИН РЕДАКТОРАР:

ПОЛИТИКАДИН
Н. М. ИБРАГЪИМОВ
65-02-81

ЭКОНОМИКАДИН
Ж. М. САИДОВА
65-00-59

КУЛЬТУРАДИН
Э. Д. ШЕРИФАЛИЕВ
65-00-58

ЛИТЕРАТУРАДИН
М. А. ЖАЛИЛОВ
65-00-64

ЯШАЙИШДИН ВА ЧАРАРИН
А. Х. ГЪАМИДОВ
65-00-63

БУХГАЛТЕРИЯ
65-00-62

КАССА
65-00-58

ЖАВАБДАР КОРРЕКТОР
М. МАГЪАМДАЛИЕВА
ВЕРСТКА ИЙИЗВАЙДИ
Ш. ФЕЙЗУЛЛАЕВА

Газет йиса 52 сеферда акъатзава

ГАЗЕТДИН ИНДЕКСАР:

Йисан - 63249
Зур йисан - 51313

Чап ийиз вахкудай вахт - 21.00
Чап ийиз вахкана - 20.00

Газет "Лотос" ООО-дин типографияда чапна.

367000, Махачкъала,
Пушкинан куьче, 6.

Тираж 9039

Ⓒ - И лишандик квай материалар
гъакьидихъ чапзавайбуру я.

Ⓓ - Икъван яшар хъанвайбуру къелрай

НАШИ РЕКВИЗИТЫ:

ГБУ "Редакция республиканской газеты
"Лезги газет"

УФК по РД
Отделение - НБ РД г.Махачкъала
БИК - 048209001
ИНН - 0561051314/КПП - 057101001
Р/Сч - 40601810100001000001
Л/Сч - 20036 Ш60090

Ⓒ

Мубаракрай!

Алатай йисан 27-декабрдиз къиле фейи Сулейман-Стальский райондин Собранидин заседанидал Нариман Шамсудинович Абдулмуталибов мад сеферда райондин муниципалитетдин къуллугдал хъа хъувуна. Чна ваз и агалкъун ва районгълийрин патай авунвай еке ихтибар тебрикзава. Чаз чизвайвал, Куьне неинки Сулейман-Стальский райондин, гъакI вири Къиблепатан Дагъустандин экономика, яшайиш вилик тухун, халкъдин адетар, культура, чIал хуьн патал авай мумкинвилерикай гъавурда аваз менфят къачузва. Чаз къвехъ и важиблу ва жвабдарлу карда мадни хъсан, бегьерлу агалкъунар хъана ва Куьне, хизанди, халкъдин кар вилик тухузвай гъар са ватангълиди яргъал йисарин хушбахтлу уьмуьр кечирмишун КIанзава.

ГЪУЪРМЕТДИВДИ, КЪАГЪРИМАН ИБРАГЪИМОВ, АЗИЗ МИРЗАБЕГОВ, СЕДАГЕТ САИДОВА.

Пака, 20-январдиз, Махачкъалада яшамин жезвай гъепцеги (Меъгарамдхуьруьн район) МУКАИЛОВ Мукаилни Тамам Мейлановна эвлениш хъана санал, уьмуьр тухуз 50 йис тамам жезва!

Идалайни гъейри, Цийи йисан вилик вичи хейлин йисара ДГУ-да къвалахзавай Тамамаз образованидин рекъе къазнишнавай агалкъунрай РФ-дин образованидин ва илимдин министрдин приказдалди "Россиядин Федерациядин къилин пешекарвили образованидин Гъуьрметлу работник" лагъай тIвар ганва.

Агалкъунрихъ ихътин Къул къени я, ялав ава,
къетIен тай авач, цIай ава!
Амма шумуд несиI патал Мадни артух вине хъурай
най ава! бахтар куь!
Асирралди тикрар жседай Бриллиантри безетмишрай
гъай ава! тахтар куь!

КУЬНЕ 50 ЙИСУЗ САНАЛ ТУХВАЙ УЪЯГЪ ВА ГЪАКЪИ-САГЪ УЪМУЪРДАЛ ШАДВАЛЗАВАЙ, КВЕЗ КЪИЗИЛДИН МЕХЪЕР ВА ДИДЕ ТАМАМАЗ ГАНВАЙ НАГРАДА РИКТИН СИДКЪИДАЙ ТЕБРИКЗАВАЙ ВЕЛЕДАР: ЛЕОНИД, ФАРИДА; ХТУЛАР - КАРИНА, АМИНА, ХАДЖИМУРАД, РАЗАХАН, АСЛАН, БАЖИ, ПТУЛ -САИД ВА АМАЙ БАГЪРИЯР.

Малумат

Урус чIалал акъатнавай "Гъажи Давуд" (ав. -Муьзеффер МЕЛИКМАМЕДОВ, къимет - 500 манат) ва "Дербент - вахтуниз муьтлуьгъ тежер шегьер" (ав. -Абдулафис ИСМАИЛОВ, къимет - 800 манат) ктабар "Лезги газетдин" редакциядай маса гузва. Абур къачуз кIандайбурувай 8 (928) 584 16 72 нумрадиз зенг ийиз жедат.

Утеранный диплом о высшем образовании по специальности "Финансы и кредит" за № 1105050197963, выданный 29 июня 2015 года Государственным автономным бюджетным образовательным учреждением высшего образования "Дагестанский государственный университет народного хозяйства" на имя МАГОМЕДОВА Шамиля Абдулганиевича, считать недействительным.

Махачкъаладин жирзаводдин директор Меъгамед Мурадович Меъгамедова Меъгарамдхуьруьн райондин къил Фарид Загъидинович Агъмедоваз буба
ЗАГЪИДИН
кечмиш хъунихъ галаз алакьалу яз башсагълуьгвал гузва.

"Лезги газет" - 2016-2017-йисара

АХЦЕГЪ РАЙОНДА		Билбилхуьр	
Ахцегъ	600 534	Приморск	25 21
Гутум	15 18	Гъепцеги	1 2
Гъуьгъвез	34 25	Бут-Къазмаяр	130 155
Калук	40 39	Оружба	133 161
Къаклар	62 80	Ярукъвалар	35 71
Къурукал	39 28	Филер	13 10
Къутунхъ	10 12	Советский	44 40
Луткун	131 152	Къартас-Къазмаяр	244 217
Мацар	1 1	Самур	11 17
Мичегъ	3 1	Азадогъли	87 89
Смугъул	53 53	Целегуьн	42 45
Фий	15 26	Ярагъ-Къазмаяр	40 54
Хуьруьг	89 95	Цийихуьр	65 147
Хинер	48 30	Хважаяр	87 60
Хкем	7 4	Къиличхан	80 60
Ухул	3 -	КЪИЛИЧХАН	40 56
Цуругъ	69 76	САНЛАЙ	1716 2093
Цийи Усур	27 29		
Чепер	23 22		
Ялахъ	24 28		

РУТУЛ РАЙОНДА		СУЛЕЙМАН-СТАЛЬСКИЙ Р-ДА	
Рутул	1 1	Къасумхуьр	193 312
Хъуьлуьд	155 145	Цмур	33 23
Киче	1 1	Шихидхуьр	23 16
САНЛАЙ	157 147	Испик	34 42
		Бутахуьр	19 14
		Зуграб	27 25
		Асалдхуьр	11 12
		КIахцугъ	25 20
		Сийидхуьр	17 15
		Цийихуьр	83 -
		Уллуьгъетягъ	33 82
		Вини Къартас	22 -
		Агъа Къартас	10 -
		Птидхуьр	7 -
		Татархан	3 -
		Сайтархуьр	11 -
		Цийи Макъар	58 176
		Чуьхверхуьр	54 -
		Вини СтIал	40 62
		Къулан СтIал	107 122
		Агъа СтIал	79 88
		СтIал-Къазмаяр	58 103
		Герейханов-1	85 139
		Герейханов-2	22 29
		Алкъвадар	33 44
		Сардархуьр	17 26
		Курхуьр	206 128
		КIварчагъ	86 167
		Зизикар	50 40
		НуьцIуьгъ	51 45
		Экендил	- 4
		ДаркIуш-Къазмаяр	88 135
		Эминхуьр	115 177
		САНЛАЙ	1700 2047

ДЕРБЕНТ РАЙОНДА		САНЛАЙ	
Белиж	180 160	САНЛАЙ	221 198
Хазар	14 5		
Агълабар	3 7		
Араблинка	8 9		
Геджух	1 1		
Луклар	14 14		
Дружба	- 2		

ДОКЪУЗПАРА РАЙОНДА		САНЛАЙ	
Авадан	145 165	САНЛАЙ	720 840
Къаракуьре	61 65		
Къалажух	60 70		
Къуруш	80 80		
Мискискар	74 165		
Миграгъ	50 60		
Миграгъ-Къазмаяр	35 32		
Текипиркент	19 13		
Усугъчай	196 190		

КЪУРАГЪ РАЙОНДА		САНЛАЙ	
Къурагъ	203 219	САНЛАЙ	751 735
Хуьрехуьр	11 10		
Штул	12 22		
КIутIул	10 -		
Ашар	28 19		
Ашахуьр	2 -		
Бугъдатепе	26 32		
Шимихуьр	22 32		
Хлеж	13 11		
Хпуйкъ	13 -		
КIири	90 76		
Ругун	3 2		
Ахниг	1 1		
Бахцугъ	- 1		
Кумухъ	65 63		
Къепир	71 98		
Аладаш	45 53		
Маллакент	76 43		
Арабляр	4 5		
Гелхен	38 35		
Квардал	3 2		
Усугъ	4 7		
Хверез	6 4		
Укуз	1 -		
Кукваз	4 -		

ХИВ РАЙОНДА		САНЛАЙ	
Хив	18 20	САНЛАЙ	365 469
Куг	24 19		
Агъа АрхитI	35 40		
Цнал	30 30		
Цлахъ	5 -		
ЦинитI	25 23		
Вини АрхитI	20 16		
Цийи Фригъ	23 73		
ЗахитI	84 153		
Кашанхуьр	37 30		
Къванцил	36 35		
Чилихъар	21 22		
Дардархуьр	7 8		

МЕГЪАРАМДХУЪРУЪН Р-ДА		САНЛАЙ	
Меъгарамдхуьр	175 115	САНЛАЙ	8436 9039
Тагъирхуьр	11 7		
Гиляяр	103 128		
Къуйсун	70 80		
Чепелар	30 39		
Муьгъверган	20 46		
Хуьрел	20 43		
Кркар	19 44		
Гарагъ	10 30		
Къепир-Къазмаяр	48 66		
Кучун	10 28		
Тагъирхуьруьн-Къазмаяр	68 171		
ГазардкIам	17 11		
Чахчар-Къазмаяр	29 28		
Вини Чахчар	2 3		
Хтунар	7 49		